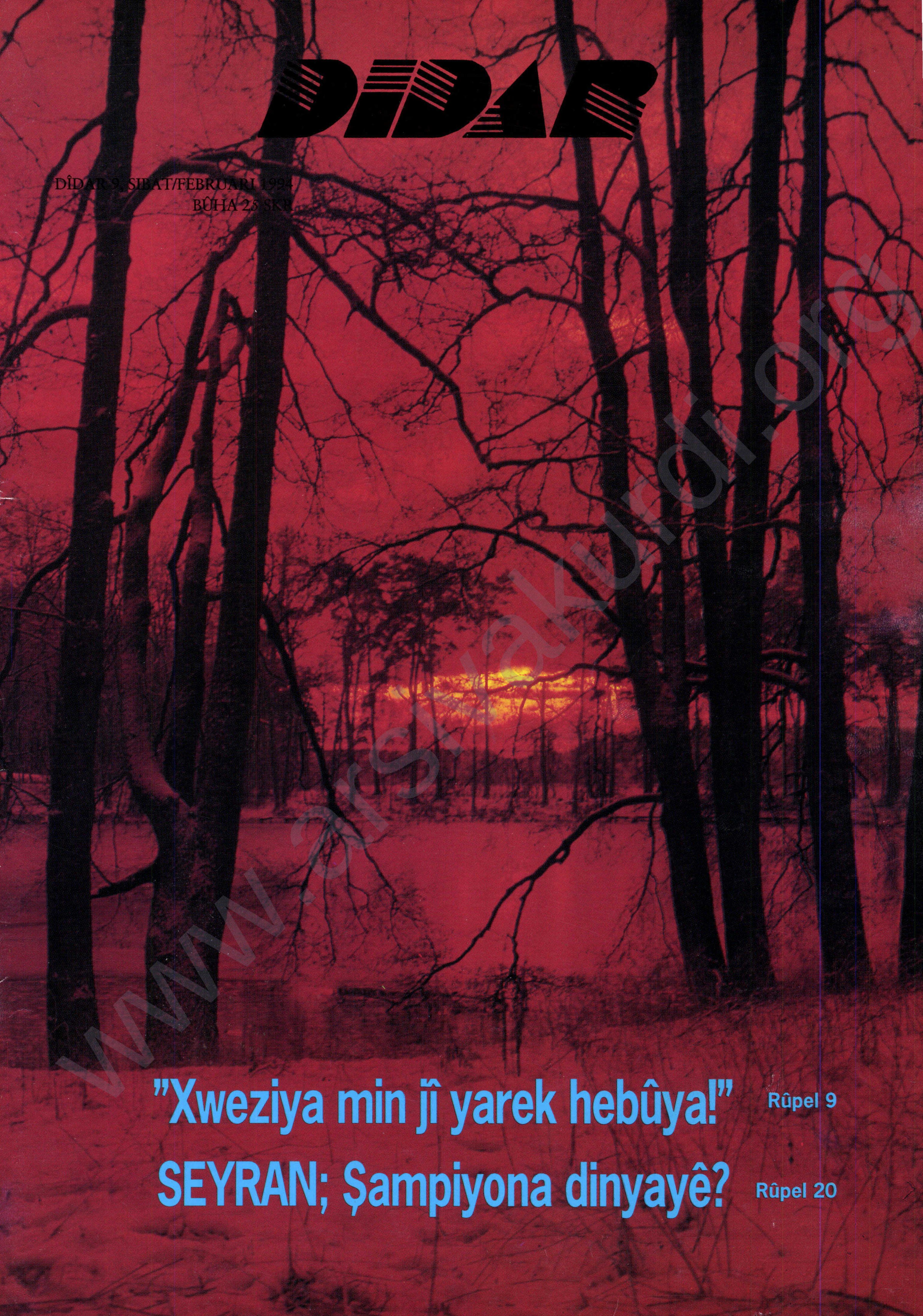

DÎDAR

DÎDAR 9, SIBAT/FEBRUARI 1994
BÛHA 25 SKR

"Xweziya min jî yarek hebûya!" Rûpel 9

SEYRAN; Şampiyona dinyayê? Rûpel 20

www.arsivakurdi.org

Evîn û dildariya pêşîn

Rast e ku dibêjin dildar û evîna pêşîn qet ji bîra mirovî naçe. Gava mirov ji bo cara yekê dibe aşiq, yek bi hemî hest û hisên xwe, hez ji hezkiriyê xwe dike û êdî tu tixûban ji bo xwe nahêle. Ji ber vê yekê ye jî ku veqetîn pir dijwar dibe. Dinya li ber çavan tarî û esman li ser serî xera dibe. Sal û zeman dibihurin û roj û demên nû, dost û hevalên teze tên û mirov rojên tehl û şêrîn li pey xwe dihêle, lê evîna pêşîn tu carî ji bîra yekê naçe.

Deh sal berê di despêka biharê de gava ku dinya bi gul û çîçekan xemilî û deşt û çiyayên Kurdistanê seranser rengîn bûbûn, li her derî xweşî dibarî. Dilê min ê nûciwan jî wekî teyrekî pak û bêsûç kete dava evînê û tê de giriftar ma. Bihara xweş û rengîn li ber çavên min sed hind xweştir û rengîntir bibû. Min xwe bextewertirîn kesê alemê dizanî. Bihar û havîn çûn û payîza sar û tarî hat; payîza derd û xem û kulan. Bi hatina payîzê re, li gel pelên zerên daran, xemeke giran jî dilê min dagirtibû. Evîna min çûbû û ez tenê bi dilekî birîndar û xemgîn bi cih hêlabûm. Girîn û nalînê tu derd derman nedikir, ew êdî çûbû û venedigeriya. Bihareke din jî hat, lê birîna dilê min qet çênebû.

Sal û zeman derbas bûn û riya min jî kete welatê xerîbiyê. Êdî ez jî bûbûme 24 salî. Evîna min her wekî xewnekê di xeyala min de ma bû.

Newroza min a 24:an bû, li Stockholmê, destpêka bihara 10:an, bihara 10:an piştî evîndariya min a pêşîn. Di şevê de çavên min her digeriyan, li dû kesekê, belkî li pey evîneke nû. Govend digeriya û destên min gelek dest diguhişîn. Kat yazdehê şevê bû, min hest kir ku coteke çav min dipên. Ew li hember min rawestabû, çokên min sist bûn, laşê min cemidî û dilê min lerizî. Min qet bi çavên xwe bawer nedikir. Ew, evîna min a pêşîn bû , niha li Solnayê li hember min rawestabû. Hêdîka min govend bi cih hêla û çûm li deverekê rûniştim. Min nedizanî çi bikim. Laweki bilind, bi zarokeki di hembêza xwe de hat û her duyan dest dane hev û çûn, lê berî ku ji ber çavan ava bibin, wê bo cara dawîn awirek veda.

Ev salek derbas bû û Newrozek din jî yê tê. lê agirê ku, wî awirî xistiye canê min hê jî min disojîne. Erê rast e evîna pêşîn qet ji bîra mirovî naçe.

K. Selmasî

Evîn û evîndarî

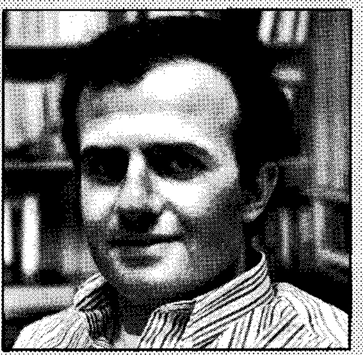

Arif Zêrevan

Hinek nivîsarên vê hejmara Dîdarê li ser têkilîyên keç û xortan, evîn û evîndariyê ne. Hinek ciwan bersivên pirsiyarên me li ser evîndariyê didin. K. Salmasî behsa dildariya xwe ya pêşîn dikit. Keça 20-salî behsa nebûna yarekî kurd dikit. Roj–Anayê nameyek vekirî ji Remoyî re nivîsî ye. Nazê Kemalî gazindan ji salmezinan dikit û wan bi hewîtiyê gunehbar dikit.

Erê baş e, evîn çi ye? Mirov çawe pê dihesit ku mirov bûye evîndar? Bersiva van pirsiyaran gelek zor e. Her kesek li gor xwe evîndariyê ifade (formule) dikit. Ezê li vêderê behsa eşqa ciwanmêrekî 60–salî, Mam Gewro, bikim. Mam Gewro ji gundekî Şernexê ye. Ewî digot gava segên wan û yên mala keçika ewî hez jê dikir, gurêpîçikî (şer) dikirin, ewî dixwest ku segên mala keçikê bikarin yên wan. Ango divêt mirov amade bit ji xwetewandina yarê/yarî re.

Li gor Zozanê divêt mirov weku evîndar hest bike ku mirov nikarit bêyî hev bijî. Loqman dibêjit evîndarî hissek ji nişka ve ye. Rojbîn dibêjit evîndarî ew e ku mirov ji hev hez bikit.

Axbanûyên şûx û şeng! Bi rastî mêrxasiya we cesaret da min ku ez behsa eşqê bikim. Li welatên ewropayê, welatên materiyalîst, paraztina hissên pak û germ ne hêsanî ye.

Ez niho ne evîndar im, kêm caran bûm evîndar, lê gava jineke bêhna jinan jê bêt dibînim, tezînekên evînê di laşê min de diçin. Ez gelek mêran nas dikim ku gava ew xezalek bejinbilind û şimik req-reqîn dibînin, kizzîniyê ji dilê xwe dîinin. Lê, ew nizanin ku evîn ne hew kizzînî ye. Evîn tezînek, kizzînî, rêzdarî, hiş û sewda tevde ye.

Piraniya nivîsarên vê hejmara Dîdarê, yên li ser evîndariyê, ji alê keçan ve hatine nivîsandin. Ewan dora mêraniyê (bibexşin jinîtiyê) ji xortan stand û gava yekem avêtin.

Em li hêviya nameyên xortan in. Gelî xortên hêja, heger hun nexwazin bi tirsonekîtiyê, ango nemêrîtiyê, bêne itham kirin nameyên xwe zûka ji me re bi rê kin.

Ji bo cesaretê bidim we xortan, ezê helbestek ya xwe, ku min li ser delala dilê xwe ya berê nivîsî ye, pêşkêşî we bikim.

JANÊ

Janê,
heger xezîneyên di sarinca dilê te de
zerika dilê min ne guncanda
dê rabûma û ji kerban
bikirganda herdu
lêvên te yên sojdar.

Janê,
heger tîrek ji serçeqên
keziyên te
nefelitiya û
rismê dêmê te yê sahî
neneqişandiya li ser
dêmê minê evîndar
dê rabûma û ji kerban
binoşanda
biskên xatûnek koşperî.

Janê,
heger gulqevdeyek
ji awirên te yên şîrgerm
pêlnedaya û neherikiya
li ser tezînekên evîna min de
dê rabûma û ji kerban
bixeniqanda
henaseya jiyanê.

Arif Zêrevan rojnamevan e û îsal Journalistlinje li Unîversîta Stockholmê xelas kir.

www.arsivakurdi.org

DÎDAR

Hejmar / No: 9
SIBAT / FEBRUARI 1994

Yekîtiya Ciwanên Kurd li Swêdê
Kurdiska Ungdomsförbundet i Sverige

Berpirsiyar / ansvarigutgivare:
SHAHO KHIZIRÎ

Serkarê redaksiyonê / Chefredaktör
AKO NEJMEDDÎN

Redaksiyon:
Alan Mîlanî
Arif Zêrevan
Atiya Battê
Choman Hardî
Dana Twana
Helo Bêkes
Huseyn Battê
Kwêstan Amêdî
Mambapîr
Mehmûd Mirgewerî
Mijda
Nashmil Aram

Fotograf: Arî Foad

Redigerare/Mîzanpaj
ARIF ZÊREVAN

Abonetiya Salane:
Ji bo ciwanan 120 Skr
Ji bo mezinan 180 Skr
Ji bo dezgehan 200 Skr
Ji bo welatên dî 200 Skr
Buhayê yekane 25 Skr

Navnîşan / Adress:
DÎDAR
Box 49082
S-100 28 Stockholm
SWEDEN
Tel: 08-652 85 85 vxl
Fax: 08-650 21 20
Postgîro: 644 78 00-1
ISSN 1102-9005

DÎDAR organa Yekîtiya Ciwanên Kurd li Swêdê ye, salê 6 hejmar tên weşandin. Dîdar dengvedana xwest û viyan û dîtinên hemû ciwanên Kurd e.

Naverok

EVÎNDARÎ:
2 EVÎN Û DILDARIYA PÊŞÎN, *K. Selmasî*
3 EVÎN Û EVÎNDARÎ, *Arif Zêrevan*
7 EVÎNDARÎ ÇI YE?, *Kwêstan Amêdî*
8 NAMEYA *Roj–Ana* BO KEK REMOYÎ
9 XWEZIYA MIN JÎ YAREKÎ KURD HEBÛYA, *Keçek 20–salî*

DEBAT:
5 CIVAK NEÇARÊ HÊZA CIWANAN E, *Ako Necmedîn*
6 CIWANÊN KURD LI STENBOLÊ
10 DÊÛBAV Û KULTUR, *Atiye Battê*
13 DEMA GUHERTINAN HATIYE, *Nalîn Baksî*
18 SALMEZINN-NO! MA QEY EM HEWIYÊN HEV IN?, *Nazê Kemalî*

CIVAK/SIYASET:
11 PIRSIYARÊN WE Û BERSIVÊN ME
12 YEKÎTIYA CIWANAN Û PÊŞEROJ, *Şaho Xizirî*
14 ALA KURDAN, *Mehmûd Lewendî*
16 VIYAN BOTANÎ, *Mehmûd Mirgewerî*
20 SEYRAN: "EZÊ BIBIM ŞAMPIYONA DINYAYÊ", *Mehmûd Mirgewerî*
21 KURDÊN ISRAÎLÊ, *Beşîr Botanî*

HÛNER/EDEBIYAT:
19 ÇIRÛSK, *Hans Erik Hallberg, Wergêr: Alan Mîlanî*
24 FÎLM: MALA JI ME ÇÊTIRAN & KILAMEK JI BO BEKO
26 HELBEST Û STRAN, *Elî Herîrî û Tehsîn Teha*

AGAHDARÎ:
22 AGAHDARÎ Û ANONS

www.arsiv.org

Civak neçarê hêza ciwanan e

Ciwan şaxekî çalakiyên civakî pêk tînin û roleke sereke di guhertinên civakî de dilîzin. Her desthilatek ji bo hukumdarkirina xwe di serdema niha û pêşerojê de, bi neçarî, girîngiyeke taybetî didin vê kategoriyê û ji siya hêza wan feydê distînin.

Gelek sedem, ji wan pêşketina zanist û teknolojiyê, meyla beşdarbûna gel di çalakiyên civakî de kêm kiriye.Yek ji pirsgirêkên civata ewropî, tevde civata siwêdî, ew e ku ciwan di karûbarên civakî de bi endazeya pêwîst beşdarî nakin. Ango ciwan ji bi dest xistina mafên xwe û diyarkirina mafê pêşeroja xwe çavpoşiyê dikin. Ev problema li Swêdê jî bi riya medya, ji layen polîtîsyen, sosyolog û pisporên din tête munaqeşe kirin.

Ciwanên kurd ku li vir dijîn tûşî heman gîrûgiriftan bûne. Lewre têkoşîn û beşdariya wan di rêxistinên demokratîk ên civakî de pir lawaz e. Ev jî dibe sedem ku ew him di warê fikrî û îde de paş bikevin û him jî ji proseya guhertinan neageh bimînin, kîjan dibe sedem ku ew di cihanbîniyeke piçûk de biperwerin.

Sebeba vê tênegihiştina ciwanan renge ji ber ramanên wan ên ne temam ji mebest û armancên karên civakî be. Helbet karên xwendegeh û karên din jî hinek sedemên vê sistîtiyê be.

Di her halî de, ciwan divê û divê bikarin, wan delîveyên ku li vir hene him ji bo xwe û him jî ji bo berjewendiyên neteweya xwe bi kar bînin. Beşdarî di karên civakî û komelatiyê de ji bilî beşdarbûna wan di proseyên demokratîkên civakî de, nifşekî şareza û şiyar jî diafirîne.

Em ên ku li vir, li welatekî biyanî dijîn divê ji bîr nekin ku çarenivîs û daxwazên me ji aliyê me bi xwe ve bête hest kirin ne ji aliyê ciwanên swêdî. Divê em di proseyên demokratîk de beşdarî bikin û bîr û raya xwe li ser rûdawyên civakî firehtir bikin.

Divê em ji niha ve xwe ji bo karên demokratîk rabînin. Ji bo firehkirina bîr û raya xwe û ji bo nasîna gelên din divê em di karên demokratîk ên civakî de çalaktir bin.

Serkarê redaksiyona Dîdarê

AKO NECMEDÎN

www.arsivakurdi.org

Ciwanên Kurd li Stembolê

Nameyek hêja ji aliyê xwendewaneka me ya jêhatî, Aynur Aya gihîştiye destê me ku gelek zanîyariyên girîng li ser rewşa ciwanên kurd li metropolên Tirkiyê, bi taybet Stembolê, tê de hene. Xwendevana me di nivîsa xwe de qala jehra asîmîlasyona tirka û bijehirketina gelek ciwanên me diket. Ew di beşek nivîsa xwe de dibêje; "Nexweşiya mezin ev e ku ciwanên me di bin tesîra kultura tirkan û şêveya jiyana mezinşarî de hewil didin ku xwe mîna yekî tirk ê mezinşarî nîşan bidin û pirî caran zanava (huvuyet) xwe ya netewî vedişêrin. Ji aliyek din ve jiyana wêderê wan dixe nava musabeqeya man û nemanê. Hewla wan ji bo jiyaneke baştir û tirsa ji pêşerojeke xerab wan ji pirsa netewî dûr dixe." Aynur ciwanan bi sê grûpan parve dike.

1: ciwanên ku ji bo karkirinê di temenekî kin de têne metropolan.

Piraniya wan kêmxwende ne. Li gor wê ew bi zûyî piştî rahatin bi jiyana wêderê hewl didin ku bibin hevrengê civata nû. Ji bo wan kurdbûn wekî faktorekî negativ e, ji ber hindê dixwazin xwe ji kurdbûnê xelasbikin (diyare ku dewlet û sistema serdest bi pîlan û programên sîstematîk vê pêvajoyê bi sureat dixe). Beşek ji wane di salên dawî de jêr tesîra şerê rizgariyê li pirsa xwe xwedî derdikevin

2: Ciwanên li metropolan mezinbûyî.

Ev grûpe bi xurtî bi jehra tirkîbûyînê ketine. Piranîya wan dûr ji welêt û di metropolan de wekî pezê ber devê gurî lê hatine, wekî tirkan difikirin û roj bi roj ji ziman, çand û urf û adetên kurdî û ji hemîyan girîngtir ji mentalîteya kurdî dûrdikevin û hêdî hêdî dibin malê tirkan. Diyare zext û zorîya dijminan û herwisa qelsbûna dezgehên kurdî û nebûna îmkana fêrbûn û bi kurdî perwerdebûnê û bêxemî û guhnedana dêûbava tu rêyekî din bilî/xeynî vê yekê li pêş wan nahêle.

Aynur di beşek ji nivîsara xwe de pêkhatina hinek guhertinan tîne ziman û xebata hêzên siyasî, bi taybet ERNK-ê, ji bo vejiyandina ruhê kurdîtîyê di nav ciwanan de wek faktorekî giring dibîne. Ew bi giştî xwe ji van guhertinan dilxweş û dilgerim hîs nakê û li gor wê ev guhertin têrî nakin. Ew her wisa dibêje ku divê gelek tişt bên guhertin da ku ruh û mêjiyên ciwanên me ji jehra tirkîtiyê paqij bibin.

3: Yên ku ji bo xwendinê tên metropolan.

Ev grûpa gerçî biçûk in, lê ji hêla xebat û pênasa neteweyî xwedî ked in. Ew li ser xwendekarên kurd dibêje ku, piraniya wan kêmzêde xwedî rûhekî neteweyî ne, lê beşek kêm ji wan amadeyî xebateke ciddî ne. Ger wana bixwazin bixebitin piraniya caran malbatên wan pêşiya wan digirin.

Keçên kurd li Stembolê û li Kurdistanê

Ew rewşa keçên kurd li kurdistanê û metropolan dide ber hev û dibêje: "Li Kurdistanê qismek biçûk ji keçan lîseyê dixwînin û her wusa hinek ji wan kar dikin. Piraniya wan di temenek hê kim de ji bo mal birêvebirinê û kebanitiyê tên mezin kirin, lê li metropolan rewş ne bi temamî wisaye, hejmarek firehtir ji wan dixwînin û di pey de kar dikin, lê bi vê yekê re ew dikevin nav sergêjiyek mezin. Ji xwe biyanî bûn û kompelêksên civakî, wan pal dide nava sîstema serdest. Dijmin hemî îmkanên xwe bi kar tîne dibistan, radyo, TV, rojname û îmkanên kulturî hemî di xizmeta wan de ne. Ji ber hindê jî Aynur pêwîst dibîne ku kurd jî di vî warî de hemî îmkanên xwe seferber bikin.

❧

www.arsivakurdi.org

Evîndarî çi ye?

Me ev sê pirsên li jêr ku li ser evînî û evîndariyê ne, ji çend ciwanan pirsîn. Wan bi dilgermî bersiv dan.

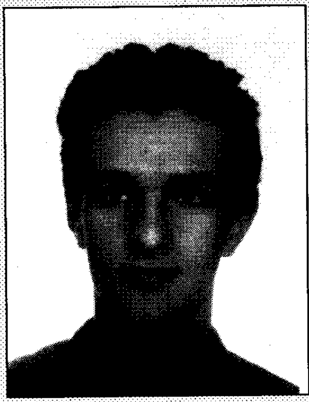

Ekrem

Sîlvana

1. Evîndarî ji bo te çi ye?
2. Çawan tu dê bizanî ew ê ku tu hez jê dikî, ligorî te ye?
3. Delalê/delala dilê te divê çawan be?

Rojbîn 18-salî

1. Evîndarî ew e ku mirov hez li hev bike, arîkariya hev bike. Rêza yêk bigire û guh bide yêk. Mirov bişê(bikare) wek hevalan be û her tiştî ji bo yêk behs bike.

2. Heta mirov maweyekê xweş bi hev re nebe çucarî nikare bizane ku ew insanê ku mirov di gel e yê bi dil e. Baş e mirov guh nede hevalên xwe û ew kesên dewr û berê xwe û rexneyên ku ew li ser hevalê mirov dike. Heta mirov bi xwe li ser kurik negihe bîrûbaweriyekê, ya ji hemiya baştir ew e ku axiftinên xelkê karê li mirovî neke.

3. Şexsiyet tişteke giring e ji bo min. Divê ew cezab be. Bişê min keyîfxweş bike. Porreş be û çavên wî yan kesk û yan jî şîn bin. Xweşreftar û xwedî xwandin be.

Ekrem 22-salî

1. Evîndarî ji bo min ew e ku ez jiyana xwe bi yekê re parve bikim ku bi rastî hestên mirovî ji bo wê hebin, kesek be ku mirov hertim bixwaze pê re be, kesek ku mirov rêza wê bigire û ji her tiştî bilindtir binirxîne.

2. Ya herî baş ew e ku mirov maweyekê bi hev re bijî ta bizane ku ew kesa bi dil e yan na.

3. Divê ew jinanî, cezab, xwedî bişêriyek şêrîn, ne zêde porkurt û xweşreftar be. Û ji xwe eger spehî be jî çu zirara wê tune. Lê reftar û şexsiyet berî meseleya çehre ye.

Zozan 20-salî

1. Evîn ji bo min ew e ku du kes hez ji yêk bikin û bawerî bi hev bînin. Mirov divê hest bike ku mirov nikare bêyî hev bijî. Pêşerojê bi hev re be. Mirov bişê wek hev tiştan binirxîne.

2. Mirov nizane, lê diyar e ku derdora mirovî karê li mirov dike. Lê di dawiyê de mirov bi xwe divê biryarê bide.

3. Min çi wêneyek di xeyala xwe da nîne . Lê ew divê ku rûrast , biwefa (trogen) û guhdêr be. Şexsîyet gelek giring e. Ez hîvîdar im ku ew yêkî dirêj û porreş be û diranên wî yên xweşik hebin .

Loqman 22-salî.

1. Ji bo min evîndarî hesteke xweş e, mirov nikare ji bo kesê vebêje. Ew hissa ji nişka ve tê.

2. Mirov qet nizane ku ewê mirov pê re ye û birastî dixwaze, yê rast e, mirov çucara nikare misoger be. Gelek wext pê diçe heta mirov dizane.

3. Spehîtî û xweşikî ji bo min ne girîng e. Lê divê ew têgehiştî, rûrast û dilovan be.

Sîlvana 19-salî

1. Biwefabûn(trogenhet), rûrastî û rêz û hurmeta hevdu girtin e.

2. Dem û zeman dê bide xuya kirin. Dê baş be ku mirovî wextek fireh hebe ku şexsiyetên hevdu binas e, berî ku mirov biryar û qerara xwe bid e. li welatî ev tişt hêsantir e, li wê derê yek bi xelkê gund re mezin dibe û herkes yekûdu nas dike, lê ev îmkane li vir tune.

3. Xweşkî û sipehîbûn tiştê herî girîng niye. Lê ew divê porreş be û çavên wî qehweyî bin. Ew divê her wisa dilovan û rûrast be û bikare min dilşad bike. Helbet divê ev yekî lêzan û mêjîtijî be.

❧

Kwêstan Amêdî

www.arsivakurdi.org

Kek Remo!

Gava ku te ji min pirsî "ji bo çi keçên kurd naxwazin peywendîyê bi xortên kurd re deynin bi wan re bibin "heval", wext nebû ez bersiva te bidim. Lê min dixwest vê ji bo te bêjim: Rojekê çar keçên kurd; Rengîn, Evîn, Sorgul û Jiyan li kafêteriyakê rûniştibûn û dipeyivîn:

Rengîn: Sibeyi imtîhan/test a min heye. Ez mitala dikim.
Evîn: Qey tu ne amade yî?
Rengîn: Rastî bêjim, wext çênebûye.
Sorgul: Bo çi wext çênebûye? Dayika te xwarinê çêdike. Tu karê malê nakî.
Jiyan: Belkê bi hevalê xwe re wextê xwe derbas kirîye?
Evîn û Sorgul: HEVAL?! Te negot "hevalekî" te heye. Kî ye?
Rengîn: Erê, ezê bibêjim, eger hun jî bahsa yê xwe bikin. Soz?
Keçan teva soz dan ku ew jî hevalên xwe bibêjin, û pirsîn gelo "hevalê" wê çawa ye.
Rengîn: Qenc û dilovan e.Ji min pirr hez dike. Ez jî ji wî pirr hez dikim. Ev meheke em hevdu dinasin.
Sorgul: Ji çi milletî ye?
Rengîn: Kurd e! Ma milletekî dîtir dibe?! Kurdê Iranê ye.
Sorgul: Bibhûre, çi karî dike?
Rengîn: Şofêr e. Carna em bi taksîya wî diçin derve.

Sorgul û Evînê li hev mêze kirin û bû piste-pista wan. Rengînê fedî kir û ji wan re got: " Vêca hun bahs bikin".

Evîn: Bibhûre, lê gelek romantîk bû.
Jiyan: Belê Rengîn, hevalê min jî heye, porreş e, hinekî kin e lê pirr qenc e. Pirr ji min hez dike û dixwaze ku em bibin destgîran. Ew jî wek yê te kurdê Iranê ye.
Rengîn: Yê min jî di hefteya pêşîn de got em bibin destgirtîyê hev, lê min nexwest. Dayika min ji wî hez nake. Yê te çi karî dike?
Jiyan: Hevalê min dengbêj e. Ew naxwaze dayika min bibîne.
Rengîn: Yê min jî dengbêj e, belkî hevdû dinasin?
Sorgul û Evînê li hevdû mêze kirin, lê çi negotin, rabûn ser xwe çûn toaletê û zû vegeriyan.
Evîn: Jiyan û Rengîn, guhdarî bikin; em dixwazin tiştekî girîng ji bo we bêjin, ji ber ku em naxwazin hun wek me bên xapandin.
Sorgul: Belê, hevalê min û Evînê jî hebû. Lê rojekê me zanî ku hevalê me herduwa yek e. Xuya ku hun jî bahsa vî kesî dikin.
Rengîn: ÇI?! Bo çi we berê nedigot?
Evîn: Rengîn, me sûçdar neke. Eger me bizanîba, me dê bigota we.
Jiyanê deng nekir. Tenê li Sorgul û Evînê meyze kir.
Rengîn: Ez hew dixwazim bi kurên kurd re, bi taybetî yên îranê re hevaltîyê bikim.
Evîn: Lê ya xerab ew e ku jina wî jî heye.

Belê Remo, hem ji ber vê yekê, hem jî ji ber ku em nikarin wek keçên swêdî bin û "hevaltiyê" bi xortên kurd re bikin. Li cem me keçên kurd sînor hene. Ew aliyek ji kultura me ye. Em keçên kurd naxwazin bi kurên biyanî re hevaltiyê bikin, lê kurên kurd jî bêbawerî ne. Hêvî dikim ku tu nerihet nebî.

Roj–Ana

www.arsivakurdi.org

Wêne: ARÎ FOAD

"Xweziya min jî yarekî kurd hebûya!"

Ez ji hawîrê xwe tênagihêm, kesek jî ji min tênagihê. Tenanet gelek caran, heval û hogirên min jî li hember min radiwestin û pert dibin; ji min tênagihên. Herçend ku ez dizanim ew jî di dil de dixwazin bi min re bin, lê newêrin û xwe li nezaniyê dixin.

Ya ku ez bawer dikim bikarim pê re bipeyivim Dîdar e. Cara yekem ku min Dîdar dît, hevala min got: Ezê niha tiştekê nîşanî te bidim ku tu ji zûde li bendê bûyî. Gava ku min nivîsarên wê dîtin hînikahiyekê dilê min dagirt; min dît tenê ez nînim ku xwediyê van celebên dîtinan im û kesên din jî hene ku li ser van tiştana agehdar in û diwêrin li ser bipeyivin.

Em ciwan li Swêdê di navbera du cîhan û du zihniyetan de dijîn. Her aliyek jî bi awayê xwe melodiyekê dijene û naxwaze aliyê din têbigihîne û eger bixwaze jî nikare.

Ev neh salin ku ez li vir dijîm. Di vê mawye de ez hertim çûme xwendegehê. Li vir tenê ferqek min bi swêdiyan re heye; porê min reş e û ez kurd im. Gava ku pirs tê ser meseleya neteweyî, ez wilo xwe bi serbilindiyê kurd dinasînim ku ew ta radeyekê çavreşiya min dikin. Lê di nav me bi xwe de, dibêjine min ku ez çima bûme swêdî û xwe ji neteweyê xwe dûr dikim. Ez nizanim ev xelk çima hinde bêwijdan in û naxwazin li min têbigihên? Çima xwe li tênegihîştinê dixin?

Ez dizanim ku ez kurd im, lê bi baweriya min ne pêwîst e ku kurdîtî manaya wê ew be ku ez divê xwe li gor her çi rewişt û urfûadetên paşdemayî û xirapên kurdî jî hene biguncînim. Ez dixwazim xalên xirapên kultura xwe binasim û wan biguherim.

Gelek caran hevalên min ên swêdî dipirsin ka ez dixwazim şû bi yekî kurd bikim yan swêdî. Ez jî pir bi şanazî dibêjim: Xuya ye, ezê bi kurdekî re bizewicim! Lê gava ku ji min dipirsin ka çima hîç min bi kurekî kurd re nabînin, ez dilgiran dibim, nizanim çi bêjim, naxwazim bêjim ku ez newêrim; ji ber ku ez diwêrim lê nizanim çawan bi wan re reftarê bikim. Hevalên min ên swêdî hemiyan yarên wan hene û pê şanaziyê dikin. Ez wan têdigihêm. Gelek caran ez jî difikirim xweziya min jî kurekî rêkûpêkî kurd hebûya ku mirov lê ewle ba. Ne pêwîst bû ku me hertim hevdu bidîta, hema heftiyê du caran me hev bidîta û hemêz bikira bes bû. Hînga min dikarî ji hevalên xwe yên swêdî re bigota ku em jî azad in û tiştekî me ji we kêmtir nîne.

Lê belê bi rexma ku piraniya keçên kurd ev problemana hene, dîsan newêrin eşkere bikin. Lawên kurd jî gelek caran tiştên weha tênagihên û derewan dikin, heta ku diçe serî bi yekê re dimînîn û paşê jî dibêjin keçik bûye swêdî. Ji xwe qala dêûbavan her nahête kirin, mirov qet newêre qala tiştên weha ji wan re bike. Ji ber ku ez dizanim bêfeyde ye û paşê tenê nerazîbûna wan dimîne.

Ez nizanim em ê heta kînga xwe bixapînim û rastiyê qebûl nekin. Heta kînga kiçan bihingêvin û hertim heq bidin xwe? Gelo ma wextê wê nehatiye ku em ji bo xwe rast û durist bin?

Keçek 20-salî

www.arsivakurdi.org

Dêûbav û kultur

●DAYIK: Xwedê neke zarokên min wekî van lê bên.

Çend sebebên ku ciwanên kurd kultura xwe nasnakin yan li pey naçin, ev in:

A: Kultura me rengareng e.

Swêdiyek dikare yekser kultura xwe weha şirove bike: "Jul, Pisk, Midsommar, rojên înyê-şemiyê vexwin û kêf bikin, her havîn herin semesterê û hwd. Lê kurdek nikare wek swêdiyekî, ne bi giştî û ne jî bi taybetî kultura xwe ji biyaniyekî re şirove bike. Ji ber ku kulturek me ya hemreng û diyarkirî nîne. Eger diyar be jî ew ji bo hemî dêûbavan ne misoger e. Dêûbav eger ne zelal bin dê bi çi awayî rêberiya ciwanan bikin?

Di gundekî Kurdistanê de dibe ku misilman, êzîdî û file hebin û di wî gundî de, rêncber, xwendevan û axa hebin. Bi ser de mirov ne azad be û sitem bi her awayî li ser kultura mirov hebe. Wê çawa be?

Ji ber gelek sedemên cihê dêûbavên me wek hev li kultura me mêze nakin, wek mînak: Newroz ji bo hin kurdan bîranîna azadiya millete û ji yên din re sersal e. Zimanê me digel qedexebûnê bi tîpên cihê; latînî, erebî û kirîlî tê nivîsandin. Cejnê olî, wek remezanê û ya qurbanê, cejna me tenê ye yan yê hemî milletên misilman e?

Ew çend mînak jî diyar dikin ku kultura me dewlemend û zengîn e. Digel vê yekê jî em xwe wek yek netewe hest dikin û ev dide xuya kirin ku em milletekî mirovhez û bi tolerant in, û bawer dikim wê di pêşerojê de ji bo avakirina welatekî demokrat rê xweştir diyar bike.

Gelek tiştên li gor her kurdekî wek hev jî hen e. Wek mînak; Dîrok, ziman, erdnigarî (coxrafya), rabûn û rûniştin û mêvanperweriya me.

B: Nezanî û bêqewetiya dê û bavên kurd.

Çiqas wext diçe û em dûrî welatê xwe û tevlî kultura milletên din dibin, kultura me dewlemendtir dibe yan jî parçe-parçe dibe. Dêûbavên me jî tirsa asîmîlebûnê, bi nezanî ciwanan dûrî her diyardeyên biyanî, çi baş çi xirab, dikin. Tu alternatîvên din jî nadin ber wan. Ji ber ku ew bi xwe jî pir caran nizanin çi bikin. Durûtiyê dikin, weke nimûne:

- Ji ber pêşdaweriyên xwe zarokên xwe dûrî civata Swêdî dikin. Bi vê re ciwanên kurd xwe li derveyî civata swêdî dibînin. Ev dibe sebeba ku ciwanên kurd baş fêrî zimanê swêdî nabin. Di dibistanê de pêş nakevin û dibin endamên grûpa herî nizim di civatê de.
- Pirtir dixwazin ku keçên wan universîtê bixwînin. Lê gava ku ev firset li bajarekî din çê dibe, dêûbav destûrê nadin. Ji bo çi? Eger bawerî bi keçên xwe nayênin, gerek bizanin ku zaroka "nebaş" dikane li bajarê xwe jî "nebaş" be.
- Bav dibêjin kurên xwe: "Neçin diskotekê, bi keçên swêdî re nemînin, alîkariya dayika xwe di karê malê de bikin", lê pirr bav bi xwe bervajî gotinên xwe hereket dikin. Ji zarokên xwe re dibin nimûne.
- Dêûbav wekheviya keç û kuran dixwazin, lê gava ku mêhvanên malê tên, dêûbav hertim dixwazin ku keç karê malê bike û mêvanperwer be. Hînga ew keç dê kengî bixwîne û çawan di dibistanê de, wek birayê xwe, bi ser bikeve? Wekî din jî bav di malê de zordariyê li dayikê dike. Zarok bi vê zihniyeta li ser peywendiyên jin-mêr mezin dibin.
- Gava ku zarok intereseya xwe yî seksê dide xuyakirin, dêûbav eyb dibînin û agahdariyên pêwîst nadin zarokan. Wê gavê dê zarok ji ber meraqa xwe ya tebî'î li berê xwe bidin deverên şaş û bi xeter.

Problemên di navbera dêûbavan û ciwanan, di nav her

www.arsivakurd.org

milletî de hene. Bêhtirîn caran ciwanên kurd, bêhtir ji ciwanên dîtir rêza dêûbavên xwe digrin. Ferqek di navbera dêûbavên me û yên biyanî heye; Hem zanebûna wan ya pedagogik û psikolojîk kême hem jî ew bi xwe zaro bûn gava ku bûn dêûbav(bi zarokatî bûn dêûbav). Bêhtirîn ji dêûbavên me di jiyaneke zor de gihane û derdên wan jî pirrin, lê nadin xuya kirin. Ciwan gerek bi vê bizanin. Lê wextê, ku dêûbav jî bi zahmetiya ciwanên di navbera du kultura de bihesin.

Daxwaza /şîreta min ji dêûbavan ewe ku: Rê nîşanî ciwanan bidin, bixwe "nimûne" bin, û wek hevalan bin bi ciwanên xwe re. Nekû wek carna tê ber çavê min ; çarrêyanek ku vê dide xuya kirin. Bav dixwaze çep here û ji kurê xe re rêya (alîyê) rastê şanî dike.

Atiya Battê

Pirsiyarên we & bersivên me

Keçek 16-salî ji Stockholmê dinivîse:

Birayê min ê 14 salî, min pir aciz dike. Ev demeke ku xwe têkelî hemî karên min dike. Ew divê bizanî ka ez bi kê re dipeyvim an jî ez bo kuderê diçim. Di malê de jî tu karî nake. Dêûbavên min jî tu tiştî jê re nabêjin

Dîdar: Baştir eve ku tu bi dêûbav û birayê xwe re bipeyvî. Girînge ku mirov bikare problemên xwe di malê de çareser bike. Malbat pir girîng e. Ger îmkana hindê nebe baştire ku tu bi xizim yan jî nasekê nizîk re bipeyvî.

Baş e ku em bikaribin bi dêûbav û dîtir endamên malbatê re ser tiştên weha bipeyvin?

Selîm A. 17-salî dibêje:

Min çend heval ji bakûrê Kurdistanê hene ku her tim bi tirkî dipeyvin. Ew bi kurdî jî dizanin, lê ez fam nakim ew çima wisa dikin. Ez nizanim ev çi cur kurdbûyîn e?

Dîdar: Belê em dizanin ku tirkan bi dirêjiya dîrokê xwastine ku me bikin tirk û yek ji nîşanên vê hinde ev e ku em pirî caran bi zimanê xwe napeyvîn. Ez bawerim hinek jî sûcê me bi xwe ye. Bi taybet gelek dêûbav li malê bi zarokên xwe re bi tirkî dipeyvin û zarok jî helbet her tiştî ji mezinan fêr dibin. Em bi dil hêvîdarin ku em êdî çi dî li ser daxwaza dilê tirka neçîn.

H.L. 22-salî li ser şevên kurdî dibêje:

Kurên kurd di şevên kurdî de hurmeta keçên kurd nagirin. Ew piranî bi çaveke kim û sivik mêzeyî me dikin. Gelek caran ew tiştên pir nexweş û kirêt dibêne me. Ez hêvîdarim ku rojek bê ku em jî hînî rabûn û rûniştinên medenî û pêşketî bin.

Dîdar: Em bawer nakin ku hemî kurên kurd wisa bin. Di nav hemî miletan de kesên baş û xerab hene, lê pêwîste ku em hurmeta hevdu bigrîn.

Yekîtiya Ciwanan û pêşeroj

Em ber bi kongreya xwe ya 7:an ve diçin. Ji ber hindê pêwîst e ku em car din mêzeyî rewşa xwe û pêşeroja yekîtiyê bikin. Di hejmara berê de me qala hind gîrogiriftên xwe kirin, ji ber hindê ne pêwîst e ku em dîsan jî bi hûrî li ser wan rawestin.

Em dê li vir ji bo zaniyariya bêhtir a nûnerên kongreyê bi kurtayî basa hin xalên girîng bikin, da ku beşdarên kongreyê bikarin bi başî problemên yekîtiyê çareser bikin. Emê li vir bi kurtî qala hin giriftan bikin.

Yekîtiya ciwanan her wisa ku ji navê wê tê xuya kirin, wezîfeya wê avakirin û rêxistina seksiyon û beşên ciwanan e, di nava komeleyên kurdî de. Her weha li aliyekî xurt- û bihêzkirina peywendiyên di navbera ciwanên kurd û dezgehên devletê û li aliyê din, di navbera ciwanên kurd û komeleyên ciwanan yên miletên din dikeve nav çarçoveya xebata yêkîtiyê.

Diyar e ji bo ku em bikaribin van erkana bi cih bînin, me hem pêwîstî bi kat û wext û hem jî bi kadroyên jêhatî û çalak hene.

Mixabin piraniya ew kesên ku barê birêvebirina yekıtiyê hilgirtine, zaniyariyên wan li ser erk û wezıfeyên yekıtiyê pir hindik in.

Problemeke serekî û girîng ku karê yekîtiyê dijwar kirîbû çêkirina fraksyon û destebendiya bûye di komîta kargêr de, ji ber hinde jî bû ku piştî demekî em bi tenê çend kes di komîtê de man.

Pirseke girîng jî eve ku piraniya endamên komîta kargêr wusa difikirin ku karê yekitiyê eve ku bi tenê cejn û şevên kurdî çêbike.

Ger Y.C.K. hêza xwe ya qels danête ser hindê vê gavê ji bi cih anîna erk û wezîfeyên xwe yên bingehîn bi dûr dikeve. Ger em van kara jî bikin vê demê seksiyonên me vê pasîf bibin çima ku ev cur çalakî karê wan in.

Hebûn û domkirina karê Y.C.K. bi komîteya kargêr ve girêdaî ye, ger îsal komîteyek cidî û bi rastî kargêr neyê hilbijartin, vê gavê tirsa hindê heye ku Y.C.K. nikarîbe karûbarên xwe bidomîne. Ji bo me gişan hebûna rêxistineke ciwanan pêwîste û dikare xizmetên hêja ji mere bike. Ji bo me ciwanên kurd ku pirsên wekî, bêkarî, qelsbûna peywendiyên civakî, parastina nasnameya netewî û fêrbûna ziman, kultur û urfûedetên kurdî hene, girîng e ku rêxistineke wisa hebe. Serketin û pêşdeçûna karê Y.C.K. serketina me hemiyan e, serketna we ciwanên kurd e. Li rêxistna xwe xwedî derkevin.

Berpirsiyarê Y.C.K. li Swêdê

Şaho Xizirî

Dema guhertinan hatiye

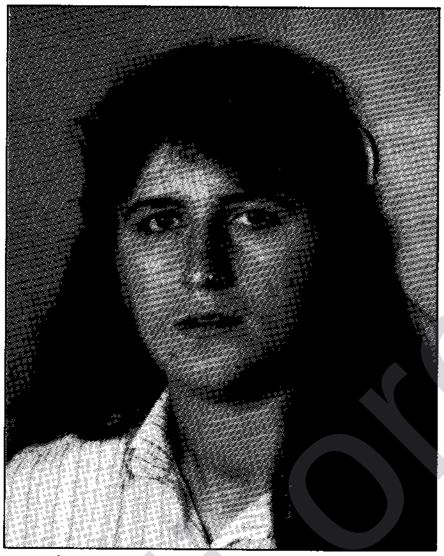

NALÎN: Şoreşek civakî bo me pêwîst e.

Em divê li ser bingeha deskevtên civatê, çarçoveyên (qalbên) jiyaneke modern û pêşketî-kurdî ava bikin.

Civata kurd roj bi roj ber bi pêş ve diçe. Di gel vê, bîr û baweriyên mirovan jî tên guhertin. Keç û xort bi hev re dixwînin, dixebitin û bi hev re karên siyasî dikin. Angorî welatên rojhilata navîn ên din, serbestiya civakî li Kurdistanê zêdetir e.

Keç û xortên kurd dikarin piraniya caran bi daxwaziya dilê xwe biryar bidin ka jiyana xwe bi kîjan mirovî re parve bikin. Mixabin ev serbestî hîn negihîştiye her malbateke kurd, lê hêdî hêdî bîr û baweriyên nû li her aliyên welatî belav dibin.

Di van deh salên dawî de, gelek kurd mecbûr bûne ku derkevin derveyî welatî. Piraniya wan hatine welatên ewropayê. Niha bi deh hezaran malbatên kurd li van welatan cîwar bûne û ji bo me ciwanên kurd ev destpêka jiyaneke nû ye. Terkkirina Kurdistanê bûye sedem ku me gelek tişt cîh de hiştin. Dêûbavên me ji ber hindê pir giraniyê didin perwerdekirin û xwandina zarokan. Ew jî tiştek e ku ji bo me ciwanan pir girîng e. Em spasî dêûbavên xwe dikin.

Lê divê dêûbav jî bizanin ku jiyana li van welatana û di nav du kulturên cuda, du zimanên cuda û urfûadetên cuda de ne hêsan e. Ji aliyên din ve, dêûbavên me li van welatan jî dixwazin jiyana xwe weke ya Kurdistanê bidomînin û hinek dêûbav wek 15-20 salên berê difikirin. Mixabin nayê bîra wan ku ew li Ewropayê dijîn

Daxwaziya me ewe ku dêûbavên me li pêşveçûna ku li Kurdistanê çêbûye, bifikirin. Ew dê bibînin ku civata kurd li Kurdistanê pir bi pêş ve çûye. Tiştên ku em li vir şerm dibînin gelê me li Kurdistanê bi çavekî modern lê dinêrin. Hinek dêûbav ji bo pêşeroja zarokên xwe, weke dêûbavên 50-60 salî berî niha difikirin. Lê dem hatiye guhertin, zarokên wan dêûbavên ku wisa difikirin jî li dijî wan fikirên çewt derdikevin. Bi ya min, ji bo ciwanan biryardana dêûbavan ne tiştekî rast e, aqilekî kevnare ye û nayê qebûl kirin. Ew dêûbav xwe dixapînin. Di şûna ku alîkariya zarokên xwe bikin, bi awayên ne li cîh pêşeroja zarokên xwe dixine bin xeterê. Li her cîhê dinyayê keç û xort, berî zewacê dixwazin hev nas bikin. Ma ev ne heqê ciwanên kurd e jî?

Mixabin di civata me de hîn jî mirov hene ku tiştên weha şerm dibînin û zarokên xwe ji vî mafî mehrûm dikin. Ciwanên ewropayî dikarin bi hev re biçin xwaringehê û li bal hev rûnin, lê çima ciwanên kurd nekarin? Çima hinek kurd vê yekê ji ciwanên xwe re zêde dibînin?

Dêûbav nizanin ku bi van biryaran, jiyana zarokên xwe dixin tehlûkeyê. Ev jî berpirsyariya dêûbavan e ku keç û xortên xwe bi şexsiyet mezin bikin, qîmet bidin wan û ji fikrên wan re hurmetê bigirin. Ez bawer im ew dê wî çaxî ji zarokên xwe bêhtir hurmetê bibînin.

Li gor fikra min, em hemû bi hev re, xort, qîz û dêûbav, berpirsyarê parastina çand, ziman û urfûedetên kurdî ne. Ji ber vê yekê pêwîste ku em li hev nêzîk bin û îmkana hevdu nasîna me hebe. Eger ku civata me li vir vê îmkanê nede ciwanên xwe, ciwanên me dê nêzîkî civatên biyaniyan bin û dê bi wan re bizewicin. Bila dêûbavên me baş bizanin ku qelsbûna bingeha malbata kurdî û têkçûna çand û zimanê kurdî li Ewropayê ji ber tengfikiriya wan e. Em divê li ser bingeha deskevtên civatê, çarçoveyên (qalbên) jiyaneke modern û pêşketî-kurdî ava bikin.

Nalîn Baksî

ALA KURDAN

Her millet, netewe, xelk û dewlet aleke wan heye. Al nîşana huwîyeta wan e, sembola hebûna wan e. Ala her milletî bi şiklekî ye, reng û sembolên wê bi awayekî ye. Wek her milletî, Kurd jî xwedîyê alekê ne. Ala kurdan a ku îro tê bikaranîn sor, sipî, kesk e û di navîna wê de rojek zer heye.

Di tarîxê de kurdan kengî al, an jî sembolek ku şûna alê bigre bikaranîne, em baş nizanin. Lê ew Kurdên ku ev serê 6-7 hezar salane ku li Kurdistanê, yanê li cihê xwe yê nuha dijîn, bêguman wan jî gelek dewlet û îmaret avakirine. Û wekî her dewlet û îmaretên qedîm, wan jî miheqqeq alek bikaranîne.

Dîsa ew îmaretên kurdan, wek Şedadî, Merwanî, Botan, Soran, Erdelan, Bahdî-nan û hîn gelekên din, her çendî nîvserbixwe bûn jî, lê li mizgeftan bi navê mîrên wan xutbe dihatin xwendin, xwedî leşker û qesr û avahîyên mezin bûn, gerek alek hebûya.

Mîr Bedirxan (1802-1868) ku seranserî Kurdistanê di bin hukmê wî de bû, xwedî pere û top û tifing bû. Li ser navê dewleta xwe pere derxistibû. Hê wê wextê têkilî bi Ewrûpayê re danîbû, ji bo birêvebirina dewleta xwe xwendevan şandibû Ewrûpayê. Li ser Gola Wanê ji bo parastin û tîcareta dewleta xwe kêştîyên şer û tîcaretê dabû çêkirinê. Gelo meriv dikare bibêje ku Mîr Bedirxanê ku hewqas tişt kirîye, bê al be.

Êzdîn Şêrê birazîyê Mîr Bedirxan ku di salên 1853-1856'an de Kurdistan hemû girtibû bin hukmê xwe, hejmara leşkerên wî gehîştibû heştê hezarî. Divê ku xwedî al bûya. Mesela di stranek folklorî de ku dî 1887'an de jî alî Socîn û Prym ve hatiye berevkirin, li ser şerê Êzdîn Şêr e û têde peyva "beyraq" derbas dibe. Dî rêzeke sitranê de weha tê gotin:

Go ew Zaxoyê bi rût û kevotan
Beyraq bûne cot bi cotan
Berê xwe dane Cizîra Botan...

Di klasîkên kurdî de jî gelek şair û nivîskarên kurdan di helbestên xwe de peyva alê bi kar anîne:

Zalimê kuştim şepalê,
Nazikê, qencê delalê,
Bûn hîcaba zilf û xalê,
Êdek û ala û tox.

(Ji Dîwana Melayê Cizîrî)

Lê me hêvî wasiq e ez feqîr
Jêrî alaya te bim roja 'esîr.

(Ji Mewluda Melayê Batê)

Bi qasî ku ji belgeyên heyî tê fêm kirin di destpêka salên 1920'î de ji alî rêxistinên kurdan ên wê demê hatiye çêkirin û tesbîtkirin. Mesela wê wextê Kurdîstan Tealî Cemîyetî li ser qerta huwiyetê a komelê, zemîna wê kesk û li ortê jî rojek, alek kurdan çapkirine ku ev al jî Katibê Umûmî yê komelê Zeynelabidîn çêkirîye.

Li gor Zinnar Sîlopî (Qedrî Cemîl Paşa) ala kurdan ya îroyîn ji alî Teşkîlati Îctîmaîye Cemiyetîyê ve hatîye tesbîtkirin ku şiklê wê weha ye; li jor rengê sor, di navînê de sipî, li ser sipî roj û li binî rengê kesk wek ala millî ya kurdan tesbîtkirine û îlan kirine.

Di 1921'an de Mistefa Paşa Yamûlkî li gel hin ji muessisên Teşkîlatî Îctîmaiye Cemiyetî; Xelîl Rami Bedirxan, Kemal Fewzî, Mewlanzade Rifat dixwazin biçin Kurdistana Başûr, lê Îngiliz nahêlin ew derbas bin, tenê Mistefa Paşa Yamulkî ji ber ku ji Silêmanîyê ye, derbas dibe. Mistefa Paşa diçe Silêmaniyeyê û di hukumeta kurdan ya ku di 10.10.1922'an de di bin hukumdarîya Şêx Mahmûdê Berzencî de tê avakirin, dibe wezîrê perwerdekarîyê. Her wê demê ji alî Şêx Mehmûd ve alek kurdan hatibû qebûl-kirin û pûl jî çapkiribûn. Di destê me deşiklê vê alê tuneye. Lê ji ber ku Mistefa Paşa Yamûlkî yek ji muessisên Teşkîlatî Îctîmaîye Cemîyetî ye ku şiklê ala kurdan tesbît kirîye û di hukmata Şêx Meh-mûd de jî bûye wezîr, ne dûr e ku ala kurdan ya dewra Şêx Mehmûd jî bi pêşniyara wî hatibe qebûlkirin.

Rismê ala kurdan–1928

Ronakbîr û siyasetvanên kurdan yên ku di salên 1900-1928'an li Kurdistanê û li Stenbolê di nav komelên kurdan de karkirine an damezrandine, piraniya wan piştî salên 1925 û 1930'ê hatine li Sûriyê bi cih bûne. Her wê wextê jî bi navê Xoybûnê rêxistinek avakirine. Ji weşan û kitêbên ku wê demê li ser navê Xoybûnê derketine tê fêm kirin ku her ew ala ku di 1920'ê de hatiye tesbîtki-

www.arsivakurdi.org

rin, ji alî Xoybûnê ve jî hatiye qebûl kirin.

Dîsa tê gotin ku di serîhil-dana Agrîyê de Îhsan Nûrî her ev ala kurdan bi karanîye. Hetta rismek ku ji wê wextê maye, di gelek kovar û kitêban de hatiye belavkirin.

Îhsan Nûrî bi xwe di bîranînên xwe de weha dibêje:

"Di 1927'an de bayraxa sê rengîn a îstîqlala Kurdistanê, ku di sala 1920 Cemîyeta Kurdîstan Tealî qebûl kiribû, ji alîyê Xoybûn şandin Agrî. Îhsan Nûrî ewelîn car wê di Agrî de bilind kir. (Hevî, no: 2,1984, Paris, r.21)

Mesela li ser qabê kitêba Sureyya Bedirxan, ku ew jî yek ji xebatkarên Xoybûnê bûye, ala kurdan bi rengîn hatiye çapkirin û li binê alê jî bi îngilîzî "Flag of Kurdistan" (Ala Kurdistanê) hatiye nivîsîn. (Sureyya Bedirxan, The Case of Kurdistan Agaînst Turkey, By authorîty of Hoyboon, 1928)

Kovara Hawarê û ala kurdan–1932

Di Hawarê de li ser alê gelek nivîs û helbest hatine belavkirin. Celadet Alî Bedirxan di gotarek xwe de ala me ya îroyîn tarîf dike û weha dibêje:

"Ala kurdan, ji jor ber bi jêr ve, ser hev, sor, sipî û kesk e, di nava wê de roj diçirise. (Hawar, No: 9 (1932), r. 1-2)

Rismê ala kurdan di 1932'an de li ser herdû bergên Hawar, no: 11 (10 Çirîya Paşîn 1932) bi rengîn hatîye çapkirin. Rengên wê jî sor li jor, li navendê sipî û li binî jî kesk, di ortêde jî tavek 18 tîrêjî (an jî stêrkek 18 niçikî) heye.

Dîsa di Hawar, no: 5 (20 Tîrmeh 1932), r.4'an de Herekol Azîzan (Celadet Bedirxan) helbestek li ser ala kurdan nivîsîye ku çend malik jê weha ye:

Alê kurdan
Ala kurdan di nav rok
Çi bedew û bi heybet
Bi çar reng î, rengên te
Çi delal û çi xweşkok

Xêzek kesk û xêzek sor
Nav sipî û nîvek zer
Keskesor e, bi roj e
Ev li jêr û ew li jor

Li Mehabadê ala kurdan–1946

Zinar Sîlopî (Qedrî Cemîl Paşa) derheqê ala kurdan ya Cumhurîyeta Mehabadê de weha dibêje: "Hukumeta Cumhurîyeta Mehabadê ala Kurdîstanê ya ku di 1919'ê de ji alî Teşkîlatî Îctîmaîye Cemîyetîyê ve hatibû tesbîtkirin girtin, lê li kêleka roja wê, rismê du simbilên genim û li pişt wê jî çiyayek û dareke çamê lê zêde kirin û bi guloverî jî li ser wê Dewletî Cumhurîyetî Kurdistan nivîsîn û ew wek ala Cumhurîyeta Mehabadê qebûl kirin."

Dîsa di hejmara 9. a rojnama Kurdistan a Cumhurîyeta Mehabadê de axaftina keçeke kurd, Îşret Azmî ya li ser ala kurdan hatiye belavkirin. Ji bo tarîfa ala kurdan em çend rêzan ji wê axaftinê li jêrê dinivîsin:

Wêne: ARIF ZÊREVAN

" Ey Ala Kurdistanê sê rengîn, ey nîşana bilindîya Kurdistanê! Rengê te yê sor şahid e ku tu bi xwîna kurdan hetiye hilgirtin, rengê te yê sipî nîşana dilpakîya Kurda ye, rengê te yê kesk jî delîla ciwanîya axa Kurdistanê ye."

ÇAVKANÎ:

1–Prym und Socîn, Kurdîsche Sammlungen, Erzählungen u. Lîeder în Dîalekt des Tûr 'Abîdîn, St. Petersbourg, 1887, r. 64

2–Bazîl Nîkîtîn, Les Kurdes, Çapa 2. Parîs, 1975, r. 194, 224

3–Malmîsanij, Bîtlîslî Kemal Fevzî ve Kürt Örgütlerî Içîndekî Yerî, Stokholm, 1993, r. 127, 129, 148

4–Doç. Dr. Ergün Aybars, İstîklal Mahkemelerî 1923-1927, Ankara, 1982, r. 152

5–Zinnar Sîlopî, Doza Kurdîstan, Beyrût, 1969, r. 60

6–Wîllîam Aegleton, Mehabad Kürt Cumhurîyetî 1946, Türkçesî: M. Emîn Bozarslan, 2. Baski Komkar Yayinlari, Köln, 1989, r. 94-95, 152

Ev nivîs di rojnama Armancê de bi direjî hatibû belavkirin, em li vêrê kurtîya wê belav dikin.

Mahmûd Lewendî

www.arsivakurdi.org

Viyan Botanî

Çima keçên kurd kêm li universîtê hene?
– Li vir hejmara keçên kurd ji kurên kurd kêmtir e û gelek keçên ku ji Kurdestanê hatine vir, lîse nexwandine. Dêûbav jî dixwazin keçên wan zû mêr bikin. Li Kurdistanê bi giştî statuya mêrkirinê ji dersxwandinê bilindtir e.

Çima ciwanên kurd bi giştî di dersxwandinê de kêm serkeftî ne?
– Pir kesan qabliyeta xwandinê heye, lê tiştên ku ew têde jîr in naxwînin, hemû dixwazin bibin doktor. Wekî din jî em kurd nizanin û nikarin ji îmkanên ku hene stîfade bikin.

Tu dibî berwedêr (advokat) yan dadger(domare), lê li gor îslamê jin nikarin bibin dadger, gelo te tirsa hindê nîne ku li Kurdistanê nehêlin tu kar bikî?
– Civata kurdî gelek lîberal e. Min pir bawerî bi civata kurdî heye. Ez bawer nakim kesek bê û pêşiya pêşveçûna me jinan bigire, lê gelek kes bi neheqî beran diavêjine îslamê; ew bi xwe ne hind lîberal in. Îslam li gor serdema xwe xwedî sîstemeke hiqûqî ya baş bû.

Çawa bû ku te xwandina xwe domand û çima hiqûq?
– Ez ji pirsên siyasî û civakî pir hez dikim, ji zarotiyê ve ez bi vê yekê mezin bûme ku ez bixwînim. Xwandin ji bo min wekî pêwîstiyekê ye, ku eger ji min bistînin wekî wê ye ku beşek girîng ji jiyana min standibin.

Gelek keçên kurdan dibêjin ku em bêmaf in, tu çi dibêjî?
– Berî ku ez bêjim ku ez bêmafim, divê bizanim ka maf çi ye. Ji bo min mafê jînê ew e ku ez bikarim xwedî jiyana xwe bim. Lê hinek tiştên ekstrêm hene ku ez ne digel de me. Ez konservatîf im; bi min guhertin divê hêdî hêdî pêk bên.

Viyan, tu xwe zêdetir kurd hest dikî yan swêdî?
– Naturligtvis (helbet) ez xwe kurd hest dikim. Ez li vir mezin bûme û hertim li ber çavên xwe du sîsteman dibînim. Yek sîstema jiyana kurdî ku divê ez baş bizanim, ji ber ku ez kurd im. Ya din jî sîstema swêdî, çima ku li vir dijîm û ji bo hindê ku ez serkeftî bim divê ez baş binasim. Pir kes van sîsteman

Wêne: ARÎ FOAD

●CIVATA "ALIMAN"XWEŞ E Ji alê çepê ve: Wirya Koyî, Behmen Talawî, Vîyan Botanî, Resûl Talawî û Simaîl Herkî

ji hev cuda nakin. Yanê ew qet nizanin ka ew kurd in yan swêdî ne.

Peywendiyên te bi kurdên din ên xwendekar re çawan e?

– Peywendiyên me pir baş in. Em wekî malbatekê lê hatine. Dema rojekê yek ji me ne diyar be, em hemû çavên xwe lê digerînin.

Di dawiyê de te çi gotinek heye?

– Ez arzû dikim ku ciwanên kurd xwe hertim weke reprezantantên civata kurdî bibînin.

❧

Mehmûd Mirgewerî

Nav: Viyan Botanî
Cihê li dayîkbûnê: Hewlêr(dêûbavên wê ji Mûsilê ne)
Temen: 22 salî
Rewşa medenî: Nezewicî
Xwandin: Termîna heftem a hiqûqê(juristlinje) li unîversîteya Stockholmê
Ziman: Kurdî(kurmancî), erebî, swêdî, inglîzî
Mestirîn hêvî: Rojekê ku li Kurdistanê metro(T-bana), Åhlens û bankomatên kurdî hebin
Xweştirîn xatire: Roja ku bavê min ji zîndanê derket
Dawîn fîlma dîtî: Andarnas hus(Mala ji me çêtiran)
Dawîn pirtûka xwendî: Camille Claudel
Dawîn cara giryayî: 27,ê nov. li sînemayê.
Degbêjê bidil: Mihemed Şêxo û Nasir Rezazî.

Wêne: ARÎ FOAD

● **VÎYAN BOTANÎ** berew pêşerojek serbilind rê ve diçit

www.arsivakurd.org

Salmezin-no! Ma qey em hewiyên hev in?

Ez keçeke 24 salî ji bajarê Ormîyê, rojhilatê Kurdistanê, me. Ev nêzîkî 5 salan e ku li vir dijîm û endama Y.C.K im. Min gelek caran rexneyên nelicih li ser naveroka Dîdarê bihîstine, lê heta niha kesî bi ciddî û nivîsarkî, rexne ji bo Dîdarê neşandiye. Piraniya kesên ku van rexneyan digirin, salmezin in. Ew piranî ji ruwangeheke gundî-çepî û bi ruhê eşîretî rexneyan digirin. Rexneya wan ya mezin ew e ku Dîdar "kurdîtiyê" nake. Ew nerazîbûna xwe piranî li ser wêne û nivîsarên li ser pirsgirêkên ciwanan beyan dikin. Tu dibêjî qey ciwan û salmezinên kurd bûne hewiyên hev.

Ya rastî mirov nizane çima nabe ku kurdan jî kovareke wisa hebe ku wêneya keçekê li ser berga wê hebe. Sî miliyon kurd nehêjayê hindê ne ku xwediyê kovareke "normal" bin? Em kurd li kovar û rojnameyên kurdî wilo têgihiştîne ku divê hema qala siyasetê bikin. Niha ku ji bo cara yekem kovareke kurdî li ser evîndarî û pirsên welê yên taybetî yên ciwanan dinivîse, hemî bi hev re li hember wê rawestane. Bi baweriya xelkê kesên ku hatine derveyî welatî hemî rewşenbîr, zane û "radikalên" kurd in. Lê çehreyên xwe yên kevneşop û dîtinên xwe yên îptidayî ku di bin qalikê pêşverûyî û radikalîzmê de veşartine, derxistine holê. Lê ew nizanin ku Dîdar mestirîn xizmetê ji bo kurdîtiyê dike.

Dîdar bi şikil, form û naveroka xwe bala piraniya ciwanan dikişîne û ciwanên kurd ji bo cara yekem kovareke kurdî dixwînin. Em dizanin ku ciwanên kurd pir kêm kovar û rojnameyên kurdî yên hene dixwînin. Çimkî ew kovar û rojname bala wan nakişînin. Zimanê kurdî bingeh û binyata kurdîtiyê ye û em dizanin ku piraniya ciwanên me li vir bi swêdî yan zimanên din (tirkî, erebî, farisî) dixwînin û dipeyivin. Lê di rojeke wiha de salmezinên kurd çi tedbîrek ji bo vê pirsê dîtine? Salmezinên kurd ji bo van pirsan hîç tiştek nekirine û niha ku ciwanan însiyatîf girtiye destê xwe li zora wan diçe.

> ***Ya rastî mirov nizane çima nabe ku kurdan jî kovareke wisa hebe ku wêneya keçekê li ser berga wê hebe. Sî miliyon kurd nehêjayê hindê ne ku xwediyê kovareke "normal" bin?***

Çima heta niha dewsa devdirêjiyên neheq tu alîkarî, rexne û pêşniyarek ji bo dewlemendkirina ziman û naveroka Dîdarê nedane. Entell, zane û bi giştî salmezinên me berpirsiyarane li karûbar û problemên ciwanan nanêrin. Ez weke keçeke kurd, him bi kurdbûna xwe û him jî bi hebûna Dîdarê serbilind im. Gava ku ez Dîdarê nîşanî hevklasiyên xwe yên fars didim, pir bi wê îftixarê dikim. Min hêvî dikir ku ne tenê Dîdar, belkî kanalên TV û medya kurdî û hwd hebana.

Nîrê asîmîlasyonê hertim li ser stoyê me ye. Eger ciwan fêrî zimanê xwe nebin hertim tehlûke heye ku di nav civatên biyanî de bihelin. Dîdar li hember vê tehlûkeyê dixebite, ji ber hindê pir hêja û pêwîst e ku em hemû alîkariya wê bikin û mîna zarokeke xweşdivî lê biniherî.

Nazê Kemalî

www.arsivakurdi.org

Çîrûsk

Sören: Mebesta (1) min ne ew bû.
Stella: Çi?
Sören: Xweavêtin. Tu layîqê vê hindê nebûy. Gava ku ez ketim ez têgihîştim lê êdî dereng bû.
Stella: Te seba xatirê min xwe avêt?
Sören: Êdî ferq nake.
Stella: Dilê te ketibû (2) min, ne wilo?
Sören: Ne wekî ku tu difikirî. Ne bi laş, eger tu tiştê wisa fêm dikî, ruhê (3) min diviya ruhê te bievîne (4).
Stella: Bo xatirê xwedê!
Sören: Tu çi dibêjî bibêje. Ez hînî serkutiyê (5) bûme. Tu nikarî dilê min bişkênî.
Stella: Tu nizanî. Dilê min jî ketibû te, bi kêmasî du heftiyan.
Sören: Çi?
Stella: Yanê laşê min. Ruhê min xema ruhê te nedixwar. Lê laşê te. Ya rastî devê te. Lêv û zimanê te.
Sören: Ji ber wê bû ku...
Stella: Erê.
Sören: Ji ber hinde bû ku te ez di şevê de maç kirim.
Stella: Erê! Ah li dev û lêvên te! Wan ez dîn kirim.
Sören: Hiş!
Stella: Te çi ye?
Sören: Qet ez jî wekî her kesî. Lê ez dixwazim evîn tiştekî pak be, tiştekî bedew (6).
Stella: Derfetê (7) ji dest nede niha. Li vir tenê ruhek heye. Laşê belengaz (8) niha di nav xwîn û hûrxaşanên (9) şûşeyan de ketiye kolanekê.
Sören: Êdî dereng e.
Stella: Tu çawan dizanî?
Dapîr: Ehh! Hûn jî hema pitepitê (10) dikin, tu dibêjî qey hûn namirin.
Sören: Ji xwe wisa ye.
Stella: Ne ji bo min, xwişk û birayê hêja. Ez çi zanim, renge hûn jî qet nemirin.
Dapîr: Ez nizanim tu çi dibêjî?, xwîşkê. Ez miroveke pîr im.
Stella: Temenê (11) ruhan tune.
Dapîr: Wext pê diçe heta mirov hîn dibe. Lê ez qet bîriya gopalê xwe nakim.
Stella: Bibore ku ez dipirsim, lê çi bûye ku tu ragorî (12) me ketiyî.
Dapîr: Ez dapîra Sören im. Tenê kesê ku di jiyanê de ew evandiye.
Stella: Min jî ji bîr meke. Du heftî jî du heftî ne.
Sören: Te çima hînga çu tişt negot?
Stella: Lê min got, di şevê de! Ma tu zimanê laşî nizanî?
Sören: Eger min bizaniya...
Stella: ... û te dê çi bikira?
Sören: Hîç. Bimama. Ezê bijiyama. Pencerên dapîrê paqij bikira.
Stella: Û paşê?
Sören: Vegeriyama mal.
Stella: Bêyî ku bimirî?
Sören: Erê! Min wisa dizanî ku ez bêkestirîn kes bûm li vê dinyayê! Te ji min re çîrok digotin.
Dapîr: Heyamê berê tu li min miqat (13) dibûy.
Sören: Û te dikir ginegin (14). Hema pitepita te bû ku ez bêm û pencerên te bimalim ku hertim jî paqij bûn.
Dapîr: Ji ber hindê bû ku tu saetekê zêdetir li cem min bimînî.
Sören: Lê çima deng ji we derneket, ji we her duyan? Hesreta min tenê peyvek bû, bisêriyek, zerekeniyek! Ma hûn tênedigihîştin? Gava mirov bihayê însanekî tunebe, êdî jiyanê çi mane heye!
Dapîr: Renge derfetek din jî ji bo te hilkeve.
Sören: Ku vegerim dinyayê?
Dapîr: Ji wê dadmendanetir (15) tiştek tune. Herê em niha kuda diçin?
Sören: Çuder. Ez bawer dikim ku em her sê ,wekî xelekên dû di şeveke bêbinî de, rêwîtiyê dikin.
Stella: Ne ez.
Dapîr: Yê ku briyarê dide ne tu yî.
Stella: Ezê careke din bêm zayîn û derfeteke nû dê ji min re çê bibe. Ji wê ez tam ewle (16) me. Ezê bi teşeyekî din vegerim, gunehên xwe bişom û ji bo qenciyên ku min li se erdê kirine, ezê bêm xelat kirin.
Sören: Em nikarin hevrêtiyê bikin?
Stella: Ser çavan. Ez divê gunehekî xwe bişom. Min dilê bavê xwe şkandiye. Gava ez biçûk bûm diya min mir, lê xema bavê min ya mezin ez bûm. Min dixwast ku ez bibim stanbêjeke bi navûdeng.
Dapîr: Te her roj xwe radianî (17)?
Stella: Ji bo min tenê mîna xewnekê bû. Min xwe weke stêrekê didît...
Sören: Êdî niha tu bûyî stêr. Çirûskek (18) stêr li asamanan.
Stella: Çi spehî. Lê wisa biçanok, wisa tenê. Ez dixwazim hindî çê dibe zû vegerim erdê.
Dapîr: Lê ez na. Di hemû jiyana xwe de min ji rêwîtiyên dûr hez kiriye. Di ebediyetê de ez dizanim ku ez dikarim heta dilê min bixwaze dinyayên nû bibînim.

1) mebest: mening
2) dil ketin: vara kär i
3: giyan: själ.
4) evandin: älska
5) serkutî: mobbning
6) bedew: vacker
7) derfet: här chans
8) belengaz: stackare
9) hûrxaşan: kärva, hûrxaşanê şûşeyan: glasskärva.
10: pitepit kirin: tjata
11) temen: ålder
12) ragor: följe, ragor ketin: slå följe med
13) miqat bûn: ta hand om
14) ginegin kirin: gnälla
15) dadmendane: rättvist
16) ewle bûn: vara säker
17) raanîn: träna
18) çirûsk: gnista

Hans Erik Hallberg

Wergêr: Alan Mîlanî

www.arsivakurdi.org

Temen: 13
Xwendin: Klasa 5:an
Dengbêj: Nasir Rezazî û Şivan Perwer
Mestirîn daxwaz: Bi navê Kurdistanê bibime şampiyona dinyayê
Ziman: Kurdî, swêdî û ingilizî
Xweştirîn bîranîna: Dema ku bûme şampiyona Swêdê.

"EZÊ BIBIM ŞAMPIYONA DINYAYÊ"

Seyrana 12 salî sala 1992:an di avjeniyê de bû şampiyona Swêdê û medalya zêr wergirt. Ew bû yekem keça kurd li Swêdê ku di sporê de gihştiye pileyeke ev qas bilind.

● **SEYRAN** dê bibit şampiyon, şika ciwanan jê nînit. Wêne: ARÎ FOAD

Seyran dixwaze bibe qehremanê dinyayê ji ber hindê jî her rojê, heft kîlometran avjeniyê dike.

Dêûbavên wê pir alîkariya wê dikin û xwişka wê Seher jî ku bi xwe şampyona Stockholmê bûye, rê nîşanî wê dide.

Bavê Seyranê kek Elî dibêje: Baştirîn riya parastina zarokan ji karên xerab û nebaş SPOR e. Hem ji bo laşê wan hem jî ji bo perwerdekirina wan spor pêwîst e.

Seyranê ta niha 142 medalya wergirtine û piştî bidestxistina medalya zêr a SUMSIM:ê xwe amade dike ji bo şampiyoniya bakûrê Ewrûpayê, Nordisk Mästerskapet.

Seyranê medalya xwe ya zêrîn ku bihayê wê 8.500 kronên swêdî ye pêşkêşî hikûmeta herêmî ya Kurdistanê kir. Em hêvîdar in ku keça kurd Seyran serkevtinên mestir bi dest bixe.

❧

Mehmûd Mirgewerî

Du heval

Du heval di nav daristanekê de digeriyan. Hirçekê êriş anî ser wan. Yek ji wan revî, çû ser darekê xwe veşart, yê din li wir ma. Ma rebenî dê çi bikira? Tenê karê ku ji destê wî dihat ew bû ku xwe li ser zikî bavêje erdê û xwe li mirinê bide. Dema ku hirç nêzikî wî bû limûzê xwe bir aliyê wî û bêhn kir. Hirçê wisa zanîbû ku zelam miriye. Ji ber hindê dûr ket û çû. Gava ku hirç li ber çavan bezir bû, hevalê ku çûbû ser darê hate xwar û bi pêkenîn got:

- Ka bibêje min, hirçê çi gote te?
- Hirçê gote min ku ez tucaran bi kesekî ku di tengaviyan de min bi tenê bihêle û bireve, hevaltiyê nekim.

❧

TOLSTOY

Wergerandina ji farsî: Mehmûd Mirgewerî

www.arsivakurd.org

● **DAWET** Li Israîlê jî bit dawet bê zurne nabit.

Kurdên Israîlê

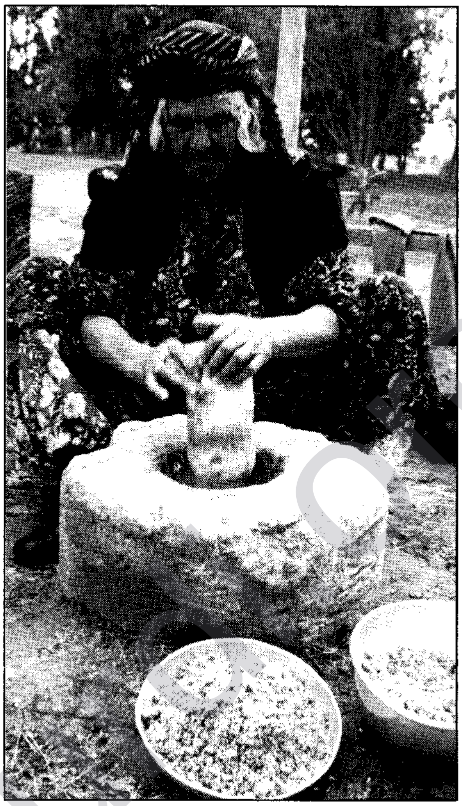

● **DANKUT** Girara keşke zor xweş e.

Di sala 1951:ê de Îran û Iraq li hev hatin ku kurdên cihû bi zorî ji başûr û rojhilatê welatî derêxin, li Bexdayê kom bikin û bişînine Israîlê. Piraniya wan nedixwastin ku Kurdistanê terk bikin. Îran û Iraqê 25 000 kes li ordîgeha Bexdadê kom kirin. Beşik mezin ji wan jî bûne misilman û li ser cih û warê xwe man. Dema ku ew kurd giheştine Israîlê, li wê derê ne mal ne xanî û ne pere û xwarin hebû. Dewleta Israîlê nû bû . Qismek din ji kurdên cihû di sala 1961:ê de di dema Ebdul-Kerîm Qasim de, piştî li hev hatina Israîl û Iraqê çûn Israîlê. Piştî salên 1961-1974:an kurdên cihû ji bakûr ê welat û başûrê biçûk hatin derxistin û dûr kirin.

Îro hejmara kurdên Israîlê digihe pitir ji 100 000 kesî. Bajarekî biçûk û 35 gundên wan hene. Îşbol, Rewaha, Menûha, Acûr, Zekerya, Betîş navên çend gundên wan in. Kestel(Meoz Tsîyon) jî navê bajarê wan e, ku nêzîkî 10 000 kes lê dijîn.Piraniya wan Zaxoyî, Duhokî û Sendorî ne. 20%-30% ji kurdên Israîlê Zaxoyî ne. Wan roleke mezin di jiyana folkolorî de leystine. Piraniya wan cotyar in, ji lewre wan çanda xwe ya devkî bi zimanê kurdî û aramît parastiye. Kurdên Israîlê bi kevneşopê xwe gelek serbilindin. Ew bi serbilindî dibêjin "Ez kurd im".Nifşa nûh baş bi kurdî nizanin ,lê kesên serî 40,ê hemî bi kurdî dizanin. Ew du mihricanên mezin ji xwe re berhev dikin, li pahîzê "sehran" û li biharê"newroz". Zêdetir ji 50 000 kesan beşdarî ahenga sehranê dibin. Ew li çoleke fireh kom dibin û ji xwe re dixwin, vedixwin, distirên, govendê digrin û hwd.

Stranek zarokan:

Heçî bêjît çend civan e
Ez û ew destbiran e
Mîna takê rihan e
Xwedê tu ji bîr bike
Êş û jana dwîr bike
Dest û piya stwîr bike
Xwedê barî teala
Da biçîne nav hevala

• Ji devê binemala ŞEMÛN LÊWÎ, gundê Mirêba- Şêxan. Ew niha li bajarê Kiryat Melaxî dijîn.

Beşîr Botanî
Amadekar & Wênekêş

Yekîtiya jinên Kurdistanê li Swêdê

Xuşkên hêja

Em hemû baş dizanin ku jiyana penaberiyê pir dijwar e. Problemên malbatî roj bi roj zêde dibin. Jinên kurdên penaber, dûrî jiyana civatî dimînin.
Îro dijmnên gelê me li her çar parçeyên Kurdistanê şerekî dijwar dijî gelê me dimeşînin. Gelê kurd tê qirkirin. Jinên kurd tên windakirin.

Xuşkno

Bi hev re emê baştir û bêtir karibin piştgiriya welatê xwe bikin.
Emê bi hev re bêtir bikaribin li ser pirsên jinan û zarokan bixebitin û problemên xwe çareser bikin.
Ji bo jiyanek xweş û azad.
Ji bo rizgariya jinên Kurdistanê werin em destê xwe bidin hev û dengê xwe bilind bikin.
Xebata yekîtiya jinên Kurdistanê bi pêşniyar û rexneyên we dê bihêztir û xurttir be.
Werin bibin endamê Yekîtiya jinên Kurdistanê li Swêdê.
Bi beşdariya we emê kêfxweş bibin.
Bi hev re emê xurtir bin.

Bi slavên dostanîyê

Komîteya çapemeniyê

Nameyên xwendevanan

Me di beşa kurmancî de ji bo cara yêkem nameyên xwendevanan girtin û helbet em bi vê yekê gelek kêfxweş bûn. Di hejmarên berê de intereseya xwendevanên beşa kurmancî li gorî beşa soranî pir kêm bû. Başe bê gotin ku her car bi dehan name ji bo beşa soranî digihin destê me. Em hêvî dikin ku hun dê bi nameyên xwe û bi nivîs, rexne û pêşniyarên xwe kovara xwe rengîntir û zengîntir bikin. Em li benda nameyên we ne. Me çend nivîsên xwendevanan çap kirine û her wisa sipasê wan hevalan dikin ku me nekariye di vî hejmarê de nivîsên wan biweşînin. Nivîsên çap nebûyî ev in:

1- Seyran Duran û Şukran Baksî
2- Şermîn Nezan
3- Kamîl Demîr

DÎDARÊ

bi name
û
nivîsarên xwe
dewlemend bikin

www.arsivakurd.org

Qisên mezin

Berî hindê ku ji hevalên xwe pereyan deyn bikî, baş bifikire ka kîjan ji bo te girîngtir e, pere yan hevalên te.

Eger ji kesekî digerî ku henek û tiraneyên xwe pê bikî, temaşeyî neynikê(ayînê) bike.

Eger heval û hogirên te bi eyb û neqs bin, ew sûcê te ye ku te hevalên wisa hene.

Ji bo rexnegirtinê hindî serê derziyê qabiliyet , lê pûtekî rû pêwîste.

Eger tu nikarî bibî stêr, ji kerema xwe nebe ewr.

Kesên nexweş dibêjin em hunermend in.

Ker wisa dizane ku makera wî horî ye.

Kurê kerê

Kur: Bavo ez kurê kê me?
Bav: Kurê min
Kur: Baş e, çima diya min her roj ji min re dibêje: "Kurê kerê!

Ku bav qebûl neke

Mamosteya jin ji telebeyekî xwe diqehire û bi hêrs jê re dibêje:
-Axxx, xwezîka ez du rojan dayika te bûma, min zanîbû minê tu çawa terbiye bikira!
Telebe: Baş e, lê ku bavê min te qebûl neke?

Mehmûd Lewendî

Keçên kurd naxwazin bizewicin

Kero: Ezê herim Kurdistanê ji xwe re jinekê bînim.
Heso: Tu çima bi keçeke kurd re li vir nazewicî, tijî vêdê keçên kurd in.
Kero: Keçên kurd li Swêdê naxwazin bizewicin.
Heso: Tu çawan dizanî?
Kero: Min ji xwe re gote hemiyan, yeko yeko gotin ez naxwazim bizewicim!

Fîlma karton bi zimanê kurdî

GA Û KÛSÎ

Bi kurmancî û soranî li ser du kasetên cihê

Xwedî Y.C.K. li Swêdê

Ev fîlm bi alîkariya du hunermendên bi navûdeng ên kurd
Barzan Şaswar û Nasir Sîna hatiye duble kirin bo zimanê kurdî

Adresa xwestinê:
Kurdiska Ungdomsförbundet
Box 490 82
100 28 Stockholm
SWEDEN
Tel:08- 6528585

www.arsivakurdi.org

FÎLM

Andarnas hus (Mala ji me çêtiran)

Ev fîlma li ser urfûadetên Amerîka Latîn e, bi şîn û şahî, kîn û evînê ve hatiye xemilandin. Artîstên vî filmî ji nav hunermendên herî pupuler hatine hilbijartin.

Esteban Trueba zelamekî pir zalim û gelek zengîn e, xwedanê çiftlikekê ye. Ew bi Clarayê re, ku ecêb û xwedî zaniyariyeke ji derveyî qudreta însanan e, dizewice. Clara dizane û hest dike ku dê pêşerojê de çi biqewime, ew bi alîkariya peywendiyên canê xwe bi meçêtiran re pêşbîniya qewmandina dike. Fîlm serpêhatiya jiyana sê nifşan ji sala 1920 ta cunta eskeriya Şîlê ya sala 1973 vedigêre.

Esteban xweşka xwe Ferula ji mala xwe derdixe.

Blanca keça Esteban, li dijî bavê xwe peywendiyê digel şoreşgêr Pedro girê dide... Ez dibêjim ku tu poşman nabî eger vî filmî bibînî. Filmeke gelek xweş e.

Leystikvan:

Jeremy Irons	Esteba Treuba
Meryl Streep	Clara
Glenn Close	Ferula
Winona Ryder	Blanca
Antonio Banderas	Pedro

Manus: Bille August ji romana Isabell Allendes
Rejîsor: Bille August
Weşandin: Warner Bros

Kwêstan Amêdî

Clara û Esteban Wêneyek ji filîmê Mala ji me çêtiran

Projeya Zaxo - Sulaymanî

Ev projeye di pileya yekem de dixwaze ku alîkariya zarokên bê dêûbav û handîkap li herêma Sulaymaniyê bide.

Di destpêka biharê de emê du zarokxaneyan ava bikin. Li gor planên me 100 kes ji wan zarokane dê bibne xudiyê jiyaneke baş. Em her wisa dê giraniyê bidin xwandina wan zarokan. Gelek girînge ku ew bikarin bixunin û binivîsin û belki jî di pêşerojê de bibin xudiyê xwendineke meslekî. Karmend û mamosteyên van dê li Kurdistanê bên îstixdam kirin û meaş li gor standardên vê derê bin. Em dê hewil bidin ku projektê berfireh bikin û hind zarokxaneyên din ava bikin û her wisa alîkariya wan aîleyan bikin ku zarokên xizman xwedî dikin.

Em dê karê peyda kirina dêûbavan ji bo zarokên bêkes jî rêbixin. Ger tu dixwazî tenê bi mehê 10-50 kronê swêdî zarokek bêkes li Kurdistanê xwedî bikî û jê re bibî xwedî ji kerema xwe bi me re kontaktê deynê.

Elsemarie Glantz
Tel: 0248-81154

Josef Erdem
Tel: 08-324226

Postgiro: 6270881-3

www.arsivakurd.org

Kilamek ji bo Beko

Beko ji Bakûrê Kurdistanê li dûv birayê xwe diçe başûrê Kurdistanê. Li wê derê jî ew dibîne ku çarenûsa kurdan eynî ye, yanî derbiderî û perîşanî. Derhînerê(rejîsor) fîlmê, Nîzamettîn Ariç, dibêje: Min ev fîlme çê kiriye da ku xelkên dinyayê rewşa me kurdan baştir bizanin.

Cihê çê kirina fîlmê Ermenistan e û siruşt û xwezayê wê derê Kurdistanê tîne bîra mirov. Zimanê fîlmê kurdiyeke zelal û bedev e, mûzîka fîlmê jî hemî kurdî ye. *Kilamek ji bo Beko* dê çend roj berî newrozê, yanî 18-03-94-ê li Folkets Bîo li bajarê Stockholmê bête ser perdeya sînemayê.

Neşmîl Aram

Zarokên ENFALAN ji bîr nekin!

200 000 zarokên bê bav

4 750 zarokên bê dêûbav

85 000 jinên bê mêr

380 000 aware

Alîkariya we, kesên dilovan ji bo kesûkarên enfaaalan û qurbaniyên şerê rizgariyê wezîfeyekî welatparêziye.

Komîteya piştgîrî ji avareyên Germiyanê li Kurdistana başûr vê wezîffeyê bi cih tîne.

Hun dikarin bi vasîteya vê komîteyê alîkariyên xwe bigihînin wan.

Postgiro - 60412-4
S-F-K-F Germiyan î södra kurdistan
Box 49
129 21 Hägersten
SWEDEN

Gula min

Gula min werya li dinê
gula min werya bi tinê .

Min nezanî min nezanî
rojê çend destên çinê.

Bihinêt gula çend yêt xoş in
bes gula min bihin nîne.

Min destê xo dirêj kirê
ew bo çî bo min şermîn e.

Gula min werya gulê
gula min werya bi tinê.

Min nezanî min nezanî
rojê çend destên çinê.

Evê gulê belig werandin
evê canê belig werandin.

Dil li aşiqa birandin
cerg û dil wan li xo kirandin.

Behira bîra da, behira bîra
da nivandin

Stranek ji
Tehsîn Teha

Xala reş

Dîsan ji nû eşqa berê, pur enderûnim ateş e
Zulfa muzeyen enberê, de'wa digel xala reş e

Xala li dêmê dilreva, sed rûh û canim bin feda
Sotim gelo çim tê nema, terkim kirin eql û huş e

Eql û huşim bûne esîr, dûnya ku geh geh tête bîr
Dêm şubheta berda munîr, zulfa ji werdê bên xweş e

Werdan ji nav zûlfa derîn, şû'la binefşê têwerîn
Bala û qedda ererîn, şeryan le ser marê reş e

Dîsanê hey têt û teçît ihyayê emwatan tebît
Wechan mudam nûr jê diçît, dêm şubhetê şem'a geş e

Şem'a şebistanan ew e, werda gulistanan ew e
Sirrê debistana ew e, şoxa Herîrî dilgeş e

Ecîb letîf û cindi ye, ezman nezan û Romî ye
Ageh ji eşqbazan niye, mest û xumar û serxweş e

Serxweşê cama şerbetê, dêm şubhê şem'a zulmetê
Hûriyad baxê cennetê, serdarê çendîn mehweş e

Elî Herîrî

www.arsivakurd.org

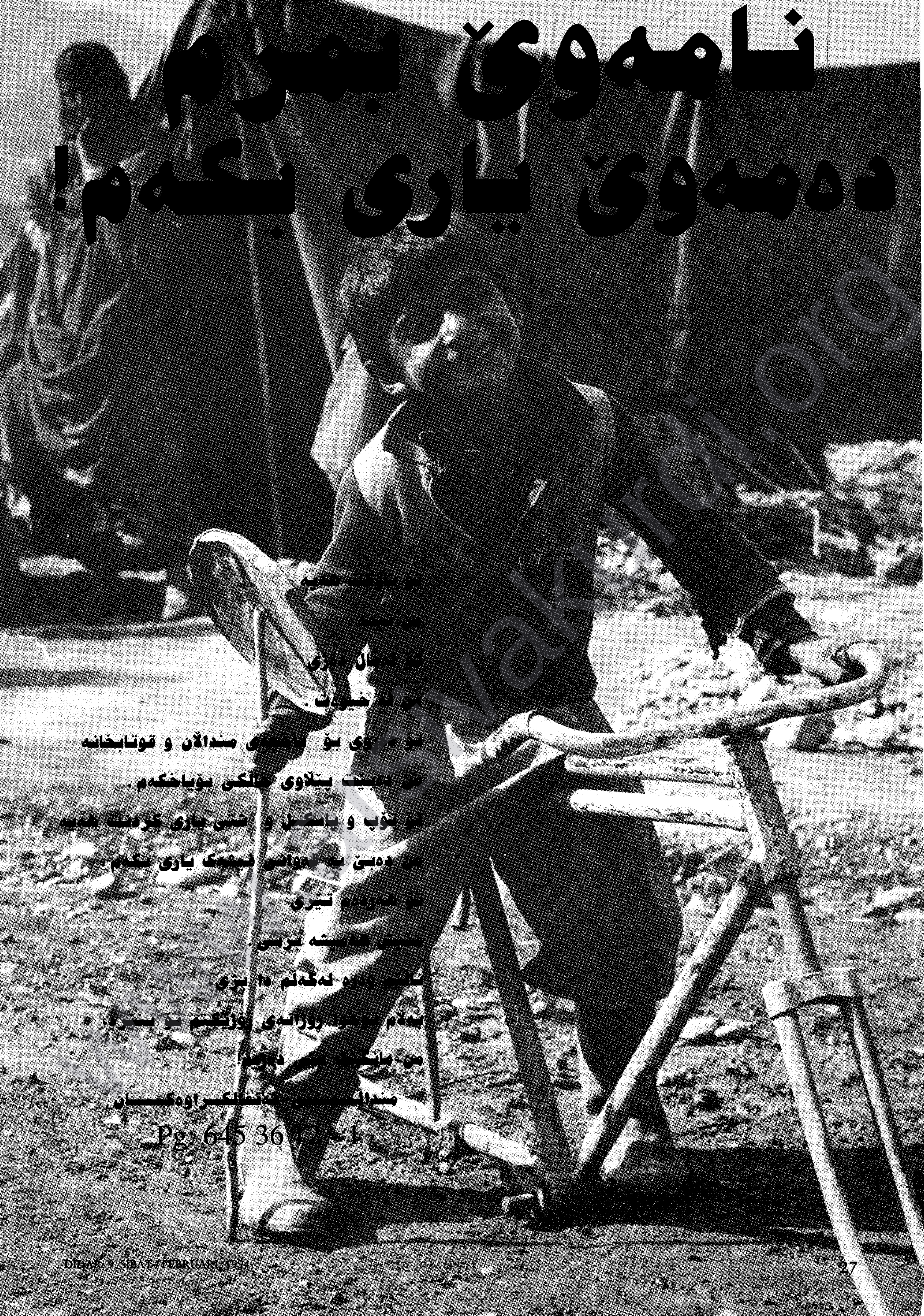
نامەوێ بمرم
دەمەوێ یاری بکەم!
تۆ باوکت هەیە
من نیمە
تۆ لە ماڵ دەژی
من لە خێوەت.
تۆ دەڕۆی بۆ باخچەی منداڵان و قوتابخانە
من دەبێت پێڵاوی خەڵکی بۆیاخکەم.
تۆ تۆپ و پاسکیل و شتی یاری کردنت هەیە
من دەبێ بە قەوانی فیشەک یاری بکەم.
تۆ هەردەم تێری
منیش هەمیشە برسی.
ئاشتم وەرە لەگەڵم دا بژی،
بەڵام لەوخوا ڕوزانەی ڕۆژێکتم بۆ بنێرە،
من پاسکیلێک بەس دەوێم!
منداڵـــــــی ئەنفالکـــراوەکـــان
Pg: 645 36 12 - 1

چارۆکەکەی مام باپیر

*کچێک لە نینساهامنەوە دەنووسێ: من دڵم بەدوو کوڕەوەیە، یەکیان جوانی هەیە و ئەوی دیکەشیان میهرەبانی، کامیان هەڵبژێرم مام باپیر؟

– مام باپیر: کچم، مامی خۆت هەم جوانیی هەیە و هەمیش میهرەبانیی.

*سمکۆ لە ئوپسالاوە دەپرسێ: حەز دەکەم ببمە گۆرانیبێژ، چبکەم باشە؟

– مام باپیر: سیر بخۆ و زوڕنا لێدە!

*فاروق پورگود دەڵێ: هەرچەند دەکەم کچێکم دەست ناکەوێت:

– مام باپیر: ئینجا کچ نا کوڕ!

*پ.ز لە نینیساهامنەوە دەنووسێ: برایەکم هەیە زۆر حەز دەکا وەڵامی تەلەفۆن بداتەوە، هەمیشەش بە ئاواتی ئەوەیە کچێک وڵامی بداتەوە و قسەی لەگەڵدا بکا، تکایە ئەگەر ژمارە تەلەفۆنی کچێکت لایە، بۆی بنێرە.

– مام باپیر: زۆر بە خۆشحاڵییەوە. ئەمەش ژمارەی کچێکی ١٨ ساڵانە 000 90

*فرمێسک هەژار لە ستۆکهۆڵمەوە: مام باپیر بەر لە خەوتن بیر لە چ دەکەیەوە؟

– مام باپیر: لە تۆ!

*پاڤیل سەرهەنگ لە هۆڵەندەوە دەڵێ: ئەگەر وەکو مایکل جاکسۆن بەناوبانگ بم، چبکەم؟

– مام باپیر: توخنی مناڵ مەکەوە!

*دینۆ لە یۆتۆبۆریەوە دەنووسێ: خوا دەفەرموێ ناخۆشترین دەنگ، دەنگی کەرە، ئەی بەلای تۆوە مام باپیر؟

– مام باپیر: پرخەی شەوانی تۆ!

*کاردۆ لە یۆتۆبۆرییەوە دەنووسێ: جگە لە هەڵپەڕکێی سێ پێیی، چەند پێیی دەزانی، مام باپیر؟

– مام باپیر: ئینجا لەبەر حیزوو گەواد، شوێنی هەڵپەڕکێ بۆ ئێمە ماوە.

*ژیر لە ئیسکلیستوناوە: حەز دەکەم هەموو لاپەڕەکانی دیدار ڕەنگاوڕەنگ بن.

– مام باپیر: چەند قەڵەمێکی ڕەنگیم بۆ ناردووی بە زوویی دەگاتە دەستت.

*زیلان لە ئوپسالاوە: بۆ زۆربەی کوڕە کوردەکان خۆشییان لە کچی چاوکاڵ و قژ زەردە دێت و، بێزیان نایە سەیری کچی کورد بکەن؟

– مام باپیر: بەینی خۆمان بێ،"خێرییان" لێ بینیون.

*کیژێک لە کارلستادەوە: من بە بیرم نایە لە هەموو ژیانمدا دزیم کردبێ!

– مام باپیر: باشە چاوەڕوانی چیت؟ بۆ نایکەی؟

*فرمێسک لە ستۆکهۆڵمەوە: گەر کچێ حەز لە کوڕێکی کورد بکات و بیەوێ سەرنجی کوڕە ڕاکێشێ و بەدەم پێی نەڵێ، چبکا باشە؟

– مام باپیر: لە سەر "لا" بڕوا باشە.

*سەرباز لەستۆکۆڵمەوە: هەموو شەو کەدەنووم تابەیانی شەیتانی دەبم، چارم چیە؟

– مام باپیر: حەرام زادە لێرەش.....؟

سوپاس بۆ هاریکاریتان! وادیارە لەمەودوا دەوێرن دڵتان بۆ مامەتان بکەنەوە، ئەوەش جێگای دڵخۆشی منە، هەروابن، چاوەڕوانی پرسیاری بەهێزترم !

ناونیشان:

DIDAR
Mam Bapir
Box 490 82
100 28 Stockholm

تێبینی: مام باپیر تا سنوورێکی نادیار مافی وەڵامدانەوەی پرسیارەکانتانی هەیە،

دیـــــدار.

www.arshivkurdi.org

بەخوێن بوونی ژن

(Menstruation، حەیز)

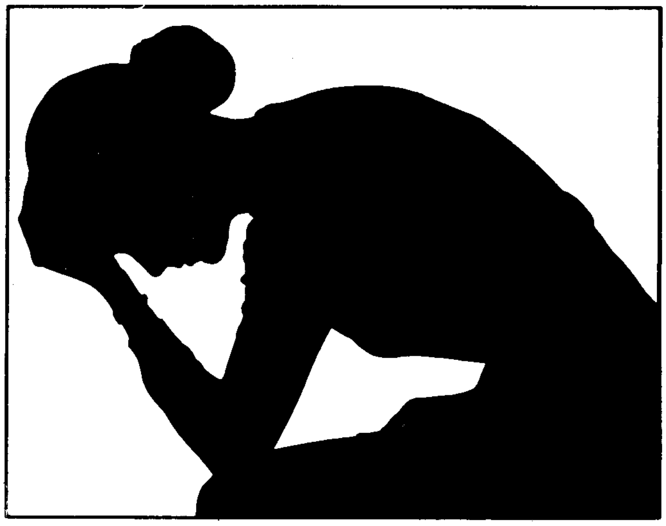

لەهەندێ ژندا بەخوێن بوون کاردانەوەیەکی دەروونی هەیە.

بەخوێن بوون دیاردەیەکی فیزیۆلۆجی ئاسایییە لە ئافرەتدا ڕوو دەدات هەموو مانگێ یەک جار لە دوای تەمەنی بلۆقییەوە. تەمەنی بلۆق لە ئافرەتدا لە یەکێکەوە بۆ یەکی دیکە دەگۆڕێ، بەڵام ئافرەت بە زۆری لە نێوان ١٣ - ١٥ ساڵیدا بلۆق دەبێ. مەبەست لە تەمەنی بلۆق ئەوەیە کە کۆئەندامی زاوزێ لە ئافرەتدا دەست بە چالاکی و کارکردن دەکات.

کۆ ئەندامی زاوزێ لە ئافرەتدا پێک دێت لە دوو هێلکەدان (ڕاست و چەپ) -کەناڵی هێلکە - منداڵدان - ملی منداڵدان (Cervex) وە کونی زاووزێ. ژمارەی ئەو هێلکانەی کە پێ نەگەیشتوون لە هێلکەداندا ئەگاتە ٣٠٠-٤٠٠ هێلکە لە کاتی تەمەنی بلۆقیدا.

هەر مانگی دانەیەک لەم هێلکانە پێ دەگات و گەشە دەکات و لە دوایدا هێلکەدان بە جێ دەهێڵێ و (ovolution)بەرەو کەناڵی هێلکە بەڕێ دەکەوێ.

لەو ماوەیەدا کە کۆئەندامی زاوزێ چالاکە واتە لە تەمەنی ١٢ ساڵییەوە هەتا تەمەنی ٤٦ ساڵی نزیکەی ٤٠٠ هێلکە لە هێلکەداندا گەشە دەکات. لە کەناڵی هێلکەدا ئەگەر هێلکەکە تووشی تۆوی نێرینە (spermie) هات ئەوا کرداری پیتێن (fertilization) ڕوو دەدات و ئافرەتەکە باردار دەبێ. بەڵام ئەگەر هێلکەکە تووشی تۆوی پیاو نەهات ئەوا هێلکەکە لە منداڵداندا دەتەقێت و خانەکانی دیواری ناوەوەی منداڵدان دەست بە مژینی هێلکە تەقیوەکە دەکەن.

خولی بەخوێن بوون (menscykel) بە هاتنی خوێن لە کونی زاوزێوە دەست پێدەکات. ئەم خولە نزیکەی ٣ تا ٥ ڕۆژ دەخایەنێ و، لەم ماوەیەدا نزیکەی ٤٠ - ٥٠ میلیمەتر خوێن لە هەر مانگێکدا لەبەر ئافرەتەکە دەڕوات. هەر ژنێک لە نێوان تەمەنی بلۆقی و تەمەنی (klinakteriet) واتە دوای تەمەنی ٥٠ ساڵی کە چالاکی کۆئەندامی زاوزێ دەوەستێ، ئەگەر ماوەی شەش مانگێک بەخوێن بوون بە خۆیەوە نەبینێ و باردار نەبێ(سگی نەبێ)، دەبێ بچێتە لای پزیشکی تایبەت بە کۆئەندامی زاوزێ(gynekolog). بێگومان چالاکی کۆئەندامی زاوزێ و گەشەکردنی هێلکەدان و دیاردەی بەخوێن بوون بە هۆی چەند هۆرمۆنێکی تایبەت بە کۆئەندامی زاوزێ ڕوو دەدات. ئەو هۆرمۆنانەش مادەی شیمیایین کە لە هیپۆفیس(hypofys) دەڕژێنە ناو خوێن و کار دەکەنە سەر گەشەکردنی هێلکەدان و هەروەها ڕژاندنی هۆرمۆنی تر لە هیکەدان لەوان هۆرمۆنی (östrogen) و هۆرمۆنی (progesteron). ئەو دوو هۆرمۆنە زۆربەی چالاکییەکانی کۆئەندامی زاوزێ دەگرنە ئەستۆی خۆیان.

ئەو هۆرمۆنانەی کە لە هیپۆفیس دەڕژێن، بریتین لە: هۆرمۆنی LH و FSH. ئەو ئافرەتانەی لەو هۆرمۆنانەیان کەم هەبێ، دەبێتە هۆی کزی و لاوازی هێلکەدانیان و بەرادەیەکی زۆر ئەوئافرەتە نەزۆک دەبێ.

خولی بە خوێن بوون واتە ماوەی نێوان دوو بەخوێن بوون لە زۆربەی ژناندا ٢٨ ڕۆژە و لەو ماوەیەدا تەنیا ٣ - ٥ ڕۆژ خوێن هەیە. هۆی سەرەکی ئەم خوێنەش دەگەڕێتەوە سەر کەم بوونەوەی ڕێژەی نێوان هۆرمۆنی ئۆستروگێن و پرۆگێستێروم . ئەوەش کارێکی گەورە دەکاتە سەر کەم کردنەوەی کاردانەوەی خانەکانی دیواری ناوەوەی منداڵان بۆ ئەو دوو هۆرمۆنە. لە ئەنجامدا دەبێتە هۆی کرژبوونی ملولە خوێنەکانی دیواری ناوەوەی منداڵدان. پچڕانی ئەم ملولە خوێنانە و خوێن هاتن لە کونی زاوزێوە. لە کاتی بەخوێن بووندا ئافرەتەکە هەست بە ژانێکی توند دەکات و لەشی گەرم دادێت. هەروەها بە هۆی گۆڕانکاری ڕێژەی هۆرمۆنەکان ژنەکە هەست بە ژانێکی توند دەکا، لەشی قورس دەبێ، لە هەندێ ژندا بەخوێن بوون کاردانەوەیەکی دەروونی هەیە و دەبێتە هۆی گۆڕانی خو و ڕەوشتی، بۆ نموونە جیابوونەوە لە هاوڕێکانی و زوو تووڕە بوون و بێ مەیلی و بێگومان ئەو نیشانانەش کاتییە و بەتەواو بوونی بە خوێن بوونەکە لادەچێ.

دڵشاد شوانی - کۆلێژی پزیشکی زانکۆی ئوپسالا.

www.arsivakurd.org

تەرازوو Vågen
24/9 - 23/10

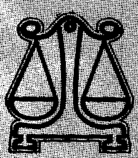

بۆتۆ کور زۆرە، تۆ شتێکی تایبەتت هەیە کە سەرنجی پیاو ڕادەکێشێ درەوشانێکی تایبەت و دولبەریەک کە بە سەرکەوتوویی بە کاری دێنێ . حەزت لە چاوبڕکێ و ئەم سەرو ئەو سەریش هەیە . جل و بەرگی بەر چاو و سێکسیش لەبەر دەکەیت بۆ ئەوەی ژنایەتی خۆتی تێدا دەرخەیت. بەڵام هەرکە کوڕێک هاتە پێشەوە ، پشتاو پشت دەکەڕێیتە دواوە . ئەوەش دەیان ڕەنجێنێت. ئەوان بە هەڵە ئیشارەکانت لێک دەدەنەوە. تۆ لە ڕاستیدا بە دوای هیچ پەیوەندیەکەوەنیت، تەنیا ڕابواردن نەبێت. ئەگەر بێتە سەر ئەوەی پەیوەندیەکی لێ دەرچێت پێویستە بەدڵی تۆ بێت ئەویش دەبێ کوڕێکی بە سەبرو ژیر بێت، بۆ ئەوەی لەگەڵ تۆدا بحاوێتەوە. ئەو نابێت هیچ مەرجێک دانێت. تۆ دەتەوێت سەربەست و سەر بەخۆ بیت. ئەو کوڕانەی پەلەیانە لە دەزگیرانی یان مارەیی یان لە هەمووی خراپتر شایی، بەجارێ دەتتۆقێنن.

دووپشک Skorpionen
24/10 - 22/11

هەستی تۆ بۆ ئەوە نابێت گاڵتەی پێ بکەیت. بۆ تۆ دڵداری وەک مەرگ و ژین گرنگە. هەستەکانی خۆت زۆر بەڕاست دەگری و چاوەڕوانی ئەوەیشی کەسانی تریش وابن. دوو پشک ئەو کچە نیە کە کوڕان هەڵی خەڵەتێنن و لە گەڵی ڕابوێرن...... نا، تۆ ئەو کچە نیانەی کە کوڕان بە عەزرەتەوەن خەونت پێوەببینن. توندی هەستت لەوانەیە هەندێ لە کوڕان بترسێنێ، بەڵام ئەو جۆرە کوڕانە ئەوانەن کە ناتوانن ئەو مەرجە بەرزانەی تۆ پڕ بکەنەوە. تۆ یەکێکی بەجەرگ و بە کۆششت دەوێت کە خوو ڕەوشتێکی بەرزی هەبێت و زیرەکیش بێت. وەفاداری بێ گومان مەرجێکە لە مەرجەکانت. فریو دان و هەڵخەڵەتاندن خراپترین شتە لە لات.

کەوان Skytten
23/11 - 21/12

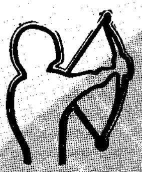

بۆ تۆ دڵداری شتێکی وا تایبەت نیە. تۆ زۆرت حەز لە قسەو پەیوەندی کردن بە خەڵکەوەیە و ئەوەش وا دەکات کە هەندێک لە کوڕان ئیشارەتەکانی تۆ بە هەڵە وەربگرن. ئەوەی ڕاستی بێت تۆ پێت ناخۆش نیە کوڕت بە دواوە بێت بەڵام ئەگەر هەست و سۆز زیادی کرد ڕادەکەیت لەدەستی. تەنیا بیر لەپەیوەندیەکی ڕاستەقینە بە مەرج دانان و چاوەڕوانیەوە سڵت پێ دەکاتەوە. بیرو بۆ چوونی کلاسیکی لە پەیوەندیدا ناشیرین ترین شتە لەلات. تۆ پێویستیت بە گۆڕان کاری هەیە لە ئەفیندارێتیدا. ئەوەش ئەوە ناگەیەنێ کە تۆ زیاتردڵدار لە خەڵکی تر دەگۆڕی. بەڵام دەبێ هەموو کاتێ شتی سەیر ڕوویدات لە پەیوەندیەکەتدا. کوڕی خەیاڵەکانت کوڕێکی سەرنج ڕاکێشە کە حەزی لە ڕوداوی سەیری کوتوپڕە (äventyr)ە، ئەوەی ڕاستی بێت تۆ زۆر گوێ نادەیتە ئەوەی کە دڵدارێکت هەبێت. زۆر بە دەگمەنیش دڵ پیس دەبیت. پەیوەندیەکی ئازادو بێ مەرج ئەوەیە تۆ دەتەوێت، ئەگینا دەست دەکێشیتەوە.

گیسک Stenbocken
22/12 - 20/1

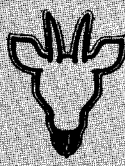

تۆ مەرجی بەرزت لەسەر کوڕان هەیە و دەست هەڵ ناگری تاوەکو هاوسەرێکی تەواو و ڕێک وپێک نەدۆزیتەوە. پێش هەموو شتێک ئەو دەبێت لە سەدا سەد بەوەفا بێت. تۆ زۆر دڵ پیسیت و تەنانەت بچووک ترین هەڵەش قبووڵ ناکەیت. جگە لەوەش ئەو دەبێت بەکارو زیرەک و ڕێک و پێک بێت. ئاشکرایە کە دەبێ کۆشش و کۆڵ نەدەریش بێت. بەڵام نە بەرادەی تۆ. تۆ دەتەوێ ئاغاو حاکم خۆت بیت . باشترین کوڕ، کوڕێکە کە لە هەموو کات و شوێنێک پشتگیریت بکات. زەرەریش نیە ئەگەر جوان و زەنگینیش بێت. حەزت زۆر بۆ لای کوڕی جوان دەچێت، بەڵام هێندە بەسانایی ناتوانن تۆیان دەسکەوێت، تاکو لایەنەکانی تریشت بۆدەرنەکەوێت. کەس ناتوانێت تۆ بە هەڵخەڵەتاو ناوبهێنێت.

سەتڵ Vattumannen
21/1 - 18/2

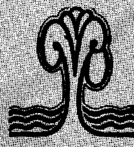

تۆی ئازاد و ساکار لە خەیاڵی زۆر کوڕان دایت. تۆ دولبەرو نەترسی و هەموو کاتێ شتی تازە دەدۆزیتەوە. ڕۆمانسیەکی وانیت بەڵام کچانەیت. لەوانەیە هاوڕێی کوڕت زیاتر بێت تا کچ. کوڕان متمانەت پێ دەکەن.

تۆ سەرەڕۆ نیت، شەرمنیش نیت. لە کۆڕی کوڕاندا هەڵسووکەوتت وەک ئەوانە، ئەوەش وا دەکات کوڕان وەک هاوڕییەک چاوت لێ بکەن تاوەکو کچێک بۆ ئەڤینداری، ئەوەش بۆ تۆ باش دەگوونجێ. ئەوەی تۆ لێی دەگەڕێی کوڕێکی جێ بڕوایە نەک تەنها قسەخۆش. هەستەکانی تۆش تایبەت بە سێکس نین. گرنگ، بە لای تۆوە چۆنیەتی بیر کردنەوەی کوڕەکەیە، نەک جل و بەرگ و ڕواڵەتی دەرەوە. چاو بڕکێ و نەریتی کۆنی دڵداری کاریگەری لەسەر تۆ نیە. تۆ بڕوات وایە کە دەبێت کوڕەکە بناسیت، پێش ئەوەی ئەڤینی بێت.

ماسی Fiskarna
19/2 - 20/3

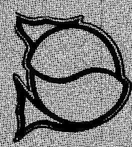

بۆ تۆ خۆشەویستی لە ئاوو هەوا گرنگترە. کاتێک بەدڵداری ڕاستەقینەکەت گەیشتی ، هیچ سنوورێک نامێنێ بۆ دەربڕینی سۆزو هەستت. تۆ زۆر بەسەر دڵدارەکەتدا هەڵ دەدەیت و خۆشەویستی بۆ دەردەبڕی. ڕەنگە ببێتە هەست دەربڕینێکی ماندوو کەر لە درێژایدا. خۆشت زۆر متمانە بە یارەکەت دەکەیت، لەبەر ئەوە ژیان لەگەڵ تۆ پیاوی خۆی دەوێ. ماسی هەست ناسکە جا با نەڵێن لە ڕادە بەدەریش. لەبەر ئەوە دەبێت بە نەرم و نیانی هەڵس و کەوتی لەگەڵدا بکرێت. تۆ دڵت بۆ کوڕی چوار شانە و پۆڵایین لێ دەدات و پێت وایە ئەو هێزەیان لێ دەدۆزیتەوە کە خۆت نیتە. مەترسیەکە لەوادا دەردەکەوێت لە ژێر ئەو لەشە پۆڵایینەشەوە منداڵێکی دوو دڵ خۆی حەشارداوە.

دڵداریدا دەتەوێ لایەنە بە هێزەکە خۆت بی. باشترین کوڕ بۆ تۆ یەکێکە کە
ەغلەتت نەکات. ئێوە دەبی بتوانن گاڵتە و گەپ بە یەکەوە بکەن. مەرجی
تۆ پێویستیت بە ڕێزگرتن و پێهەڵداگووتن هەیە و کوڕانی زمان لووس تۆیان
کوڕێ کەوت و سەرنجی ڕاکێشای، ئیتر دڵت بۆی لێدەدا. بەڵام هەروا زووش
پێیان وابێ تۆ یار زۆر بگۆڕی، باڵام قسەی ئەوان ناچێ بەگوێتا ، لە ناخی
ە ڕاستەقینەکەت بکەوێ، تا ژیانت ماوە دەتەوێ لە گەڵیدا بی.

گەر بێ ژمارەیەکی زۆرت ستایشکار هەیە کە بە پەرێزەوە لە دەورتن. ئەو بە
ان دەکا کە هەست بە دوو دڵی بکەن. تۆ دڵداری بەڕا ستی دەگری، نەک یاری
 تۆ پتر هەست بە متمانە کردن و بیر و هەستی هاوبەشە نەک جۆش و خرۆش.
ەوە، تۆ ئەو کەسە نیت کە بەر لە ناسینی کوڕێ خۆت باوێتە باوەشی. ئەوەی تۆ
ێگای بڕوایە کە تۆ تا ڕادەیەک بە دەمیشیەوە دەدەیت. ئاواتت لە ژیاندا ماڵێکی
ک منداڵە.

 کە هێندەی حەز لە چاویازییە، گەلێ زەحمەتە. لای تۆ گرینگترین شت ئەوەیە
ستی ئەوەی چیت پێ خۆشە بیکەیت، کێت بوێت، چاوت پێبکەوێت. کاتێ هەست
سانی وەک چەکی ناڕەزایی بەکاردێنی. بۆتۆ کوڕێ باشە کە بتوانێ لە سەر پێی
ۆش هەبێ. لە ڕاستیدا پێویستیت پتر بە هاوڕێیەکە نەک هاوسەرێ. ئەوەی تۆ لە
ی هاویەش و هەزەلی بوونە، تۆ هێندە گەرم و ڕۆمانسی نیت و ژیان بە ساکاری
ێتەوە.

پیاوێ بدۆزیتەوە و خێزانێ پێک بێنی. لای تۆ خێزانێکی گەورە و گەرم و گوڕ ماناى
پیاوێکە کە هەمان بیرو و بۆچوونی هەبێت. قرژاڵ بەوەی کە زۆر زوو باسی
ی، دەتۆقێنێ. تۆ پێویستییەکی زۆرت بە دڵنیایی هەیە و خۆت زۆر بە یارەکەتەوە
 بەجێت دێلێ، بێدەستەوەستان دەمێنیتەوە تا شازادەیەکی کەی
ێکی جێگیر، کە بتوانێ ئەرکی خێزانێ هەڵگرێ، بێ هاوتایە. ئەو
خێزانێک بە پێی دابو نەریتی کۆن پتر لە گەڵ تۆدا دەگونجێ،

تۆ هەمیشە دەتەوێت ناوەند خۆت بیت و

akurdi.org

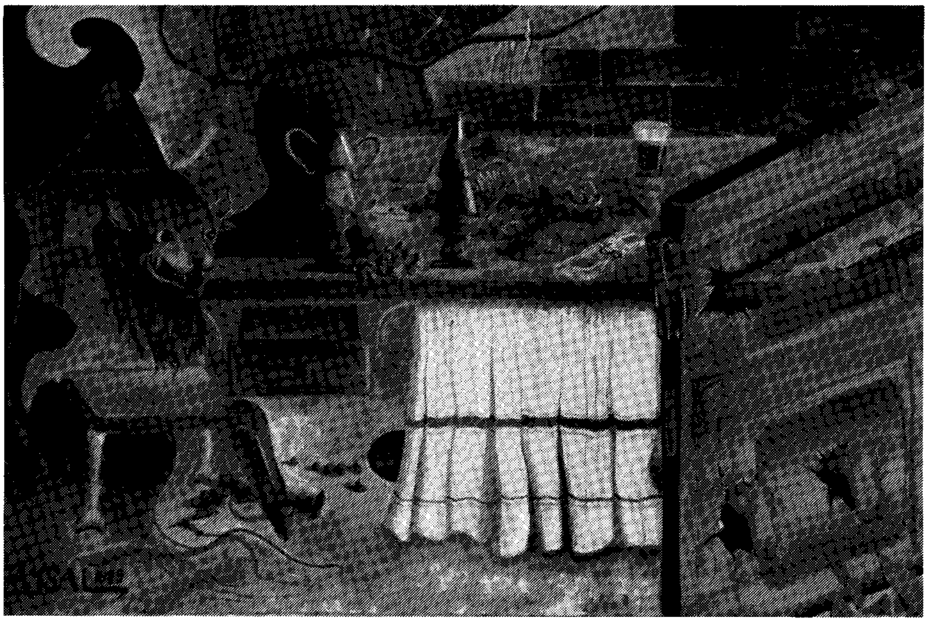

دەربڕینێک لە هەڵخەڵەتاندن.

* قوتابخانه نا، بەڵام گەلێ هونەرمەندی تەشکیلی بەرزی جیهانی و کوردی کاریگەریان لە سەر ژیانی هونەری فەیسەل هەبووە.

- ڕاستە! هونەرمەندان مەحەمەد عارف، ئیسماییل خەیات لە کوردستان و لیۆنارده داڤینچی و پیکاسۆ کاریگەریان لە سەر ژیان وکارەکانمدا هەبووە.

- فەیسەل مەنسور شاد و شانازە و جێگا پەنجەی هونەرمەندانی کوردی لا دیارە، بە تایبەتی لە هەندەران.

- هونەری تەشکیلی توانیوێتی شناسنامەیەکی تایبەتی خۆی هەبێ چ لە وڵات و چ لە هەندەران. لە ڕێگایەو هونەرمەندانەی هەمیشە شانازیان پێوە دەکرێت کە توانیویانە بە پەنجە ڕەنگیەکانیان مۆزەخانەکانی ئەمریکا و ئەوروپا برازێننەوە. *دوا وتەت؟*

- زۆر سوپاسی دەستەی نووسەرانی دیدار و هەوڵیان بۆ رەخساندنی ئەم دەرفەتە بۆ گەیاندنی دەنگی هونەری کوردی بە کوردی سوێد و پێزانینی زۆریشم بۆ ئەرکیان لە ڕێگاگرتنی تازەکردنەوەی ڕۆژنامەگەری لاواندا.

دیداریش پڕ بەدڵ هیوای سەرکەوتنت بۆ دەخوازێ.

ئاوازێکی بچووکی دڵداری
En liten kärlekssång

ناساندنی کتێبێک

نووسەر: میشێل ماگۆریان
Michelle Magorian

میشێل ماگۆریان نووسەرێکی ناسراوە کە لە هەموو شوێنێک خۆشەویستی لاوان و تەنانەت گەورانیشە. پێشتر چەند کۆمەڵە چیرۆکێکی بڵاو کردۆتەوە لەوان: "شەوباش میستەر تام"، "دووره وڵاتی" و لەم دواییەشدا کۆمەڵە چیرۆکی "لە قووڵایی ئاودا" کە خوێنەرێکی یەکجار زۆری بەرەو خۆی راکێشاوە.

لە "ئاوازێکی بچووکی دڵداری"دا "رۆزا" کیژێکی هەڤدە ساڵانەیە کە پێی وایە لەم دنیا بەرینەدا کەس نییە ئەوی خۆش بوێ. ئەو لە ژێر سێبەری خوشکە جوانەکەیدا "دیانا" دەژی. دیانا لە جوانیدا لە حۆرییەک دەچێ، رۆزاش لە بەر ناحەزی ناوێرێ خۆی پێشانی کەس بدا.

سەرەڕای ئەوە ژیان بەردەوام ڕووداوی نوێ دەخاتە ڕوو. ساڵی ١٩٤٣یە و کچەکانیش بۆ یەکەمجار دوور لە گەورەکانیان خۆیان، خۆیان پەروەردە دەکەن. رۆزا لەم هاوینەدا هەست بە پێگەیشتنی خۆی دەکا ت و خۆشەویستێک دەدۆزێتەوە و ...

ئەم کتێبە پڕە لە وێنەی ناسک و جوان، خەیاڵ و شادی و خەم و ... بە کورتی چیرۆکێکە کە مرۆڤ هەرگیز لە بیری ناکات.

*** دەتوانن ئەم کتێبە لە کتێبخانەکان داوا بکەن.**

www.sivakurdi.org

تۆنی تابلۆکانی سیمفۆنیای خەمە ......

ئامادەکردن و وێنە: ئاری فواد

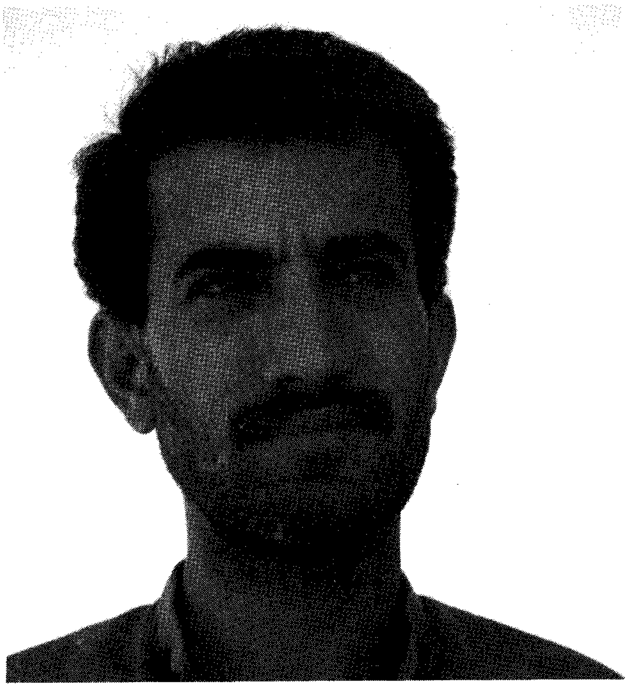

هونەر ڕاستەقینە دەبێ لەگەڵ ئازار و ئەشکەنجەی کۆمەڵدا بژی.

ناو: فەیسەل مەنسور

شوێن و ساڵی لە دایکبوون: چەمچەماڵ، ١٩٦٩

پلەی زانیاری: دەرچووی پەیمانگای تەکنەلۆژی، بەشی مەدەنی

ئارەزوو: مۆسیقا و وێنەکێشان

**هونەرمەند فەیسەل هاوڕێیەکی گیانی بە گیانی ڕەنگ و تابلۆیە، هەر بۆیەش تەمەنی هونەری دەگەڕێتەوە بۆ سەرەتای دەست پێکردنی ژیانی لاوێتی.*

ـ بەڵێ هەر لە منداڵیمەوە ئارەزوو و خولیای وێنەکێشانم هەبوو و هەموو کاتێ لە پێشبڕکێی وێنە کێشانی قوتابخانەدا بەشداریم دەکرد. لە ساڵی ١٩٧٨ یەکەمین پێشانگای تایبەتیم لە هۆڵی پەیمانگای هونەری لە شاری کەرکوکدا بۆ کرایەوە و لەوێدا توانیم خەڵاتی منداڵانی ناوچەی سلێمانی لەلایەن بەڕێوەبەری پەروەردەوە وەرگرم.

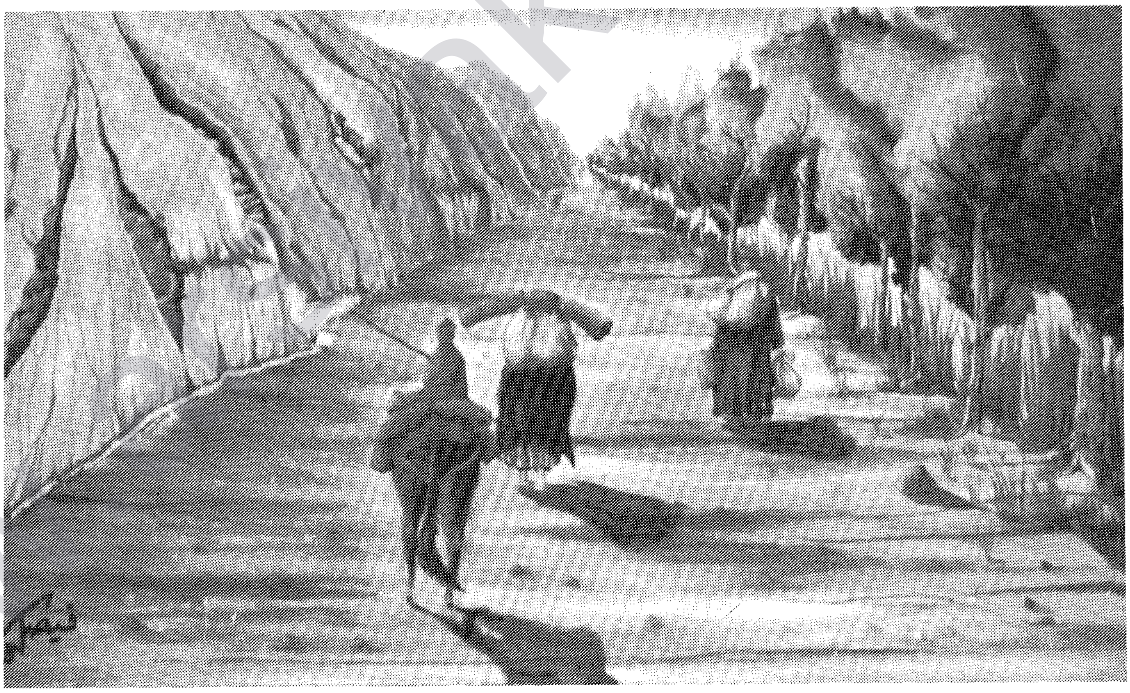

دیمەنێک لە ڕەوێ.

"لە قوتابخانەی هونەری وەرنەگیرام چونکە وێنەی دیکتاتۆرەکەی بەغدام نەکێشا"

**تۆن و ئاوازی خەماوی تابلۆکان هاواری میللەتە و لە لەرانەوەی ئاخەکانیاندا گیانیان دەردەچێت.*

ـ ئاواز و ناڵەی گەلەکەم بۆنەتە بابەتی تابلۆکانم و بە شێوازی تایبەتی خۆم دەریان دەبڕم. بە تایبەتی ئەو کاتەی ملمان لە ژێر چەقۆی سانسۆر دابوو. هونەری ڕاستەقینە دەبێ لەگەڵ ئازار و ئەشکەنجەی کۆمەڵدا بژی، تابلۆکانم لە دوو تویی هەموو ئازارێکدا هاوارێکن و ڕەنگەکانیشم شۆڕشێکە بۆ لەناو بردنی ئەو ئازارە.

** هونەرمەند فەیسەل مەنسور پابەندی هیچ قوتابخانەیەکی هونەری نییە.*

ـ بە داخەوە بە هۆی نەڕەخسانی دەرفەتەوە نەمتوانیوە ڕێگای خوێندنی ئاکادیمی هونەری بگرم و خۆمی تێدا پەروەردە بکەم. بە تایبەت ئەو کاتەی داوایان لێکردم کە وێنەی دیکتاتۆرەکەی بەغدا بکێشمەوە، من بە کردنی ئەم کارە ڕازی نەبووم ...

بەڵام هەر کاتێ بابەتێکی جوان مێشکم داگیربکات ئەوا هەوڵ دەدەم شێوازێکی هونەری بۆ بدۆزمەوە و بیخەمە سەر تابلۆ.

www.zankurdi.org

ناو: ڕێزان عەزیز
پیشە: مامۆستای دواناوەندی پیشەیی
ماوەی ژیان لە سوێد: یەک ساڵ لە ستۆکهۆڵم
شوێنی لە دایکبوون: هەولێر، باشووری کوردستان
ئارەزوو: وێنەکێشان، وەرزش، مۆسیقا
ئاوات: گەڕانەوە بۆ کوردستان

-من هەر لە تەمەنی هەرزەکاریمەوە لە خەیاڵی ئەوەدا بووم کە ڕۆژێ لە ڕۆژان سەفەرێکی ئەوروپا بکەم، دیارە نەک بەم شێوەیەی ئێستا. لە کوردستان ئەوروپا وێنەیەکی زۆر ناسک و ڕۆمانسی هەبوو لامان ، زۆرتر وێنەی پاریس و گەشتێکی سەر دەریاکان دەبوون بە پێناسەی ئەوروپا ... بەڵام کاتێ مرۆڤ دێتە ناو ڕاستیەکان ، ئەوجا دەبینێ ژیانەکە زۆر جیاوازە لەگەڵ کۆنە خەیاڵەکانیدا.

خێزانێکی بەختەوەرن، بەڵام گەڕانەوەیان بۆ کوردستان مەرجی ئەڤینداریانە.

**زۆر جار دەگووترێت کە کچانی ئەمڕۆی کوردستان شوو بە ئەوروپا دەکەن، نەک بە دەموچاوی نازداری کوڕانی کورد، بۆ دەبی وابێ؟*

لەوانەیە بە هۆی باری سەختی ئابوریەوە، کچێکی هەژدە ساڵانە

نوێ

وێنەکان: ئاکۆ

شوو بە کابرایەکی چل ساڵانە بکا، بەڵام ئەمە زۆر نائاساییە، پاشان کاتێ من شووم بە پشتیوان کرد هەر لەوێ پێم گووت با لە کوردستان بژین و نەچینە ئەوروپا، ئێستاش هەر بەخەیاڵی گەڕانەوەم لە پاشەڕۆژدا.

** خۆ ئاشکرایە زۆر لەم کوڕە کوردانە، لێرە لەگەڵ کچانی ئەوروپایی ژیاون، زۆر جار ئەم ڕاستییە باس ناکەن و دەیشارنەوە! ئایا کچانی کوردستان باوڕ بەم دووڕوویيەدەکەن؟*

- من پێم باشە کوڕە کوردەکان ڕاستییەکان نەشارنەوە، ئەگینا پەسند کردنی مەسەلەکە بۆ کچەکان دژوارتر دەبێ. هەرچەندە کچانی کوردستان باوڕ بە کوڕانی کوردی ئەوروپا ناکەن ئەگەر بڵێن "ئێمە لەگەڵ کەسدا نەبووینە"، تەنانەت گاڵتەشیان پێ دەکەن.

**زۆرکەس پێی سەیرە چۆن مرۆڤ دەتوانێ لە ماوەی مانگێکدا ژنێ بناسێ، ببینێ و تەنانەت بیشی هێنێ. ئەوان چەندە دەتوانن یەکتر بناسن سەبارەت بە خۆیان چ بە یەکتری دەڵێن؟*

– ئەم دیاردەیە لەخێزانێکەوە بۆ خێزانێکی تر دەگۆڕێ، بەڵام یەکجارش وانییە کەلێرەباسی لێ دەکەن، ئەوکەسەی بەنیازێکی پاکەوە داوای کچێک بکات، زۆر ئاساییە یەکترببینن و لە مەڕ شێوەی ژیانی داهاتویان قسەبکەن، پاشان من دەتوانم بڵێم تا ئێستا ڕێژەیەکی زۆر سەری گرتووە، من خۆم کەسێ ناناسم کە جیاببووبێتەوە، بەڵام ئەگەر ئەوانەی لێرە ژنی ئەوروپیان هێناوە لە گەڵ ئەوانەی لە کوردستان ژنی کوردیان هێناوە بەراوردبکەین، دەبینین بە لایەنی کەمەوە ٦٠٪ ئەوانی ئێرە لێک جیابوونەتەوە، کە وایە ئەمە بەڵگەیەکی سەرکەوتوویی ئەم پێوەندیەیە.

''لەکوردستان ئەوروپا وێنەیەکی زۆر ناسک و ڕۆمانسی هەبوو لامان زیاتروێنەی پاریس وگەشتێکی سەر دەریاکان دەبوون بە پێناسە''

"ئێمەش هیوای پەیوەندیەکی سەرکەوتووترتان بۆدەخوازین،

دیـــــــــــدار".

ناو: سەلاح هەقگۆ

ساڵ و شوێنی لە دایکبوون: ١٩٧٤ . بۆکان

ماوەی ژیان لە سوێد: ١١ مانگ (هێشتا مافی پەنابەری نییە)

ئارەزوو: شێعر، مۆسیقا، ئازادبوونی کوردستان لە چوارچێوەیەکی دیموکراسیدا

خۆشەویست ترین هاوڕێ: فەرهاد

–من بەرلەوەی بێمە سوێد، زانیارییەکی ئەوتۆم لەبارەی ئەم وڵاتەوە نەبوو. ئەوەندەم دەزانی وڵاتێکی سارد و سڕە و چەند میلیۆن کەسێکی تێدا دەژی. هەروەها لەبارەی کوردەکانیشەوە، ئاگاداری گرفتەکانیان نەبووم، هەر چەندە برایەکم لە مێژبوو لێرە بوو.

**بۆچوونی لاوەکان سەبارەت بە سوێد زۆر جار هەڵەیە و پاش هاتنیان بۆیان دەردەکەوێ ڕاستییەکان چۆنن!*

– لەسەر ئەوە وەستاوە بە چ مەبەستێکەوە دێتە ئەوروپا. ئەگەر مرۆڤ بێ هەدەف بێ، ئەوا بێ گومان تووشی گرفتێکی زۆر دەبێت.

** بارودۆخی ئێستای لاوە کوردەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان پێناچێ زۆر باش بێ؟*

– ئەوان زۆربەیان پێیان خۆشە لە سەر خوێندن بەردەوام بن، بەڵام بە هۆی نەبوونی دەرفەت یان گرفتی ئابوورییەوە ناچارن واز لە خوێندن بێنن و خەریکی کاسبی بن. هەروەها زۆربەی لاوەکان بە ئاواتی ئەوەن بێنە ئەوروپا، هەرچەند ئەوروپا شایەنی ئەوەنیە هێندەی ئاوات بۆبخوازی. گرفتی لاوان لێرە لە گەڵ وڵاتدا جیاوازە. لێرە گرفتی لاوان پتر دەروونی و لەیەک نەگەیشتنە.

**کاک سەلاح دەڵێ لاوانی ئێرە لە پێوەندیدا سارد و سڕن:* من پێم وایە ئێمە کە تازە هاتووینەتە ئێرە، لە زمانی لاوەکانی ئێرە ناگەین. ئەوان رەفتاریان پتر وەک ئەوروپاییەکانە، سارد و سڕن. لە کوردستان هاوڕێ، هاوڕێیە و لە شین و شاییدا لە گەڵت دایە. من تا ئێستا نەمتوانیوە لێرە هاوڕێیەکی ئاوا پەیدا بکەم کە قسەکانم بخوێنێتەوە، تەنانەت زۆر جاران وا تێدەگەم کە ئەوان گاڵتەیان بە قسەکانمان دێت.

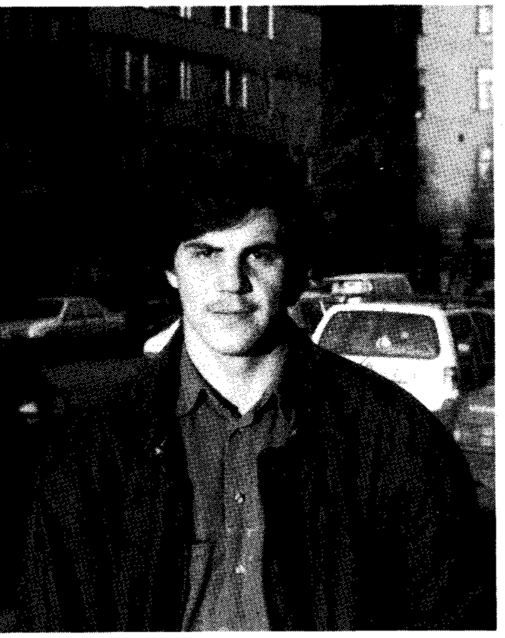

جارێ لە کچەکان هەر گەڕێ. من لە بۆکان زمانی کیژەکانی ئەوێم دەزانی و زۆر بە ئاسانی دەمتوانی پێوەندییان لە گەڵدا ساز بکەم، بەڵام لێرە ئەوان زۆر لووت بەرزن، من تێناگەم! رەنگبێ ئەوان ئێمەیان پێ گوندی بێ، هەڵبەت هەموویان وا نین.

**سەبارەت بە گەڕانەوەی لاوان پرسیمان: بڵێی لاوەکان لە پاشەڕۆژدا بگەڕێنەوە بۆکوردستان؟*

– لە سەر ئەوە وەستاوە لە چ تەمەنێکدا هاتوونە ئەوروپا، بەڵام پێم وایە ٥٠٪ ناگەڕێتەوە. من بۆ خۆم تازە هاتووم بۆ من ئەو بڕیارە سەختە.

ناو: شاسوار بەکر قادر

ساڵ و شوێنی لە دایکبوون: ١٩٦٩ . کفری، باشووری کوردستان

ماوەی ژیان لەسوێد: نزیک ساڵێک.

پیشەی وڵات: دەرچووی شەشی ئامادەیی پیشەسازی.

– قەت لە خەیاڵمدا نەبوو بێمە ئەوروپا و بیریشم لێنەکردبووە، بەڵام بە دوای کۆچی بە کۆمەڵی خەڵکی باشووری کوردستان، وەک هەزارانی دیکە ماوەیەک لە ئێراندا گیرسامەوە و پاشان بڕیارم دا بێمە ئەوروپا. دیارە باری خراپی ئابووریش لە سەر ئەو بڕیارە دەوری هەبوو.

**زۆربەی لاوەکان بەر لە هاتنیان چاوەڕانییەکی سەیریان لە ئەوروپا هەیە و کاتێ دێن دەیبینن، شتەکان بەوجۆرە نین کە ئەوان لە مێشکیاندا سازیان کردبوو.*

دیموکراسی و ئازادی تاکە کەسی بەڵگەیەکی ڕوون و ئاشکران بۆ ئەو چاوەڕوانییە. من پێشتر هەندێ شتم لە سەر سوێد خوێندبووە و بۆیەش ساردی ئاو و هەوا و خەڵکەکەیم زۆر بەلاوە سەیر نەبوو، مەسەلەی سێکس و سەرگەرمی لاوانیش ئەوە نەبوو کە خەڵک دەهۆڵی بۆ لێدەدا.

من پێم وایە هاتنی خەڵکی ئاوارە و ئەنفالکراوەکان زیاترجێگای هەق و پێویست ترە لە خەڵکی نیمچە دەوڵەمەندی شارەکان. ئاوارە و ئەنفالکراوەکانی کوردستان بێ لانە و نامۆی وڵاتی خۆیانن. با کوردستان ئازاد بێ، بەڵام کە من نانێکم نەبێ، ئەوە بۆ من چ ژیانێکە؟ بەلامەوە زۆر ستەمە لە سەر خاکی وڵاتی خۆتدا وەک ئاوارە و پەنابەر بژی، ئەوەش یەکێ لە هۆیەکانی دەرچوونم بوو، ناهەقمە؟

بەرەو وڵاتێکی

**هۆی دەرچوونی بە کۆمەڵی لاوان لە چدا دەبینی؟*

ناتوانم بە شێوەیەکی دیاریکراو باسی ئەم مەسەلەیە بکەم، چونکە هەر کەسەی پاکانە و هۆی تایبەتی خۆی هەیە، بەڵام من پێم وایە تاڕادەیەک مەسەلەی چاولێکەری دەورێکی باڵای هەیە لەدەرچوونی ئەو خەڵکە.

دواوتەشم ئەوەیە کە:پێویستە لاوان لێرە لە ڕووی مادی و ڕۆحییەوە ئاگاداری لاوەکانی کوردستان بن و بە پێ ی توانا یارمەتیان بدەن. بۆ وێنە بە ناردنەوەی کاغەز و قەڵەم، کڕینی تۆپ و جل و بەرگی وەرزشی، پێڵاو بۆ مناڵان .... یان بەلایەنی کەمەوە بە بەشداری کردن لە شەوی پشتگیری کردن بە نیازی کۆکردنەوەی یارمەتی بۆ خاک!

www.arsivakurdi.org

هۆنـــــــــراوه

چاوەڕوانـــــی

لەم پاییزە تووش و ساردە
ڕەنگ زەردەدا
چاوەڕوانی گەواڵە هەورێکی ئاوس
بە بارانی خەندە و نیگام
تابە سەرما
داکات و ئەم تەمی پەستی و
بێزاری یەم
بشواتەوە
چاوەڕوانم هەر چاوەڕوان ..

هاوڕێیەکی سرود

مـــــــاچ

لە سەر مێزی کافتریاکە
بەدزی یەوە ماچم کردی
لە پڕێکا ...
"بۆیَ"ێک کردی بە لامانا
سەرمان داخست،
چاومان چوقاند، لە شەرمانا!
هەر کە سەرمان وەک وەنەوشەی
پاش بارانی شەونمی ناز
هەڵبڕیەوە:
پای مێزەکە،
بووبوو بە چوار بنکە گوڵ و
"بۆیَ" بە دار کاژ
هەر دوو فینجانی قاوەکەش
بە دوو چۆلەکەی خۆش ئاواز!!

قوبادی جەلی زادە
(قەڵەمێکی ڕدێن سپی)

دەوری جل و بەرگ لە سازبوونی پەیوەندیدا

— ئایا جل و بەرگ لە سازبوونی پێوەندیدا دەوری هەیە؟

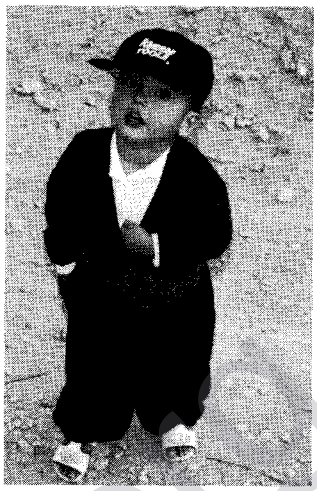

*کچ: بەڵێ هەیەتی ... چونکە پوشینی جل و بەرگی جوان پێوەندییەکی ڕاستەوخۆ لە گەڵ هەست و چاودا دروست دەکا، جگە لەوەی "هەندێ" جار کەسایەتی ئەو مرۆڤەش بە شێوەیەکی گشتی پیشان دەدات.

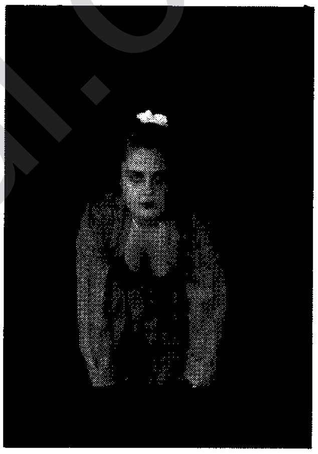

*کوڕ: زۆر نا ... دەتوانم بڵێم دەوری جل و بەرگ ... وەک پردێکە بۆ گەیاندن و دروستکردنی پێوەندی چاو لە گەڵ فورمی لەشدا، بەڵام هەموو شتێک نییە و تەنها بەقەد ئەوەندەی پێوەندییەکی تەماشاییە. ئەگینا جل و بەرگی جوان وەک هەموو شتێکی دیکەی جوان، جوانە.

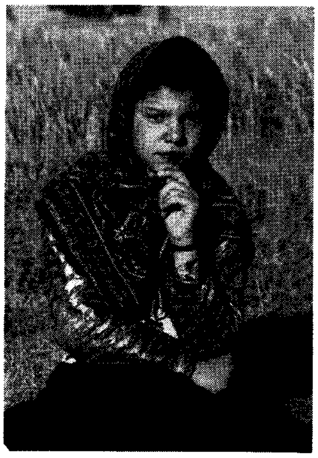

*کچ: ئەی ئەگەر جل و بەرگێکی جوانت لەبەردا نەبێ چۆن دەچی بۆ ئاهەنگ یان شوێنێکی تر؟ ئەو شتە بە تایبەت زیاتر لە لای کچان گرینگترە تا کوڕان. هەر بویەش پێش دەرچوونیان بۆ ئاهەنگێک بە هەفتەیەک خەیاڵ دایان دەگرێ کە چیان بۆ ئەو شەوە لە بەردابێ.

*کوڕ: بێگومان جل و بەرگی ڕێکوپێک لە دروست بوونی پێوەندیدا دەور دەبینێ، بەڵام پاشان ئیتر ڕۆڵی نامێنێ و جوانی دەروون مەیدان داگیر دەکات.

*کوڕ: هەڵبەتە جل و بەرگی جوان لە دروستکردنی پێوەندیدا دەوری هەیە، بەڵام مرۆڤ نابێ هەر دەم بیر لەمە بکاتەوە،بەلکو مرۆ دەبێ خاوەنی کەسایەتی و باوەڕی خۆی بێت.

*کچ: بەڵێ جلی جوان، جوانە، بەڵام لە سەر ئەوە وەستاوە کە چۆن و لە چ کاتێکدا کەڵکی لێوەرگری. بە داخەوە کچە بێگانەکان بە شێوەیەک جل و بەرگ لەبەر دەکەن، لایان وایە هەموو کاتێک جەژن و شادییە. جارێ باسی دەم و چاو ڕەنگ کردنیان هەر ناکرێت. خۆ ئەگەر بەیانییەک بەر لە دەموچاو شوشتن سەیریان بکەی ئینجا دەزانی پێستی دەموچاویان چۆن بەو مادە شیمیاوییانە سوتاوە، جا با کچانی ئێمەش ئەوە لە بیر نەکەن.

*کچ: خۆزیا بمتوانیایە هەرچی چاکەت و پانتۆڵی ئەو کوڕە کوردانەیە بیسوتێنم" بە پەپوولە سورەکانیشیانەوە" . هەر لە پیرەمێردی خانە نشین دەچن ! وادەزانن ئەوها دەبنەپیاو........!

بە گیانی خۆتان زۆر جوانترو ڕۆح سووکتر دەبن ئەگەر کراسێکی جوان و "jeans" ێک لەبەر بکەن "بیرم چوو jeans ی شینی تۆخ نا!" .

وێنەکان: ئاری فواد

*کچ: من دەوری ڕۆڵ و پەیوەندی جل و بەرگ لەوەدا نابینم وەک هەندێ لەو کوڕە کوردانەی کە کراسی "هاوایی" گوڵ گوڵی

بەرگە دۆشەک ئاسا لەبەر دەکەن........ چ زەوق و سەلیقەیەکە..! دەنا بە گشتی هەر پێم وایە چ کوڕانیش و چ کچانیش جل و بەرگی جوان دەپۆشن ..

هەندێ لەو خوشکە ئازیزو " بەناو پێشکەوتووەکانمان" نەبێ کە دەرپێ و سوخمەکانیان دیارە و بریسکەی دێ !

هەر بۆیە وا چاکە لەبەرچاوگرتنی ئەم خاڵە لە مەڕ پۆشینی جل و بەرگ دا کارێکی شیاو بێت. هەر نا لەبەر کەسانی بە تەمەنی ئاهەنگەکانیش بێت پێویستە بەپێی داب و نەریت جل و بەرگ لە بەر بکرێت.

پرسیاری ژمارەی داهاتوومان: ئایا
لەپاشەڕۆژدا دەگەڕێیتەوە بۆ کوردستان.
تکایەڕای خۆتانمان بۆبنێرن، دیـــــــدار.

www.arsivakurdi.org

مەسەلەی ئابورییەوە بەستراوەتەوە. تیپێکی شەش کەسی بە لایەنی کەمەوە بیست هەزار کرۆنێکی تێدەچێ، ئەوەش بۆ ڕێکخراو و کۆمەڵەکان نرخێکی ئاسایی نیە.

**ئەم هونەرمەندە دژی ئاهەنگە کوردییەکانە، بەڵام بە هۆی گرفتی ئابوورییەوە ناچارە بە بەشدار بوون لە ئاهەنگە بێ بەرنامەکاندا.*

"مۆسیقای سونەتی کوردی یەکێکە لەپێشکەوتووترین مۆسیقاکانی ڕۆژهەلات ناوەڕاست، ئیتر چ پێویست دەکات مۆسیقای میللەتانی تر بهێنین و بیانکەین بەکوردی؟"

- بۆ ئەوەی خەڵک تۆزێ وشیار بێتەوە و فێری گوێ ڕاگرتنی مۆسیقا بێ، من پێم خۆشە کاری کۆنسێرت بکەم. بەڵام بەداخەوە ئێستا جگە لە گۆرانی هەڵپەڕکێ و ئاوازی شاد، خەڵکی ئەوانی تر بە هونەر دانانێن. ئەوەش نیشانەی نەفامی میللەتە لە بواری مۆسیقادا. خۆ ئاشکراشە دانانی کۆنسێرتێ بە لایەنی کەمەوە ماوەی شەش مانگێ مەشق و پارەیەکی زۆری دەوێ کە ئەوەش لە توانای ئێمەدا نییە، هەربۆیەش ناچار دەبین بەشداری شەواهەنگە کوردییەکان بکەین و ئەوخەڵکە هەڵپەڕێنین.

* ئێستا ئەردەشیر بەو هیوایەوەیە کە بتوانێ چەند لاوێک فێری مۆسیقا بکا، بۆ ئەم مەبەستەش کۆرسێکی کردۆتەوە. لە کۆرسەکەدا ئەم بەهرەدارە ڕۆڵی مامۆ ستای سەنتوری هەیە. خۆی دەڵێ: بە لای منەوە سەنتور خۆشترین ئامێری مۆسیقایە. سەنتور ئامێرێکی ئێرانییە ومێژووەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی ساسانییەکان واتە بەر لە ئیسلام. لەسەر دیوارەکانی کۆشکی "بێستوون" کەسەر بە شاری "کرمانشان"ە وێنەی سەنتور لە شێوەی "پەیکەر" کێشراوە. پاشان ئەو ئامێرە گەیشتوەتە تورکیا، ڕۆمانیا، یۆنان و وڵاتانی عەرەبی. بەڵام ئەوە بەم مانایە نیە کە سەنتور ئامێرێکی فارسییە. هەر نەتەوەیەک بتوانێ ئاوازەکانی لە چوارچێوەی مۆسیقای میللەتەکەی لێبدات، ئەوا ئەو ئامێرە مولکی خۆیەتی. زۆر لەزانایانی مۆسیقا بنەڕەتی پیانۆ و سیلەفۆنیش دەبەنەوە سەر سەنتور.

*ئەم سەنتورژەنە دژی ئەو کەسانەیە کە کاری مۆسیقای نابەجێ دەکەن و مۆسیقای نەتەوەکانی تر دەکەن بە کوردی.

ئەو پێی وایە مۆسیقای کوردی یەکێکە لە دەوڵەمەندترین مۆسیقاکانی ڕۆژ هەڵاتی ناوەڕاست و چەندان مێلۆدی جۆراو جۆری هەیە کە دەکرێ بە باشترین شێوە کەڵکیان لێوەربگیردرێت. بۆ نموونە: مۆسیقای شاد، سونەتی، مارش بۆ کاتی شەڕ، شیوەن و ... لەم چەند ساڵەی دواییشدا مۆسیقای کوردی توانیوییەتی شان بەشانی مۆسیقای جیهانی لە شێوەی ئۆرکێسترا، جاز، پۆپ و میکس کردن لە مۆسیقای ڕۆژ ئاواییش لێبدرێت.

**مۆسیقای ڕەسەنی کوردی ئاستی هونەری زۆر بەرزە!*

بەڵێ،مۆسیقای کلاسیکی(سونەتی) کوردی بە هۆی هەمە جۆری فۆرم و ڕیتمی زۆرەوە لە هی فارسی و تورکی پێشکەوتووترە. ئێمە ناتوانین زیاتر لە ساعەتێ گوێ لە مۆسیقا کلاسیکی فارسی بگرین، بە هۆی کەمی فۆرموو ڕیتمەکانییەوە، چونکە گوێگر ماندوو دەبێت، کەوایە چ پێویست دەکا ئێمە بچین مۆسیقای ئەوان بێنین و بیانکەین بە کوردی؟ هەرچەندە ئەوان ئەم کارەیان کردووە بەڵام ئێمە نابێ هەڵەی ئەوان دووبارە بکەینەوە.

ئاواتی هەرەبەرزی ئەردەشیر،دامەزراندنی تیپێکی مۆسیقای لاوانە.

* *ئەردەشیری زەبەردەست لای وایە کورد دەنگ خۆشی زۆرە، بەڵام سەیدعەلی ئەسغەر و مەزهەری خالقی شوێنێکی تایبەتیان لە دڵی ئەودا هەیە.* دوا ووتەشم ئەوەیە: لاوان هەوڵ بدەن سوود لەو ئیمکانیاتە وەربگرن بۆ ئەوەی کەموکوڕییەکانی میللەتەکەمانی پێ پڕکەینەوە. هەروەها پێویستە بیر لە داب و نەریتی نەتەوەکەمان بکەنەوە و هەموو شتێ لەبیر نەکەن.

**ئەو کەسانەی دەیانەوێ بەشداری کۆرسەکەی کاک ئەردەشیر بکەن، دەتوانن بەم ژمارە تەلەفۆنە پێوەندی پێوەبکەن:*

Tel: 08-53185629

Adress: Akallaträff

www.arsivakurdi.org

"ناچارم .. خەڵکی هەڵپەڕێنم"

ئامادەکردن و وێنە: ئاکۆ نەجمەدین

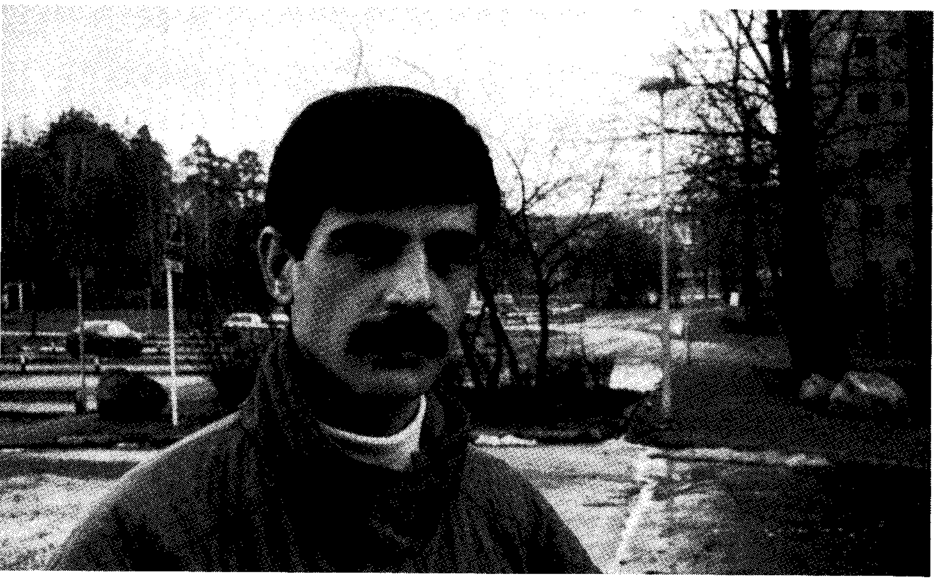

مۆسیقای کوردی چوارچێوەیەکی تایبەتی خۆی هەیە، هەندێک دەیانەوێ بیشێوێنن، ئەردەشیر دەڵێ.

- مۆسیقای کوردی هێندە دەوڵەمەندە کە پێویست ناکات گۆرانیبێژەکان مۆسیقای میللەتانی دیکە بهێنن و بیکەن بە کوردی. هەر کەسێکیش ئەم کارە بکات، ئەوە ناپاکییەکی گەورە لە مۆسیقای کوردی دەکات.

ناو: ئەردەشیر زەبەردەست
شوێنی لە دایکبوون: سنە
ساڵی لە دایکبوون: ١٩٦٤
شوێنی ژیان: ستۆکهۆڵم

*هەر کە دەرگایماڵەوەت لێ دەکرێتەوە، هەست دەکەی کە ئەوە ماڵە هونەرمەندەو بۆنی مۆسیقای لێدێت. وادیارە خەریکی پرۆڤەکردنی چەند ئاوازێکی تازەیە و دەیەوێ بەم زووانە بیانکاتە کاسێت بۆ یەکێ لە گۆرانیبێژە بەناوبانگەکان. کاک ئەردەشیر بەردەوامە لە سەر مەشق کردنی ئاوازەکانی و منیش واق ورماو سەیری دەکەم. لە پڕ لێدەبێتەوە و جارێکی تر بەخێرهاتنمان دەکات و چایەکی دیشلەمەی نایابیشمان بۆ تێدەکات.

* ئەردەشیری زەبەردەست هەر لە هەرەتی منداڵییەوە ئارەزوویەکی زۆری لە گۆرانی و مۆسیقا هەبووە.

-بەڵێ من کاتێ تەمەنم چوار پێنج ساڵان بوو هەرچی گۆرانی تازە دەردەچوو، شیعرەکانیم لەبەر دەکرد و دەموتەوە. زیاتر حەزم لە دەنگی سەیدعەلی ئەسغەر دەکرد. بە بیرم دێ کە منداڵ بووم نەمدەتوانی بڵێم سەید ئەسغەر، دەموت دایە گۆرانی سەید ئەسکەریم بۆ لێدە.
ئیتر من تا تەمەنی دە ساڵی بەردەوام بووم لە گووتن و گوێ گرتن لە گۆرانی، پاشان باوکم منی ناردە لای ئوستاد حەسەنی کامکار کە لەو کاتە کۆرسێکی مۆسیقای دامەزراندبوو. من تاتەمەنی پانزە ساڵی لەو کۆرسەدا بەردەوام بووم. پاشانیش لە پەیمانگای مۆسیقای سنە وەرگیرام کە ماوەکەی چوار ساڵ بوو، دوا ساڵی لە تاران خوێندم..

* پاش تەواو کردنی ئەردەشیر،پەیمانگاکە بە هۆی هاتنە سەر کاری ڕژێمی ئیسلامی بەسترا و مۆسیقا قەدەغەکرا. بەمجۆرە ژیانی ئەردەشیریش بووە دۆزەخ.

-من لە موزیک ژەنین زیاتر چ نازانم، ئیتر بۆ ئەوەی بتوانم بەردەوام بم لە ژەنینی مۆسیقاو نزیک بمەوە لە دنیای هونەر، ناچار بووم ڕێگای هەندەران بگرمە بەر. هەڵبەتە وێرای هاتنی ڕژێمی ئیسلامی، من بەدزییەوە لە ماڵی خۆمان گروپێکی موسیقام دامەزراندبوو، بەڵام ڕژێم پێمانی زانیوو دەستیان کرد بەناڕەحتکردنمان.
ئێستاش ماوەی شەش ساڵە لە سوێد دەژیم، لەم ماوەیەدا چەندان ئاهەنگمان بۆ کۆمەڵە و ڕێکخراوە کوردییەکان و زۆرجار بە نیازی کۆکردنەوەی یارمەتی یاخود ڕێزگرتن لە ڕووداوە مێژووییەکان و ... گێڕاوە.

"بەبیرم دێ کە منداڵ بووم، نەمدەزانی بڵێم سەید ئەسغەر، دەموت دایە گۆرانی سەید ئەسکەریم بۆ لێدە"

*ئەردەشیری زەبەردەست لەم ماوەیەدا یارمەتییەکی زۆری گۆرانیبێژەکانی داوە لەوانە: مەزهەری خالقی، ناسری ڕەزازی و چەند هونەرمەندێکی تر.

-بەداخەوە بەهۆی نەبوونی توانای ئابوریەوە، ئێمە نەمانتوانیوە بانگهێشتی ئەو گۆرانیبێژانە بکەین کە لە سوێدا ناژین.هەر بۆیە لەم چەند ساڵەدا پترلە گەڵ ناسری ڕەزازیدا پرۆگرامامان هەبووە.

*ئەردەشیر سەرەڕای هەموو کار و ماندووبوونی تا ئێستا تیپێکی مۆسیقای جێگیری نییە. خۆی دەڵێ: هەموو شتێ بە

www.arsivakurdi.org

کچەوە کە بە دەم ئاوازی مۆسیقاکەوە دەشنانەوە ... لە ناخەوە حەزم دەکرد منیش وەک ئەوانەی دەورووپشتم دیلانێ بە باسک و قولّم بکەم و جاروباریش لە لەرانەوەی ئاوازەکاندا لەش و لارم بلەرێنمەوە، بەلاّم مۆتەکەی "عەیبە" سواری سنگم بوو بوو، نەک ئەو حەزەی لە بیر بردمەوە، بەڵکو هەندێ جاریش لە ترسی ئەوەی نەوەک برادەرێک پەیدا بێ و پێم بلّێ ئەوە "عەیب" ناکەی بووی بە سویدی، رادەچڵەکیم. ئیتر شوێنەکەم بە هەلکێشانی هەناسەیەکی ساردەوە جێهێشت و لەوێوە وەری کەوتم . ئەم نموونەیە تەنها مشتێکە لە خەروارێک کە من پێم وایە ڕۆژانە هاوتەمەنەکانم بەرەو ڕووی دەبنەوە و حەز

تەنانەت بۆ پیاوانیش عەیبە. وێنە: ئاری فواد

ویستەکانیان دەبنە ئاغزە جگەرەی ژێر پێی کۆمەڵێک دەستووراتی نابەجێ و دواکەوتوو.ئێمە دەکرێ لە ناو خۆماندا بە زەینتر بین لە مۆنە باوەکان، ئاگاداری "موناعاتی" یەکتری بین و خۆمان بە شتی بێ بەها و ناپێویستەوە خەریک نەکەین و عەیب و ناعەیب بەر دەست و چاومان نەگرێت. یارمەتی و پشتیوانی یەکتری بکەین و بە پلەی سەرەکی هانی یەکتر بدەین بۆ کاری چاکەو وەلاوەنانی کاری خراپە! یەکترمان خۆش بوێت و دژایەتی کەم بکەینەوە، هێندە قسەو باس لەسەر کارو کرداری یەکتر نەکەین و دەبا ئازادی تاکەکەسی بپارێزین! چونکە هەموو داهێنانێک و پێشکەوتنێک لەئازادی بوون دایە. هەروەک پیکۆی، جیهانی ئامۆژگاری دەڵێ:

" نابێ ئازادی لە خەلک بسەندرێتەوە کە لە کاتێکدا مرۆڤ خۆی بەئازادی لەدایک بووە"

پرسیاری خوێنەران لە خوێنەران ؟

* کچ : نازانم بۆ کوڕانی کورد کە کچێکی کورد دەبینن ئیتر یان ئەپەشۆکێن یان قاچیان وەک **"سپاگێتی ئاسا"** دێ بەیەکدا یان کەپوویان بەرز دەکەنەوە ، نازانم گەرەکیانە بڵێن چی ؟

من دەپرسم کوڕی کورد چ نازێ بەسەر کچی کوردا دەکات ؟ بۆچی ناز دەکەن ؟ بە چ مافێک ؟

لە کاتێکدا ئەوان یەک زەڕە ئامادە نین نازی کچی کورد هەڵگرن؟!

*کچ: تا ئێستاش کیژانی کورد چەندە ڕۆشنبیرو هۆشیار بن هەر لەسەریان دەکەوێت، "بە دزیشەوە" بە کوڕان بڵێن کە دڵیان پێیا نەوەیە و ئاشقیانن .. هەردەبێت کوڕان دەست پێش خەری بکەن ، من دەپرسم لەو کوڕانەی خۆ بە ڕۆشنبیر دەزانن ، ئایا پێتان نەنگی نیە، ئەگەر کچان ئەم دەرگایەبخەنە سەرپشت؟ پێتان کارێکی نامۆ نییە؟ ئێوە دەڵێن کوڕان دەبێت بچنە پێشەوە لە کچان یان کچان لە کوڕان ؟

* کوڕ : من تێ ناگەم لە هەندێک کەسی "کورد" کە هەمیشە هەوڵ دەدەن وا خۆ دەرخەن و خۆ نیشان بدەن کە گوایە شارەزایی هەموو مەیدانێکن ... موناقەشەی هەندێ بابەت دەکەن کە لە سنووری توانایاندانیە،

وەک ئەوەی بیانەوێ لە هەمان کاتدا نووسەرو کۆمەڵناس و پزیشک و سیاسی و موسیک ژەنیش و ئەکتەریش بن .. "بیرم چوو لەسەر مەکینەی تەیارەش شتێک هەر بزانن " ؟

تکایە گرفتەکانتان بکەن بەپرسیار، با هاوخوێنەراکانتان وەرامتان بدەنەوە، دیـــــــدار.

www.arsivakurd.org

عەیبەی نائەیب گۆشتیشمان دەخوات و ئێسک و پروسکیشمان دەشکێنێ!

نووسینی: قومری ئەحمەد عەلی

هاوڕێکانم لێم مەگرن و خراپیشم تێمەگەن: "چونکە تەنیا جیاوازی نێوان من وشێتێک ئەوەیە کەمن شێت نیم"ئیدی هەر بۆیەش هەوڵ دەدەم بە پێی توانای سنورداری خۆم لەم چەند دێرەی خوارەوەدا چەند تیشکێک بخەمە سەر هەندێ راستی نەژاکاو، کەمێک غەمی دڵ بە با دەم و لە پەنجەرەی تەمگرتووی ئەم غوربەتەوە بڕوانمە ژیانی پەرت بووی خۆم کە ئەویش وەک باری ژیانی هاونیشتمانییەکانم وایە. لە وڵات دوژمنانی ئازادی و مرۆڤایەتی دەرگای ژیانیان قفڵ کردووین و کام و هیوایان بۆ ژیان «وەک تلیاک لێ قاچاغ کردووین." تەنانەت سروشت و ئاو و هەواشیان بە ژەهر سواخ دا و رشاندنیانەوە! قەدەغە کردنی هەموو هەستێکی نەتەوایەتی بۆتە ئەرکی ئەمرۆی دەوڵەتە داگیرکەرەکان. ئەوەی دەمێنێتەوەش ، سادەترین هەست و ناسکترین خواست و ساناترین ئەرکێکە کە بۆتە قوربانی دواکەوتوویی باری کۆمەلایەتی و فەرهەنگی. ئیدی بێ ئەوەی هەستی پێ بکرێ هەر یەک لای خۆیەوە و لە خێزانی خۆیەوە وەڕێی دەخات و هەڵیدەکشێنێ بەرەو لوتکەی نەزانین.کە دیارە زیانی لە کردارەکانی دوژمنان زیاتر نەبێت کەمتر نییە، چونکە رێگا لە گەشە کردنی ژیانی شارستانی دەگرێت و ناهێڵێت مرۆڤ دەستبەرداری نەرێتی کۆنە باوەکان و رێنومایيە جەبرییەکانی ئاینی ئیسلام ببێت. ئێوە خوتان باش دەزانن کە وشەی "عەیبە" چۆن بۆتە بەڵا و کۆت و زنجیری خستۆتە گەردن و پێمانەوە. ساناترین نموونە بۆ ئەوەی لە جەوهەری باسەکەمان دوور نەکەوینەوە، نموونەی گوێ لە مۆسیقا گرتنە. ئەگەر هەریەک لە ئێمە گوێ لە مۆسیقایەکی بیانی واتە غەیری کوردی بگرین دەبێتە عەیبە، ناچار دەبێ بە دزییەوە بێت، یاخود چوونە هەندێ جێگای تایبەتی، یان لەبەرکردنی هەندێ جل و بەرگی گوایە نامۆ بە کوردان. یان بیرکردنەوە بە شێوەیەکی تایبەتی کە خۆت گەرەکت بێ، تەنانەت باوەڕ بوونت بە کۆمەڵگایەک کە "ئازادی ژن پێوانە بێ بۆ ئازادی کۆمەڵەکە" ئەوا دەبنە عەیبەو هەر یەک لە وانە کۆمەڵێک قسە و قسەڵۆکی پاشکۆ دەبێت کە خۆی لە خۆیدا بە ئازاد بوونی ئەو شتانەیە مرۆڤ و کەسایەتی کامل دەبن و رێگاش لە خۆخواردنەوە و نەخۆشییە دەروونییەکان دەگرن.

مرۆڤ کاتێک هەست بە ئازادی خۆی دەکات،

لەوڵاتی خۆمان تائێستا پاسکیل لێخوڕین

کە مەودای بیرکردنەوەی فراوانی هەبێت و بە ئارەزووی خۆی بڕوانێتە جیهانی دەوروبەری، کە مێشکی داگیر نەکرابێت و بتوانێ حەز و ئارەزوو، و ویستەکانی بە دڵی خۆی دابین بکات و"مێشکیشی لە خەسان ئازاد بووبێ".

کاتێ "فیستیڤاڵی ئاو" لە ستۆکهۆڵم بوو، منیش بە هیوای چێژ لێوەرگرتن و بینینی شتی سەیر و سەمەرەوە چوومە ناو شار، بینیم تیپێکی مۆسیقای بیانی کە زۆر بە گەرم و گوڕییەوە مۆسیقا و گۆرانیان پێشکەش دەکرد. ئیتر منیش مەلی سەرنجم بەرەو لای ئەوان فڕی و کەوتمە ناو پۆلێ کوڕ

www.arsivakurdi.org

وەڵامـــــــی خوێنەران بۆ خوێنەران

***من** پێم خۆش بوو وەڵامی ئەو برادەرەعەزیزگەلە بدەمەوە کە لە دیداری ژمارە (٨،٧)دا پرسیبوی ئایا ئەو کوڕانەی خۆبە پێش کەوتوو دەزانن و لە تەک کچە ئەوروپاییاکاندا دەژین هەمان شت لە کچی کورد قبوڵ دەکەن ئەگەر نایکەن بۆچی وا دووڕوون و خۆ هەڵدەخەڵەتێنن؟ زۆر جار سوپاسیشیان دەکەن!*

– بەڵێ ڕاستە سوپاسیان دەکەن! دەبێت بیکەن، ئەگەر ئەوان ئەو مامە حەمەییە نەکەن، ئەوا دەبێت جانتاکانییان هەڵگرن و بارو هەوارگەیان بگوێزنەوە! دیارە زۆر لەو کچە ئەوروپییانەی لە گەڵ کوڕە بێگانەکاندا دەژین،لەزۆرشتی خۆیان دەبورن و زۆرجاریش شیرازەی خێزان وپەیوەندیان لەگەڵ هاوڕێکا نیشیان تێک دەچێت. هەڵبەتە ئەمە هەموو جارێک ڕوو نادات پەیوەندی ئاسای و سەر کەوتوش هەیە. بۆ وەرامی بەشی دووهەمی پرسیارەکەت،

لە ڕێگای پرسیارو وەرامەوە زیاتر شارەزای گرفتەکانی یەکتر دەبین. *وێنە: ئاری فواد*

ئایا ئەوان هەمان شت لەکچی کوردی پەسند دەکەن یان نا؟ وەڵامی ئەم پرسیارە ئەوکاتە ڕوون و ئاشکرا دەبێتەوە کاتێ کچێکی کورد پەیوەندی لەگەڵ کوڕێکی بێگانەدا هەبێت، دەبینین چۆن کوڕەکان ڕەگی ملیان دردەپەڕێت و چەندە ناڕەزایی دەردبڕن..... کەواتە نەخۆشییەکە لە خوێنییاندایە، ئەگەر نا هەموو ئەوکوڕانەی لە گەڵ کچی ئەوروپایدا دەژین سوور دەزانن ئەوکچانە پێش ئەوان بەلای کەمەوە لەگەڵ چەند کوڕێکی تر بوون، کەچی ئەم شتە لەوان قەبووڵ دەکەن، بەڵام ڕازینین کچێکی کورد بهێنن کە کەمترین پەیوەندی لەگەڵ کوڕێکدا هەبووبێت.

مینش هەروەکو تۆ بەلامەوە سەیرە!

هیـــــــــوا

***من** دەمەوێت وەڵامی ئەو هاوڕێیە بدەمەوە کەدەپرسێ ئایا مەبەستی کچەکوردەکان لە شەوە ئاهەنگە کوردییەکاندا تەنها هەڵپەڕینە یاخوود دۆزینەوەی هاوسەرێکیشە، ئەگەر وایە بۆچی وا لوت بەرزو لە خۆ باین؟*

پرسیارەکە زۆر لەجێیە من وەکو کچێکی کورد خۆم لەم پرسییارەدا دەناسمەوە.

بائەو برادەرە و تۆش کەئەم نوسراوەت لەبەر دەستدایە بزانن کە بێ شک هەم کچەکان، هەم کوڕەکانیش بۆئەوەی هاوڕێیەک بدۆزنەوە و لەنزیکەوە بیبیان نا سن بۆ شەوە کوردیە کان دێن.

بەڵام مخابن زۆر لە کچەکان بەدڵێکی گەرم و هەسیتێکی زۆر ناسکە وە دێن بۆشەوئاهەنگە کوردیەکان، کەچی زۆر جار لەناوەڕاستی شەوەکاندا دڵ سارد دەبنەوە و دەیانەوێت ئاهەنگەکە بەجێ بهێڵن. ئەویش بەهۆی نا شرینی هەڵسوکەوتی هەندێک لەکوڕانەوەو نەزانییان لە دروست کردنی پەیوەندی دایە. زۆر جار هێندە بێ ڕەوشتانە دێنە، پێشەوە، کچان بێزییان لێ دەکەن. ئەگەرنا ئەڕاچی؟ پێم وانییە هیچ لەکچە کوردەکان دژی ئەوەبن کوڕێکی کورد بناسن و ببن بە هاوڕێییان. بۆ مەسەلەی لوت بەرزیش ئەوا زۆر ئاشکرایە! ئەگەر بێت و کچێک تۆزێک کراوەبێتت و بەدەم کوڕێکەوە پێبکەنێت، ئیتر کوڕەکە وادەزانێت کچە حەزی لێکردوەو زۆر بەهەڵە شتەکە وەردەگرێت. جالەبەرئەو هۆیە کچان وابەباش دەزانن تۆزێک لوت بەرز بن، بۆ ئەوەی کوڕان بەهەڵە تێنەگەن.

خۆ بەهەڵە تێم ناگەی؟

شـــــــــەونم

سەرنجی کیژانی کورد

-لای

من کوڕی کورد لەبەرچاو سەنگین و سەرنج ڕاکێش نابێ کاتێ سەر و قژی چەور کردبێ و لەسەر مۆدێلی ئەورووپی سەری تاشیبێ و وەک ئەوان جل و بەرگی پۆشیبێ. گرینگ ئەوەیە خاوێن و ڕۆح سووک بێت و لە کاتی ئاخافتندا لەگەڵ بەرانبەرەکەیدا گوێ قوڵاخ بێ، نەک پرسیاری بێ پایان بکات و گرینگی نەداتە وەرامی بەرانبەرەکەی. هەڵبەتە لەبەرچاوگرتنی هەندێکیان گوێ نادەنە خەڵکی ترو هەراسانیان دەکەن.

-خۆڕازاندوە بۆ ئاهەنگ و پۆشینی پۆشاکی جوان و بەکار هێننانی بۆنی دونیا بێ سوودە، لە کاتێکدا لە گەرمەی هەڵپەڕینا کوڕێک دێتە دەستتەوە و بۆنی چڵک و ئارەقەی ڕۆژە ڕێیەک دەڕوات. ئەگەر چی لێرە دەتوانن بەنرخێکی کەمێکیش بێت بۆنێکی باش بکڕن ئێمەش لەو بۆ نە ناخۆشانە ڕزگار بکەن.

لەسەر کوڕانی کورد

ئەم خاڵە زۆر گرینگە بۆ هەموو کەسێ کە تێبینی بکات و وردبین بێت.

- کێ حەزی لە بۆنی گۆرەوی پیس و دڕاوو بۆنی قاچ و بن باخڵ هەیە و بێ دەنگ دەبێت لێیان ؟!

زۆربەی کوڕان ئەم کێشانەیان هەیە مرۆڤ خۆ ناتوانێت بێ دەنگ بێت، ئەگەر قسەش بکەیت ئەوا کوڕەکە بریندار دەبێت.

بۆ ڕزگار بوونمان لە بۆنی ناخۆش ڕێنومایی دەکەم بە کڕینی ئەم بۆنانەی خوارەوە:

Jovan musk-Xs - Fehrenheit-chanel -Magneic -Delicious.

وازهێنان لە جگەرە ئاسان نییە

زۆر جگەرەکێش کە خوویان بە جگەرە گرتووە دەیانەوێ واز لە کێشانی بێنن، بەڵام هەندێکیان وا بە سانایی لە چەنگ جگەرە ڕزگار نابن.

ئەمڕۆ بۆ یارمەتی جگەرەکێشان بنێشت و چەسپی نیکۆتین هەیە. تەنیا لەشی مرۆڤ نییە لە پاش چەند ساڵ بەکارهێنانی تووتن، پێی ڕا دێت، بەڵکو زۆر هۆکاری دیکەش هەن کە دەروونین - ئەی کاتێ دانیشتووم و قسە دەکەم چ لە دەستەکانم بکەم - باشترین ڕێگا بۆ وازهێنان لە جگەرە ئەوەیە بە یەکجاری لێی دابڕێی، بەرە بەرە کەم کردنەوەی جگەرە بۆ زۆر کەسان کارێکی ئاستەمە.

کارێکی دیکەش کە دەبێ دۆست و ئاشنا و کەس و کاری تۆی جگەرەکێش ڕەچاوی بکەن ئەوەیە کە لەم ڕێگایەدا بۆ سەرکەوتن هانت بدەن.

هەفتەی یەکەم لەوانەیە تووشی هەندێ نارەحەتی وەک کوڕانی بەستانی خوێن، سەرگێژە و ئارەقە کردن بی، ئەگینا لە ڕاستیدا نیکۆتین تەنیا ٣ -٤ ڕۆژ لە لەشی مرۆڤدا دەمێنێتەوە و وات لێدەکا وا بزانی لەشت پێویستی پێ هەیە. سەرکەوتوو بی لە فڕێدانی جگەرەدا!

سەرچاوە :
Sluta snacka skit om droger.

www.arsivakurd.org

پاشماوەی دیسانەوە باسە بفەکە!

دەمارگیرییەی ئەوروپا ئاسەوارێکی نییە.

کیژی لادێی لای خۆمان سەربەستییەکیان لەو بوارەدا هەیە، ئەوەش بەیت و گۆرانییە کوردیەکانی بێبەش نەکردووە لە باسی ژوانی کیژ و کوڕان لە سەر ڕێی کانی یان بێری. فەقیر کچی شێخ و ئاغاش هەر لە کونی ژوورەوە دادەنیشن و خۆزگە بە کچانی ئاسایی لادێکەیان دەخوازن و دەیانەوێ لەو جیهانە وشک و بەستراوەدا ڕزگاریانبێت، لە شاریش ڕێگەی قوتابخانە، بەر دەرگای ماڵ، خوێندنی سەربان و نامە گۆڕینەوە و تەلەفۆن و....

لە لایەکی دیکەوە تەواوی ئەو شتانەی ئێمە لە لای خەڵکانی دیکە بە تاوان و گوناح باسیان لێدەکەین، ئێمەی کورد خۆشمان دەیکەین، بەڵام بە دزی و لە ژێرەوە. جا کاتێ سەیری لاوانی کورد لە وڵاتێکی وەک سویدیش دەکەین کە گۆڤار و رۆژنامە نییە هەر رۆژێ بە چەشنێ باسی سێکس نەکات، دەبینین ئەوان تووشی سەرلێشێواوی دەبن. نموونەش ئەو لاوانەن، بە تایبەت ئەو کوڕانەن کە زۆر میکانیکی و لاسایی کەرەوانە سێکس لێک دەدەنەوە.

بۆ پێتان وانییە کە زۆر باشتر دەبێ ئەگەر ئێمە بە زمان و بە گوێرەی داب و نەریتی خۆمان باسی ئەو گرفتانە بکەین، کە زۆریش گەورەترن لەوەی ئێوە پێتان وایە؟

زۆربەی لاوەکان بە بیستنی وشەی سێکس بیر لە فیلم و گۆڤارە پۆرەکان دەکەنەوە. کەچی سێکس بریتییە لە: هەموو ئەو هەست و هەڵسووکەوتانەی کە ئەندامانی زاوزێ دەبزوێنێ و پەیوەندییان بە ژیانی مێیەتی یان نێرەیەتیەوە هەیە.

واتە کاتێ دوو دڵدار بەرانبەر یەکتر دادەنیشن و دەڕوانە یەکتری، ئەمە سێکسە. یان رۆژانە زۆر جار مرۆڤ هەڵسان و دانیشتنی لە گەڵ ڕەگەزەکەیدا هەیە و دەستیش لەگەڵ یەکتری لێدەداتەوە، بەڵام هەر ئەو دەست لێدانەوەیە ئاساییە، لە گەڵ یارەکەتدا دەبێتە هۆی بزواندن و خولقانی هەستێکی دیکە. هۆی ئەمەش ئەوە ئەو هەڵسوکەوتە ساکارەیە کە لای ئێوە بە سێکس لێک دەدرێتەوە.

لاوانمان لە بەر نەبوونی مەودای ئەوەی کە بە شێوەیەکی ئاسایی و سروشتی لە پێوەندی نێر و مێ بگەن، زۆر جاران روو دەکەنە گەنداوی پۆڕەوە. جا لەبەر ئەوە ئەرکی ئێمەیە کە باس لەم گرفتە بکەین، تا لاوانیش باسی ئەم شتانە با مافی خۆیان بزانن و بە سەغڵەت نەڕواننە داب و نەریت و کولتووری کوردەواری.

دەنگی خوێنەران

نامە و بەرهەمە ڕەنگینەکانتان گەیشت، زۆر سوپاس و پێزانینی بێ پایانمان هەیە و بەهیوایین لەهاریکاریتاندا بەردەوام بن، سوپاسی تایبەتیمان هەیە بۆ کارتی جەژنە پیرۆزەتان. تەنیا پێمان خۆش بوو ئاگادارتان بکەین کە مەرج نیە بەرهەمەکانتان لەژمارەکانی داهاتوودا رووناکی نە بینن، بەهۆی لەبەر چاوگرتنی زۆر لایەن،تەنیا بەشێکی سنوردار دەتوانین بۆ هەر ژمارەیەک هەڵبژێرین.

مەسعود مەونەویی – یاقلە
محەمەد فەتحوڵا سەعید – هەولێر
فەرەیدون مورادی – پاکستان
هیوا قادر – ستۆکهۆڵم
شیلان تیموری – کەنەدا
بێستون بەک ر- ڤێستەرۆس
سەرهەنگ. ب – هۆڵەند
یوسف ئیبراهیم – کاترینەهۆڵم
ڕەسوڵ قادر – ستۆکهۆڵم
بەختیار تاهیر – یونان
کاوە عەلی – مۆسکۆ
سەیران بەکر – کوردستان
مەهدی مەحەمەد – فینلەندا
ئالان ئەمین – ئوپسالا
پێشرەو شوانی – هۆڵەند
یوسف نایب – ڤێستەرۆس
ئاواز ئەحمەد – دانیمارک
جەزا چنگیانی – مەڵبەندی ڕۆشنبیری – ئەڵمان
سەیوان کارسۆس – نۆرویژ
سمکۆ تەلانی – ئوپسالا
ب. گوڵ مەحەمەدی – ڤێستەرۆس
نۆڤا لەتیف – سلێمانی
ناسری ڕەزازی – ستۆکهۆڵم
کامەران غەریب – لەندەن
ناسر خەیام – سەقز
لەیلا حوسێن – فینلەندا
دڵشاد نورەدین – فینلەندا
نەوزاد گۆمەیی – دانیمارک
تابان ڕەسوڵ – واشینتۆن
کاروان مارف – ستۆکهۆڵم
ئاریان مەحزونی – ئیتالیا
زیلا مەجید – فینلەندا
شوان بەکر – ستۆکهۆڵم
گوڵاڵە مستەفا – دیمەشق
سروە حەمەڕەشید – شنۆ
ڕێبوار سالح – چەمچەماڵ

www.arsivakurd.org

دیسانەوە باسە بقەکە!

نووسینی: نەشمیل ئارام

وتارەکەی کاک «شەماڵ» بە ناوی "لاوان و گرفتێکی شاراوە" لە دیداری ژمارە پێنجدا، کردنەوەی مەودایەک بوو لە سەر پێوەندی سێکس و لاواندا. مەخابن، هەڵمەتی هەندێ کەس بۆ سەر نووسراوەکە، کە بە راشکاوی دەتوانم بڵێیم نەیانخوێندبۆوە یانیش لێی تێنەگەیشتبوون، بوو بە هۆی سازبوونی گفتوگۆیەکی بێ ئەنجام و کردنی باسەکە بە بقە.

بۆیەش من بە پێویستی دەزانم دیسان تیشک بخەمەوە سەر ئەو باسە، هیواداریشم بەر لە خوێندنەوە نەیکەن بە ماڵ لە سەرم و ئەمجارە بەردێکی زلی لە سەر دانەنێ و ئێوەی خوێنەریش بۆ درێژەپێدانی باسەکە لە گەڵماندا بەشدار بن.

—بەبیرم دێ لە تەمەنی هەرزەکاریمدا زۆر جاران شەرمم دەکرد لە لای بابم گوێ لە گۆرانییەکی کوردی بگرم، چونکە زۆربەی گۆرانییەکان پڕبوون لە باسی سینگ و ماچ و پوزی خڕ و ....، ئەوە تەنیا گۆرانییەکان ناگرێتەوە، نەقڵ و بەیت و هۆنراوەکانیش دەگرێتەوە. بۆ ئەوەش نموونەی رەسووی نادری و شێخ ڕەزا و ... ناهێنمەوە، ئێوە چاو لە رشتەی مرواری مامۆستا سەجادی، یان هەندێ لە شێعرەکانی نەمر نالی بکەن،یانیش وەرن با بە یەکەوە سەیرێکی "مەم و زین"ی "خانی" (نووسینەوەی موکریانییەکەی مامۆستا هەژار) بەشی ژوانی مەم و زین لە باغی میردا بکەین:

دوو تازە نەمام لە یەکدی هاڵان
تاڵانە مژینی لێو و خاڵان
نۆشیان مەی دڵتەڕی لە لێوان
نە ژمارە لەوێ هەبوو نە پێوان
کوڵم و چەن و لێو و سنگ و گەردەن
هەر یەک دەم و دەستی بە دەبردن
سەر بوو نە گران لە سووکە ماچان
هەر دەرد و کەسەر بوو دادەپاچان

ئەگەر سەیرێکی گوندەکانی کوردستانیش بکەین، دیسان ئەم دیاردەمان باشتر بۆ دەردەکەوێ و دەبینین کە لەو شوێنانەدا، ئەو

www.arsivakurd.org

پێشانگایەکی غەمگین

"من دەمەوێت لەڕێگای هونەرەکەمەوە ئەشکەنجەی میللەتەکەم بەخەڵکی ئەوروپا بگەیەنم"، مەسعود دەڵێ. وێنە: بەرتیل هێل بووم

ئامادەکردنی: مژدە

هونەرمەند مەسعوود مینویی لە کەمپی پەنابەران لە «سکوتشار"Skutskär" لە ٢٢ تا ٢٩-١١-١٩٩٣ پێشەنگایەکی هونەری کردوە. کردنەوەی پێشەنگایەکی هونەری لە کەمپی پەنابەراندا خۆی لە خۆیدا کارێکی گران و، پێداگرتن و هەست کردنە بە لێپرسینەوەیەکی تایبەت بەرانبەر بە بوون و کێشە جۆراوجۆرەکانەوە.

پێشانگاکە بریتی بوولە چل تابلۆ، دوو هێڵی تەکنیکی لە ڕەنگ، هێڵ بە خۆوە دەگرێت، ڕەنگ لە گەڵ هێڵەکانی بەیەکدا چوونێکی چڕ پێکیانەوە دەبەستێتەوە.

کارەساتی ئاوارە بوون، تێرۆریزم، کۆلۆنی کردن، ڕاسیزم و چەوسانەوەی مرۆڤ لە هەموو ئاستەکانی ژیان، چیرۆکی تابلۆکان پێک دەهێنن. ڕەنگەکان گوزارشتێکی ڕاستەوخۆی ئەو مەرگە ساتە گەورانەی مرۆڤایەتییە؛ بە هەمان شێوە هێڵەکان بە چەندین ئاراستەی تیژ و خێرا دەبێتە تەواوکەری زنجیرەی ڕەنگە تاریکەکان.

پیرۆزبایی لە هونەرمەندی لاوی کورد کاک مەسعوود دەکەین و هیوای بەردەوامی و سەرکەوتنی بۆ دەخوازین.

کاک مەسعوود یەکێ لە یارمەتیدەرانی گۆڤاری دیداریش بووە و وێنەی بەرگی دیداری ژمارە ٦ ی، بە دەستە ڕەنگینەکانی کێشاوە. دووبارە سوپاسی دەکەین.

گۆرانی ناسری ڕەزازی

بەپیرۆز بێ

بە پیرۆزبێ پیرۆزبێ جەژنی لە دایک بوونت
دنیا بە تۆوە خۆشە کە مانای هەیە بوونت
ژین بزەی کەوتە سەر لێو کە تۆی بە خۆوە بینی
شنەی ئەوین هەڵی کرد، پیرۆزترین ئەوینی
بە پیرۆزبێ پیرۆزبێ جەژنی لە دایک بوونت
دنیا بە تۆوە خۆشە کە مانای هەیە بوونت
لە گەڵ یەکەم تریفەت زەمان پشووی هاتە بەر
چ دڵگرە بە تۆوە خۆر لە ئاسۆ هاتە دەر
ژین بزەی کەوتە سەر لێو کە تۆی بە خۆوە بینی
شنەی ئەوین هەڵی کرد، پیرۆزترین ئەوینی
بە پیرۆزبێ پیرۆزبێ جەژنی لە دایک بوونت
دنیا بە تۆوە خۆشە کە مانای هەیە بوونت

www.arsivakurd.org

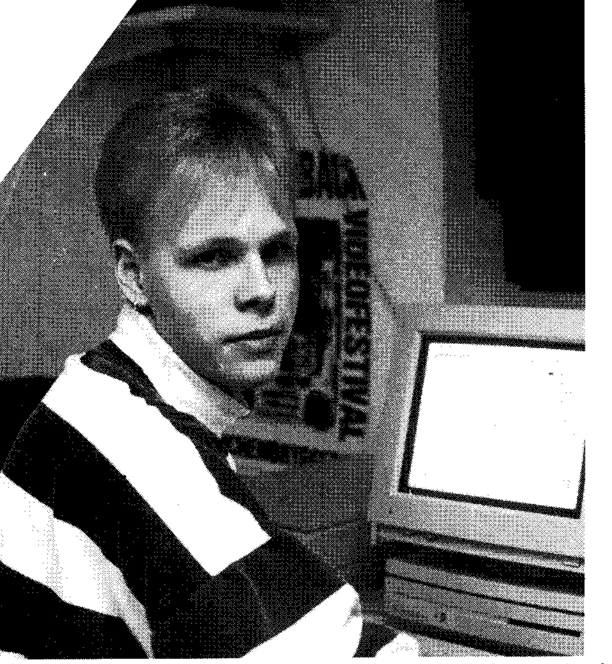

لاوەبێگانەکان دەنگیان زلە لەپاس و ترێندا . وێنە: ئاکۆ

ناو: فرێدریک یوهانزن –٢٠ساڵ(Fredrik Johanzn– 20år)
قوتابی پەیمانگەی رۆژنامەنووسی.

من بە بوونی قوتابی بیانی لە پۆلەکەمدا گەلێ خۆشحاڵم، چونکو مرۆڤ بەمجۆرە زیاتر شارەزا دەبێت و باشتر لە گرفتەکان دەگات. زۆر جار ئێمەی سوێدی وادەزانین هەموو شتێکین، بەڵام کاتێ بێگانەیەک دەناسین و ئەو باسی کولتووری خۆیانمان بۆ دەکات، ئینجا دەزانین ئێمەش لە هەموو بوارێکدا پێشکەوتوو نین. بەڵام من دژی ئەوەم کاتێ لاوان بە کۆمەڵ دەگەڕێن و هاوار دەکەن.

–ئەوەی من لە سەر کوردستان دەزانم ئەوەیە کە:

نەتەوەی کورد گەورەترین نەتەوەی جیهانە کە خاوەنی سنووری یاسایی خۆی نییە، لە نێو چوار وڵاتدا دابەش کراوە و بۆ مافی خۆیان و لە پێناو ئازادیاندا دەجەنگێن. دەزانم کە (P.K.K) رێکخراوێکی کوردییە و لە تۆش زیاتر هیچ هاوڕێیەکی کوردی دیکەم نییە.

کۆماری مەهاباد و هەڵکردنی ئالای کوردستان

نیشتمانپەروەر محەمەد مەحمود کە کوردی باشووری کوردستانە لە خوتبەیەکی سیاسیدا لە ئاهەنگی هەڵکردنی ئالادا لە شاری مەهاباد باسی پێکهاتنی ڕەنگەکانی ئالای کوردستان دەکا و دەڵێ: ڕەنگی سوورم نیشانەی جەنگاوەری و نەبەزی گەلی کوردە. ڕەنگی سپیم دەڵێ میللەتی کوردی نەجیب گیانێکی پاک و ڕاستی هەیە. ڕەنگی سەوزم هاوار دەکا خاکی کوردستان پڕە لە دەغل و دان و کانگای زێڕ و زێوە.

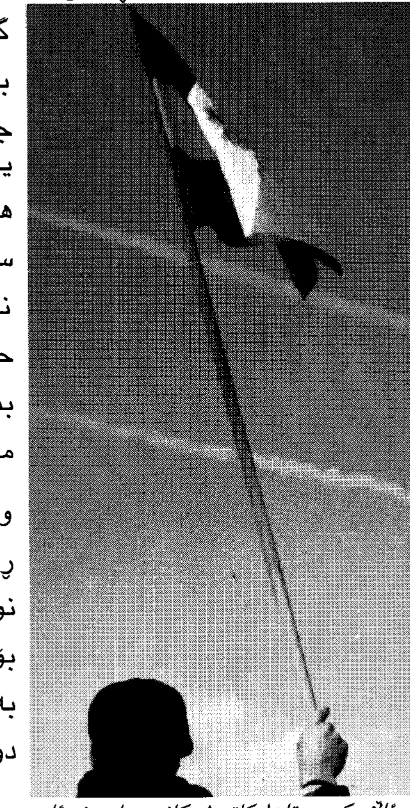

ئالای کوردستان لەکاتی شەکانەوەیدا .وێنە: ئاری

گوڵە گەنم و جۆ کەش هەمیشە لە پێش چاوتە و پێت دەڵێ هەوڵ بدە و ئیش بکە و وڵاتت بەرز بکەرەوە.کردگاریش تیشکی ڕۆژی خۆی بە سەر هەموو سیفاتی جوانی مرۆڤدا بڵاو دەکاتەوە و جوانتر دەکات.

یەکەم ڕۆژی هەڵکردنی ئالاکەش ڕۆژی بیست و شەشی سەرماوەزی ساڵی ١٣٢٤ هیجرییە"١٩٤٥" تەواوی نوێنەرەکانی کۆماری کوردستان لە مەهابادا کۆ بوونەوە. بە هاندانی سەرکردەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران هەڵیان کوتایە شارەوانی مەهاباد، کە دوا نیشانەی ڕواڵەتی دەسەڵاتی تاران بوو. پاش تەق و تۆقێکی کەم شارەوانیان گرت و ئالای حکومەتی ئێران داگیرایە خوارەوە و ئالای کوردستان بەرزکرایەوە. لە کاتژمێری دەی بەیانی لە بنکەی ناوەندی حیزب بە ئامادەبوونی هەزار کەس ئالای کوردستان لە کاتێکدا دەستەی مۆسیقا مارشی میللی لێدەدا، لە سەرتاسەری شەقامی وەفاییدا ،سەفی نیزام کە لولەی تفەنگ و سەرنێزەیان دەدرەوشایەوە، دەستەی لاوان و قوتابییەکانی قوتابخانە بە کچ و کوڕەوە لای ڕاستی ئالای کوردستانیان گرتبوو و لە حەرەکەتدا بوون. گەورە و بچووکی مەهاباد و وەفدی نوێنەرانی حیزبی دیموکرات لە بەرانبەر ئالای کوردستاندا سەری ڕێزیان دانواندبوو.

بۆ ڕێز چەپڵەیان لێدەدا و هووڕایان دەکێشا. پێشەوای کوردستان، قازی موحەمەد وتارێکی بەتینی سەبارەت بە ئالای پیرۆزی کوردستان خوێندەوە. دوایی بە تەقە و شایی ئاهەنگەکە دوایی هات و ئالای پیرۆزی کوردمان لە سەر بەرزایی ناوەندی کۆمار هەڵکرا.

سەرچاوە: حکومەتی کوردستان، لە گەمەی سۆڤییەتیدا
نەوشیروان مستەفا

www.arsivakurdi.org

ناو: می برۆتەگۆرد . ٢٤ ساڵ

قوتابی پەیمانگای ڕادیۆ (MI Brötegård- 24 År)

لاوە بێگانەکان وادەزانن ئێمە هەموو بەرەڵاین. می دەڵێ.

-من تا ڕادەیەک هەڵسوکەوتم لە گەڵ لاوە بیانییەکاندا هەبوو، دیارە شتی خراپیشم لێ بینیون، بەڵام بە شێوەیەکی گشتی بوونی ئەوانم لەکۆمەڵگاکەمان پێ باشە، باشتریش دەبێت ئەگەر زێدەتر تێکەڵاوی لاوە سوێدییەکان بن. بەڵام ئەگەر زمان باش نەزانن لەوانەیە بە هەڵە لە یەکتری بگەین، بۆ سوێدییەکانیش سەختە کار لە گەڵ کەسێکدا بکەن کە بە باشی نەتوانن لێی تێبگەن. کەواتە بۆ ئەوەی ئەوان بتوانن تێکەڵاوی کۆمەڵگاکە بن، زۆر باش دەبێ ئەگەر هەوڵ بدەن زمانەکە بە باشی فێر بن.

-لەبەرئەوەی ئێمە هەردەم ئازادی ئەوەمان هەبووە هەر کارێکمان پێ خۆش بێ، بیکەن، لاوە بیانییەکان وا تێدەگەن کە ئێمە بەرەڵڵاین، بەڵام ئەمە مانای بەرەڵڵایی نییە لە سوێد. زۆر جاریش لاوە بیانییەکان هەڵسوکەوتی نابەجێ دەکەن و پێیان وایە ئەو کچەی دێتە دیسکۆ تەنها بۆ ئەوە هاتووە کوڕێک لەگەڵ خۆیدابەرێتەوە، ئەمە هەڵەیە! بۆیە هەندێ سوێدی بە چاوی سووکەوە سەیری بیانییەکان دەکەن.

-لەمەڕ کوردستان ئەوەندە: کە وڵاتێکە لە نێوان چوار وڵاتی تردا پارچە پارچە کراوە، ئێستا بەشێکی ئازادە و هەڵبژاردنێکی لێکرا کە ژنانیش تێیدا بەشدار بوون.

چاوی سوێدیەکاندا

وێنەکان: ئاکۆ

ناو: هێنریک ئۆستۆنسۆن . ٢٤ ساڵە

قوتابی پەیمانگای ڕۆژنامە نووس (Henrik Östensson-24 år)

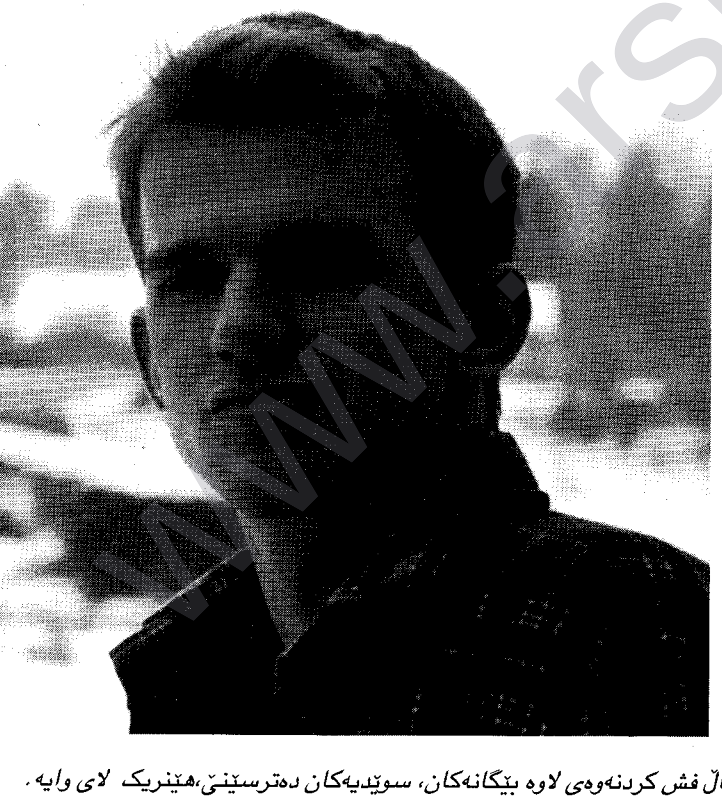

باڵ فش کردنەوەی لاوە بێگانەکان، سوێدیەکان دەترسێنێ،هێنریک لای وایە.

-من پێم خۆشە لاوی بیانی بناسم و گفتوگۆ بکەین، لام وایە دەتوانین بەیەکەوە کەموکوورییەکان پڕ کەینەوە. من شتێکی تایبیتیم دژی بێگانەکان نییە، بەڵام وەکو گەنجێکی سوێدی هەست بە دڵگرانی دەکەم کاتێ دەبینم لاوە بیانییەکان بە کۆمەڵ دەگەڕێن و بە دەنگی زۆر بەرز لە پاس و ترێندا قسە دەکەن. ئەوە بۆ من زۆر ئاسایی نییە، هەندێ جاریش زۆر خۆ بە زل دەزانن و لە کاتی ڕۆیشتندا هەر دوو قۆڵیان فش دەکەنەوەو لە گۆشەی چاوەوە سەیری ئێمەی سوێدی دەکەن و وادەزانن ئێمە هەموومان ڕاسیستین! ئەمە دژی پرنسیپی سوێدییەکە! من خۆم تا ئێستا هاوڕێی کوردم نەبووە، سەبارەت بە کوردستانیش هەر ئەوەندەی دەزانم کە وڵاتێکە لە نێوان چوار وڵاتی تردا دابەش کراوە و لە بارێکی زۆر نارێکو ئاڵۆزدا دەژین، هەروەها پێم وایە جارێ لە مێژوودا وڵاتێکی سەربەخۆیان بووە. دەشزانم کە "P.K.K" ڕێکخراوێکی کوردی و شەڕانییە.

www.arsivakurd.org

دیدار بە پێویستی زانی لە گەڵ چەند لاوێکی سوێدی چاوپێکەوتنێک سازبکات، بۆ ئەوەی تا رادەیەک ئاگاداری رای ئەوان سەبارەت بە پەنابەران و هەڵسوکەوتی بێگانەکان بین و بزانین ئەوان سەبارەت بە کوردستان چ دەزانن.

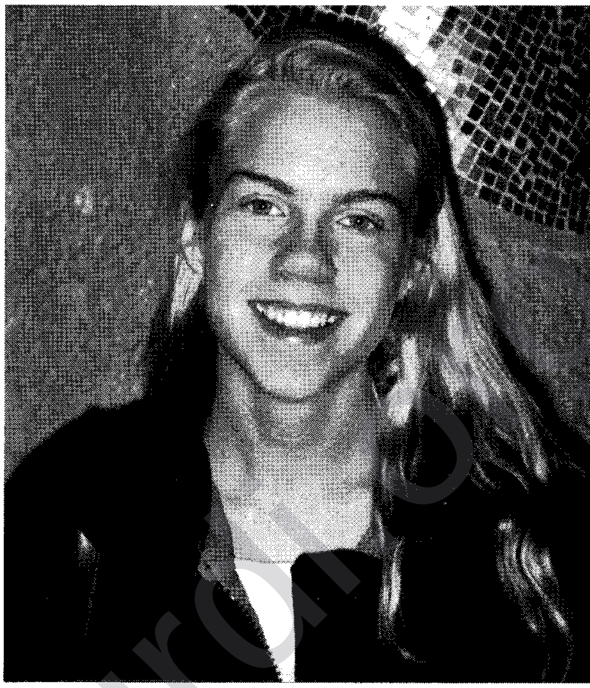

جیاکردنەوەی روالەتی بێگانەکان سەختە بەلای سوێدیەکانەوە.

ئەنیکا ئالهۆلم ۱۸ ساڵ قوتابی دواناوەندی
(Annika Ahlholm - 18 år)

راو بۆچوونت سەبارەت بە لاوانی بێگانە چییە؟

چاک و خراپ، بەلام لە هەرحالدا وا چاکە ئێمە کەلک لە تاقیکردنەوەی یەکتری وەربگرین، کارە خراپەکان وەلانێین و لە کارە چاکەکاندا یارمەتی یەکتری بدەین. کە دیارە ئەمەش لە رووی کولتوورییەوە پێویستی بە زانیارییەکی تەواوە. بۆ وێنە هەندێ دەبێژن فلانە نەتەوە نەفام و دواکەوتووە، بەلام هەر میللەتەی رێرەوێکی تایبەتی خۆی هەیە و ئەوەش بەو مانایە نییە کە حەز و ئارەزوومان دەبێ هەمووی وەک یەک بێ. بۆیە مافی ئەوەمان نیە بەم جۆرە نەتەوەکان هەڵسەنگێنن.

ـ سەبارەت بە "کورد" وەک نەتەوەیەک چ دەزانی؟

من هیچ ئەزموونێکی تایبەتیم دەربارەی کورد نییە، بەلام دەزانم میللەتێکی خاوەن کولتوور و ئایینی تایبەتی خۆیانن، دیارە بۆم سەختە لە رووی شکلییەوە بتوانم کوردێ لە خەلکانی تری رۆژهەلاتی ناوەراست جیابکەمەوە، هەر وەک ئەوەی کە سانانییە بە رووکەش و روالەتا بزانی "مرۆڤێ بۆ کوێ دەچێ، ئەگەر نەزانی لە کوێوە هاتووە."

تۆ لە گوشەی

دەزانم کە کوردستان لەنێوان سێ ولاتدا دابەش کراوە. ئۆسە دەلێ.

ئۆسە لیماندەر ۲۱ساڵ، قوتابی پەیمانگای رادیۆ
(Åsa Limander- 21 år)

—ئەو پرسیارە زۆر سەختە و من ناتوانم هەر وا بلێم بێگانەکان چۆنن! ئەوە پێوەندی بە مرۆڤەوە هەیە، لە ناو هەموو نەتەوەیەکیشدا چاک و خراپ هەیە. من خۆم زۆرم هاموشۆی بێگانەکان پێ خۆشە، هەرچەند جاری وایە مرۆڤ بە هۆی کولتوور و شێوە بیرکردنەوەی جیاواز تووشی گرفت دێ، بەلام من تەنانەت گرفتەکانیش وەک ئەزموونێ دەبینم. دیارە زۆر جاران سوێدییەکان بە هۆی جیاوازی شێوەی هەلسوکەوتی بێگانەکان تووشی بێزاری دەبن، ئەوە بەسەر منیشدا هاتووە، بەلام من لە بارودۆخی بێگانەکان دەگەم و بەلامەوە سەیر نییە ئەگەر کارێکی نابەجێ لە بێگانەیەک ببینم.

—لەبارەی کوردستانیشەوە، زۆرشارەزانیم، هەر ئەوەندەیە، کاتێ وانەی سەرەتاییم دەگووتەوە، کچێکی نۆسلانە هەبوو دەیگووت خانووەکانی کوردستان وەک هی ئێرە نین، دەشزانم کە کوردستان پارچە پارچە کراوە لەنێوان سێ ولات و شەری تێدایە، "سەددام حوسێن "نیش هەرماوە.

بەشی ئاشنایی

ئامادەکردنی: شلێر ئارام

ناو: ئەڤین تاهیر

تەمە: ١٥ ساڵ

شوێنی لە دایکبوون: بەدلیس، باکووری کوردستان

شوێنی ژیان: ئوپسالا

بەرنامەی تەلەڤزیۆن: گلامۆر، دنیای زانست.

گۆرانیبێژی پەسندکراو: جوان حاجۆ

نزیکترین هاورێ: مێدیا سۆفی

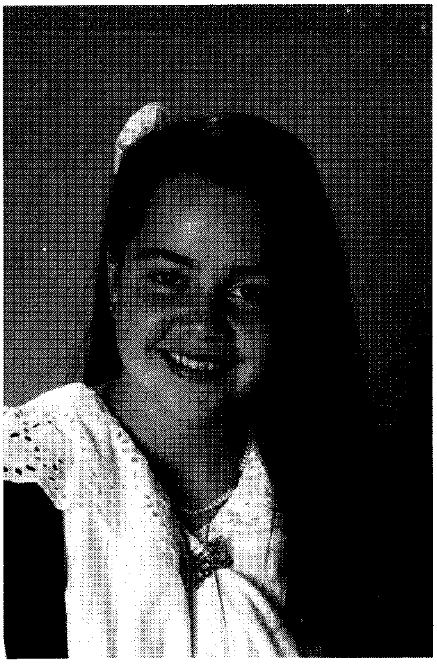

* کاتێ بەر لە سێ ساڵ و نیو گەیشتمەسوێد، زۆر شتی ئەم وڵاتە سەرنجی ڕادەکێشام و بەلامەوە نامۆ بوون. بە تایبەت ئارامی خەڵک و بێدەنگی کۆمەڵگاکە. کاتێکیش ئەو سەربەخۆیی و ئازادییەی ئێرەم دەبینی ئەوسا هەستم دەکرد چەند ئازادیمان لێ قەدەغە کرابوو.

*کاتە ئازادەکانت بە چ پڕ دەکەیەوە؟

– من سوود لە کاتی ئازادم وەردەگرم و بەفیرۆیان نادەم. بۆ وێنە بە هاتوچۆکردن و گوێگرتن لە گۆرانی کوردی، خەریک بوون بە سپۆرت و خوێنەوەی کتێب کاتەکانم پڕ دەکەمەوە.

* بە بۆچوونی من دیدار گۆڤارێکی لاوانەیە. لاوان لە چالاکی و گرفتەکانی یەکتر ئاگادار دەکاتەوە. ئەم گۆڤارە لای من زۆر پەسندە.

ناو: لێزمە حەوێز

تەمەن: شانزە ساڵ

شوێنی لە دایکبوون: کۆیە، باشووری کوردستان

شوێنی ژیان: ئوپسالا . سوێد

فیلمی پەسندکراو:

Police story -Maffebröder

گۆرانیبێژی پەسندکراو: ناسر ڕەزازی (یارەکەم مەلازادەیە) و حەمە جەزا (بەناز گیان)

هاوڕێی خۆشەویست: مەهدی، کاک خەلیل و ئارا.

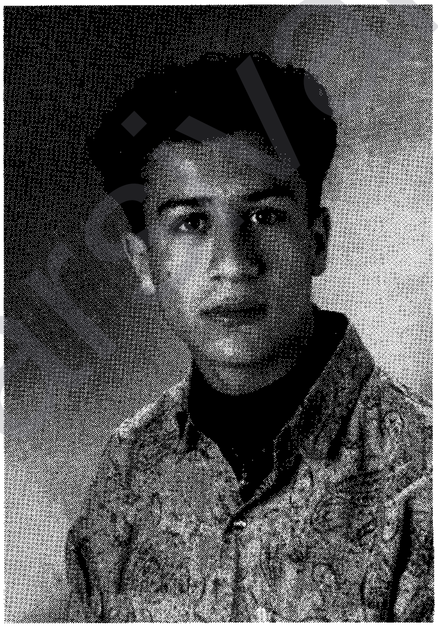

–من ماوەی سێ ساڵ و نیوە لێرەم و ئێستاش لە پۆلی یەکەمی ناوەندی بەشی پلانڕێژی خانوودا دەخوێنم.

* کاتێ لێزمە بۆ یەکەم جار سوێدی بینی، ئەم وڵاتەی زۆر بەلاوە سەیر بوو. خۆی دەڵێ: ئارامی و بێدەنگی وڵاتەکەو شێوەی دێموکراسی و ئازادییەکەیم زۆر بەلاوە سەیر بوو. هەڵبەتە نەبوونی سەرباز و چەک لە شەقامەکاندا هێندەی تر سەرنجی رادەکێشام.

– من زۆربەی کاتی ئازادم لە گەڵ هاوڕێکانمدا دەبەمە سەر و لە کاتە دیاریکراوەکانیشدا یاری تێکواندۆ دەکەم.

**dیارە لێزمە حەزێکی تایبەتیشی لە خواردنە!*

–ئەرێ وەڵا من خواردنی کوردیم زۆر پێ خۆشە، بە تایبەتی کەباب، نان و ماستی کوردی هەر مەڵێ، ئەی کفتەکەی بۆ ناڵێیت!

لێزمە ئاوا باسی دیدار دەکا: دیدار گۆڤارێکی چالاکە و لاوان خۆیانی تێدا دەدۆزنەوە، هەڵبەت دەبێ زۆرسوپاسی ئەو هاوڕێیانە بکەم کە گۆڤارەکە بەڕێوە دەبەن.

– من گۆشەی ئاشنایم زێدە لە هەموو بەشەکانی تر بەدڵە.

کاتێ باسی هیوای گەورەی خۆی دەکا، دەڵێ: گەورەترین هیوام تەواوکردنی خوێندنە و پێم خۆشە بە بەڵگەنامەیەکی بەرزەوە بگەڕێمەوە وڵات و خزمەتی گەلەکەم بکەم.

– دوا گووتەشم ئەوەیە: با لاوانی کورد لە کۆشش و خوێندنیاندا بەردەوام بن، چونکە هەر خوێندنە دەتوانێ دەردەکانمان دەرمان بکات.

***هەرکەسێک پێی خۆشە بەشداربێت لە بەشی ئاشناییدا دەتوانێت پەیوەندیمان پێوەبکات، دیـــــــــدار.**

www.arsivakurdi.org

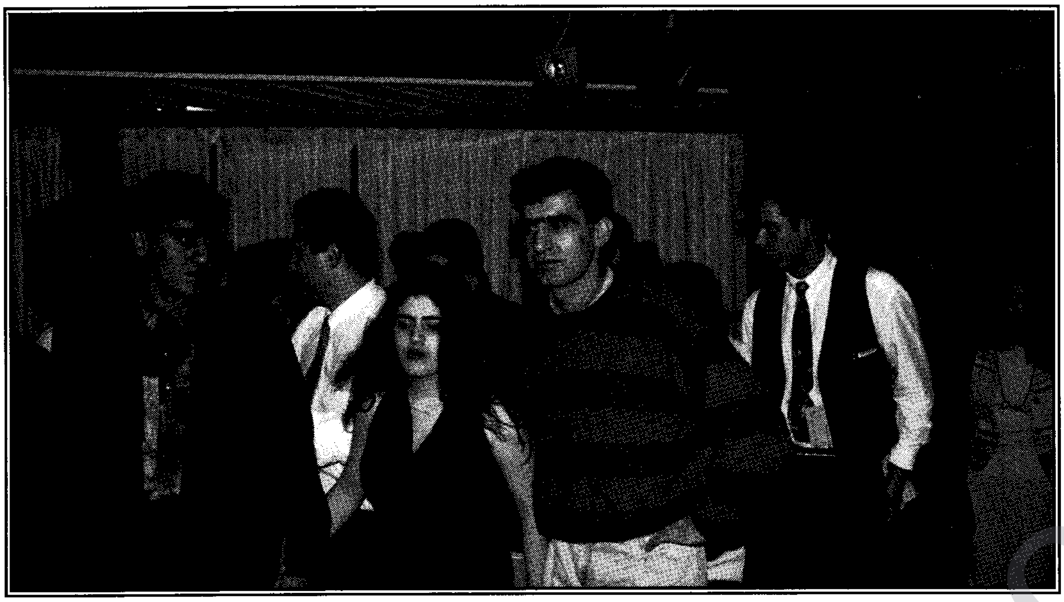

ئێمەین کۆمەڵەی لاوانی ئێسکلیستونە!

کۆمەڵەی لاوانی کورد لەئێسکلیستونە یەکێک بووە لەچالاکترین کۆمەڵەکانی یەکێتی لاوان. لەساڵی ڕابوردوودا بە دەیان چالاکی هەمەجۆر خۆیان نواندوە. چالاکییەکانیش بەم جۆرەی خوارەوە بووە:

١–لەڕێکەوتی ٩٢/١٢/١٣ تیپێکی هەڵپەڕکێ دروست بوو بەبەشداری ٨ کوڕ و ١٠ کچ. ئەم تیپە پاش دوو مانگ هەڵوەشایەوە بەهۆی هەندێ گیروگرفت. هەرچەندە تیپەکە بەشداری چەند ئاهەنگێکی کرد، وەکو جەژنی لاوان و جەژنی ئافرەتان، هەرلەهەمان کاتدا بڕیاری پێکهێنانی گروپی منداڵانیش درا ، بەڵام کەس ئەمادە نەبوو.

٢– لەڕێکەوتی ٩٢/١٢/٢٦ کۆمیتەی کارگێڕ شەو ئاهەنگێکی بۆ لاوان ڕێکخست و کۆمەڵێک لەئەندامانی کچ کێک و شتی تریان بۆ جەژنەکە دروست کرد.

٣– پێکهێنانی گروپی هەڵپەڕکێی منداڵان کەتەمەنیان"٩ تا ١٠" ساڵ دەبوو، بەیارمەتی دانی مامۆستای هەڵپەڕکێ "مەسعود فەریقی" . لاوەکان جار جار لە بارەگای کۆمەڵە مەشقی خۆیان دەکرد و لە چەند ئاهەنگێکیش بەشداریاکردوە وەکو "Årby festivalen Stöd för Kurdistan"

٤– کۆمیتەی کارگێڕی لاوان بەشداری کۆبونەوەی کۆمیتەی کارگێڕی کۆمەڵەی کولتوری کرد لەساز کردنی یادکردنەوەی کۆماری مهاباد، کە هەردوو هونەرمەندان میکایل و ژیر بەشداریان تێدا کرد.

٥– تیپی هەڵپەڕکێی هەرزەکاران لە ڕێکەوتی ٩ی مارت بە ئامادەبوونی هەشت ئەندامیەوە بەشداری لەجەژنی ئافرەتان کرد.

٦– کۆمیتەی کارگێڕ جەژنێکی بەبۆنەی تەواوبوونی خولی قوتابخانەوە بۆ ئەندامانی سازکرد، بەشداری گۆرانیبێژ ناسری ڕەزازی.

٧–کۆمیتەکە بەشداری خۆپیشاندانێکی دژ بە ڕاسیزم کرد لە مانگی‌یونیدا.

٨– گروپی ژیرو تیپی هەڵپەڕکێ بەناوی کۆمەڵەی کوردیەوە بەشداریان لە "Årby Festival" کرد.

٩– لە ڕێکەوتی ٩٣/٧/٢٢ سەردانێک لەلایەن " فوراد و خورشید" وە کە نوێنەری لاوانن کرا بۆگفتوگۆکردن لەمەڕ ساردی نێوان لاوان.

١٠– لە ڕێکەوتی ٩٣/٧/٣٠ کۆمیتەکە سەیرانێکی ڕێکخست، بەرنامەشی بۆدانرا، بەڵام باران و بوو بەرنامەکە تێکچوو.

١١– لەڕێکەوتی ٩٣/١٠/٢٣ کۆمیتەکە جەژنێکی بۆ هەموو کوردەکان سازکرد بەبەشداری هونەرمەندان دەلال، سابیر و خالید. **ئێمەش هیواداریت کۆمەڵەکەتان هێندەی تر چالاکتر بێت، دیدار.**

ئامادەکردنی: تارا مەحمود

www.arsivakurdi.org

تێ بەردەدات و بە پەنگی لای "خاوەن ڕێستۆرانی بێگانە" و کەسانی داوەتکراوی بێگانەی ناو ئاهەنگەکانمان دەکات، ئەو یەقەگرتن و شەڕوشۆڕ وبەیەکداکێشانەیە کەپێم وایە لە دوای چەند "پرۆمیلێک" مەی و بادە وەرگرتن، یان ڕاستتر بڵێم لە دوای چەند فڕێ خواردنەوە، چەندین جارە تووشی ئاهەنگە کوردییەکان دێت و زەوق و سەلیقە و پەسندی دڵی خەڵکی دەکاتە تاریکستان، کە بەداخەوە ئەم جۆرە کردەوە دزێوانە دوورە لە داب و نەریتی شارستانی و هەست بە مرۆڤایەتی کردن. ئیدی زۆریشمان بەلاوە ئاسایی و بگرە زۆریش سانایە کە لە سەر هەندێ ئاخافتن و دەمەتەقەی پڕوپووچ یەکتری بدەینە بەر مشتەکۆڵە و شەپان، بە نیازی نیشاندان و «عەرزی عەزەڵات کردن» لەبەر چاوی خەڵکی، هەر وەک شتێکی گەورەی هونەریمان کردبێ ... کە هەڵبەتە ئەم جۆرە کردەوانە دەبێتە هۆی نیگەرانی و لە زەوقدانی بەشداران و گۆرانیبێژەکان. مەخابن! دواییش شەڕ"کەران" بە فیز و بادی هەوان وەک ئەوەی نە با یان دی بێت و نە باران ! بێ سەمەد بە لارە ملی دێنە سەر مێزی یەکتری ودەستی شەرمەزاری دەنێن بە سنگەوە بۆ سەبوری!

ئێمە وەک دەستەی نووسەرانی دیدار هیواداریین کە سنورێک بۆ ئەم سنورلادانە دابنرێت و چی دیکە دڵی خەڵک و خوای پێ نیگەران نەبێت و بەربەست و بنبڕکرێ. هەر هاوکات پێم خۆشە ئاماژیش بۆ ئەرک و خۆماندووبوونی کارگێڕانی ئەو شەوئاهەنگانە بکەم و ڕۆڵیان لەبەر چاو بگرین و بەپێی توانای خۆمان، ڕێنومایيان بکەین و بەچاوی ڕێزەوە بنواڕینە ئەو دەنگ خۆشانەی بە چریکەیان شەوەکان دەماخ چاخ دەکەن.

دەبا پشتیوانی خۆمان لەبەهێز بوون و بەتەنگەوە چوونی یەکتریدا تۆکمەوچاک ترکەین، ئەگینا وەک دەڵێن ئەنجامی ڕەش بۆ هەمووان دەبێ و جارێکی دیکە بێگانەیش شوێنی ئاهەنگ گێڕیمان پێ ڕەوا نابینن و کورد گووتەنی: بۆ ڕیش چووین و سمێڵیشمان نایە بانی!

من لە کۆتایی ئەم باسەدا هومێدەوارم ئەوانەی لە سنوری ئەم سنورلادانە کوڵەشەدا ماون، بە زوویی دەرچن و بە یەکجاری دەستبەرداری بن. دەنا خۆزیاکەی مامۆستا کاردۆخیان بۆبێتە دی ،کە دەڵێ:

"ئەوەی دەستی درێژە، جەور ئەکا، وا چاکە پەل پەل بێ
کەسێک قاچی، بە خوار دانا، چە خۆشە زوو بە زوو شەل بێ
کەسێک هاتوو، تەجاوزکا، نەزانێت، حەددی خۆی کامە
هەزار جار گەورە بێ، ئەمجا بزانە، شێتە کەم فامە."

مژدە، مژدە، مژدە!
فیلمی کارتۆن بەزمانی کوردی.
گا و کیسەڵ
بەکرمانجی سەروو، خواروو لەسەر دوو کاسێتی جیاواز.
یەکەمین بەرهەمی هونەری یەکێتی لاوانی کوردە لەسوێد.
ئەم فیلمە بەیارمەتی دوو هونەر مەندی بەتوانای کارتۆن بە بەرهەم هێندراوە
بارزان شاسوار- ناسری سینا
ناونیشانی کڕینی کاسێت:
Kurdiska ungdomsförbundet
Box 490 82
100 28 Stockholm
SWEDEN
Tel: 08-6528585

Rawand
تۆ کە بەنیازی تەواو کردنی خوێندنی و دەتەوێت لەوڵاتێکی تر بخوێنیت، ئەوا کۆمپانیای ڕەوەند یارمەتیت دەدات لە وەرگرتنت لە هەر بەشێک و لە هەر زانکۆیەک، بەپێی ویست و خواستی خۆت لەتەواوی یەکێتی وڵاتە سەربەخۆکانی "سۆڤێتی جاران" ڕوسیا.
کۆمپانیای ڕەوەند
Tel:021-134210
Fax:021-117521

ئەگەر کەری پێشکەوت، ژیری دەگەڕێتەوە!

نووسینی: هەڵۆ بێکەس

خەڵکی هەر دەڵێن چما ئێمەش وەکو عارەب عەجەم و گرێکی و ئیسپانیایی خاوەنی جێگەی ئاهەنگ سازی و شەوی ژووانی بە یەک گەیشتنی خۆمان نین، تا ئێستاش هیچ مرۆڤێک بیری لە دامەزراندنی یانەیەک(کلوب) نەکردۆتەوە کە ئەم شەوە شادانە بە سەرئەنجام بگەیەنێت... مەبەست لە یانەیەک کە هەموو سەری مانگێک «نەک بنی مانگان» ئاهەنگێک ساز بکا و کام و هەیڤی کوردان بێنێتە دی و لەتەک یەک کۆیان کاتەوە، کە بێگومان «کەیف و زەماوەند» یەکێکە لەو بنەما و بنچینانەی کە دەتوانێ خۆشبەختانە کوردی ئاوارەی ئەم وڵاتە لەگەڵ یەک و لە دەوری یەکدا خڕ بکاتەوە.

دیارە بەدەستی و هەبوویی میللەتانی تری ئاوارەی ناو سوێد بە هۆی گرێدانی خەباتی کولتوری خۆیان بە ناوەوە و دەرەوەی وڵاتەکانیانەوە، بێژگە لەوەی کە زۆر لە مێژیشە نیشتەجێ و دامەزراون لێرە و شارەزایی مەیدانەکانی کارن.

ئەو ئازار و ئەشکەنجەیەی کورد وەک هەڵاتووی سیاسی بۆی دروست بووە و بە هۆی دووره وڵاتی و ئاوارەییەوە دەیچێژێ،ئاشکرایە بەربەستێکی سلبی لەژیانی نامۆیماندا سازکردوە. ئیدی هەر بۆیەش ئەو میللەتانەی دی دوور لەم تەنگ و چەڵەمانە توانیویانە خۆیان بۆ خڕکردنەوەی پارە و سامانێکی واتەرخان بکەن کە بتوانن چێشتخانە و باڕ و دیسکۆوکافەتریاو شوێنی گەورەی ئاهەنگ گێڕانی پێ بکڕن.

ئێمەی کورد «هەمیشە» لە خواستنی شتی خەڵکیدا دەستێکی باڵا و ژیرانەمان هەبووە و توانیومانە ئەوجێگایانە بە مەبەستی ئاهەنگ گێڕان و لە یەک نزیک کردنەوەی کوردان، بخوازین و بەکرێیان بگرین ... بگرە چەندین جار ئەو کارە بە هاسانی شیاوی دەست کەوتن بووە. ئیتر چ بە تەنها گۆرانیبێژێک بووبێ یان چەند گۆرانیبێژێک پێکەوە، یان لەم دواییەدا "بەخێر و سلامەت" بە سەرهەڵدانی کۆمەڵێ لاو بە دامەزراندنی "یانە یەک" بە ناوی «یانەی شادی» کە بە گێڕانی چەند ئاهەنگێکی شاد، جێ دەستیان دیارە. من ناخوازم لە کرۆکی ئەم باسە و لە بڕینی ئەم ڕێگایەدا بە هیچ جۆرێک خۆم لە باری هونەری ئاهەنگەکان بدەم کە وەک خۆتان دەزانن ـبە ناشکوری نەبێـلە کەم وکوڕی و پەرژ و بڵاوی و گەڕەلاوەژەیی بێبەری نین.

بەڵام ئەوەی زیاتر هزر و هۆشم رادەچڵەکێنێ، هەست و نەستم دەسوتێنێ و ئاوری شەرمەزاریم

www.asivakurd.org

ئـــــازاديەكى ڕەنگاوڕەنگ

ئازادی، فیلمە شینەکە
(Frihet, den blå filmen)
یەکسانی، فیلمە سپییەکە
(Jämlikhet,den vita filmen)
برایەتی، فیلمە سوورەکە
(Broderskap, den röda filmen)

ناوی ئەوسێ فیلمەن کە دەرهێنەری بەناوبانگی پۆلۆنی(Kieslowski) لە ماوەی ساڵی١٩٩٣ و ئەمساڵدا لەسەر بیروڕای بنەڕەتی شۆڕشی فەرەنسە لە سەدەی هەژدەیەمدا، بە بەرهەمیان دێنێ.

یەکەم: ئازادی،فیلمە شینەکە، ، باسی سەربەستی لە ڕوانگەی ڕامیاری و کۆمەڵایەتییەوە ناکا. فیلمەکە باسی "ژولیا"یە کە مێرد و منداڵەکەی لە کارەساتێکی ئۆتۆمبیلدا لەناودەچن. ژولیا ناتوانێ هەتاسەر بە خەمی ئەوانەوە بژی، بۆیە بڕیار دەدا کە ژیان لە سەرەتاوە دەست پێبکاتەوە، بەڵام سەربەستی ئەو تا چ ڕادەیەکە؟ سەربەستی ئەوەی بتوانێ خۆی لە کۆتی زنجیری هەرچی پێوەندی بە ڕابردوویەوە هەیە، ڕزگار بکات.

ئەو ڕووناکیەی کە ژولیا پێی وایە لە ژیانی دابڕاوە، وەک تیشکێ دەگەڕێتەوە. ئەویش تیشکی

کارەساتەدڵتەزێنەکە هەموو ژیانی "ژولیا"ی نەهاژاند وێنە: سلاومیر ئیدزاک

خۆشەویستییەکی نوێیە بە یارمەتی مۆسیقا .ئەم فیلمە خەڵاتی"شێری زێڕی"ی وەک باشترین فیلم و هەروەها" Juliette Binoche" ئەکتەری سەرەکی فیلمەکە خەڵاتی باشترین ئەکتەری ژنی لە فێستیڤاڵی١٩٩٣ی ڤێنیدیکی ئیتالیا پێبەخشرا.

پێناسەی فیلم

ناو: ئازادی، فیلمە شینەکە (Frihet,den blå filmen)
دەرهێنەر: کریستۆف کەیسلۆڤسکی
(Krzysztof Kieslowski)
زمانی فیلم: فەرەنسی
لە بڵاوکراوەکانی: فیلم بە یارمەتی تەلەفزیۆنی سوێد
(Triangel film och Sveriges television)

کەلامێ ژبۆ بەکۆ

بەکۆ لە کوردستانی باکورەوە وەدوای براونبووەکەی دەکەوێ بەرەو کوردستانی باشوور. لەوێش ،هەمان چارە نووس لە ناوچەوانی کورد نوسراوە، ئاوارەیی و دەربەدەری. دەرهێنەری فلیمەکە نەجمەدین ئارچ دەڵێ: ئەم فیلمەم بەبەرهەم هێناوە تاخەڵکانی دونیا زیاتر لە حاڵی ئێمەی کورد بزانن. شوێنی گرتنی فیلمەکە ئەرمەنستانەو سروشتەکەی کوردستان بیر دەخاتەوە، . زمانی فیلمەکە کوردیەکی پاراو ڕەوانە، ئاوازی مۆسیقاکانیش کوردین. هەژدەی مانگی سێ 94.0318 واتە چەند ڕۆژێ پێش نەورۆز نۆبەرەی پیشاندنی ئەم فیلمەیە لە "Folketsbio"" لەستۆکهۆڵم.

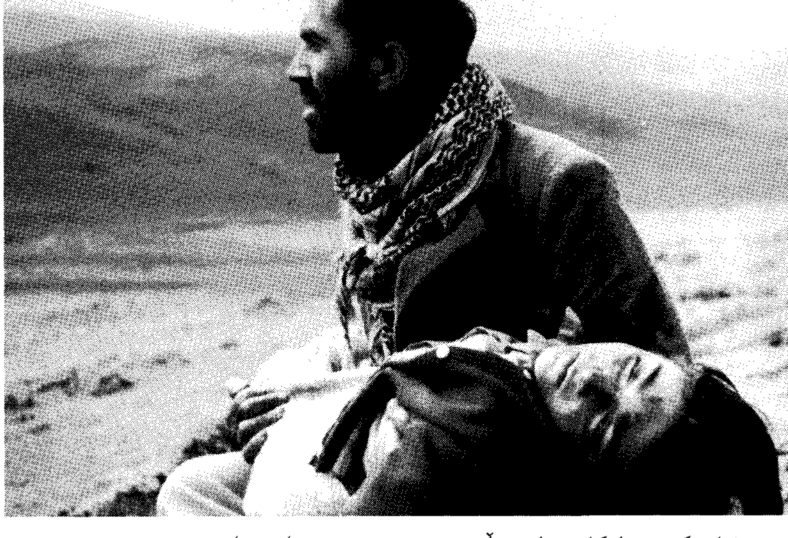

فیلمەکە پڕە لەکارەساتی دڵتەزێن. *وێنە: توماس ماونج*

www.arsivakurdi.org

”من ماریام خۆش دەوێت“

ماریا لە گۆشەیەک دانیشتووە و بە چاوێکی پڕ لە پرسیارەوە سەیری دایکم دەکا؛ منیش لە حاڵی خۆم بێزارم و نازانم چۆن دایکم تێبگەیەنم کە من خۆم دەبێ لە مەڕ ژیانی خۆمدا بڕیار بدەم. ئەوە دوو ساڵی تەواوە دایکم لێیم نابڕێتەوە:" ڕۆڵە بەسە واز بێنە، تا کەی ئەو کچەتیوەی بە دوای خۆتدا بەم لا و ئەولادا دەگێڕی؟ ئەوانە چوزانن ماڵ و حاڵ چییە، ماوەیەک پێت ڕادەبوێرێ و دوایش بە جێت دێڵێ. بۆ ڕۆڵە کچی کورد قاتە؟ من بە شەرمەوە سەیری ماریا دەکەم و ماریاش بە نیگاکانییەوە دەیەوێ بزانێ چ باسە.

*دایە گیان من ئەم کچەم خۆش دەوێ، ئەویش منی خۆش دەوێ، بۆ تۆ پێت وایە هەر کچی کورددەزانێ خۆشەویستی چییە؟

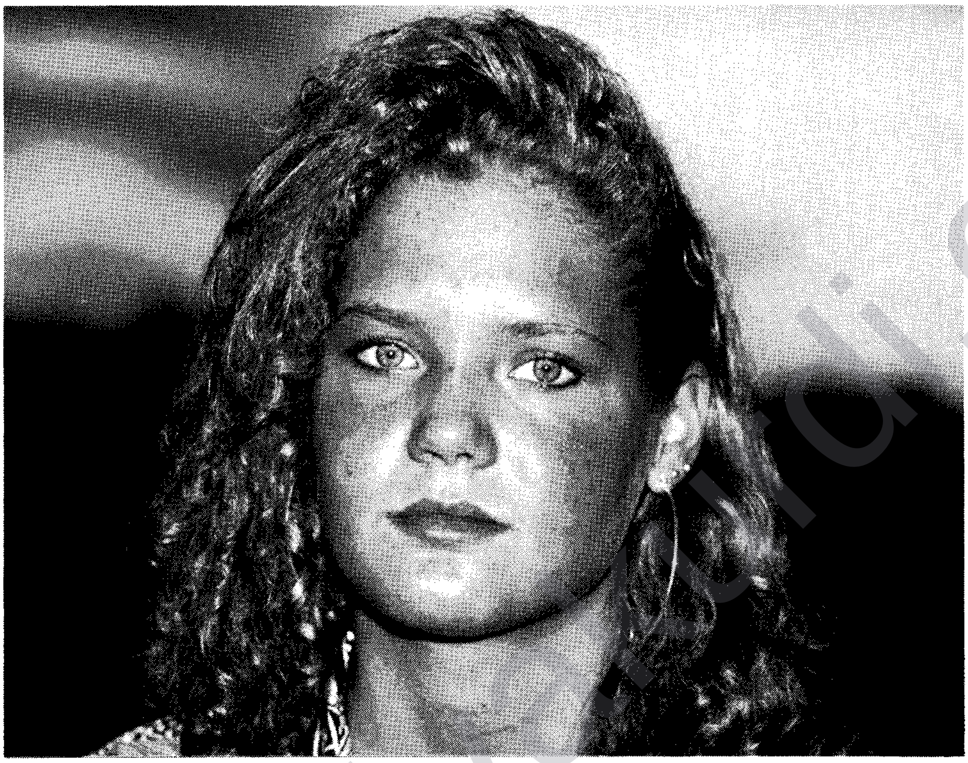

خۆشەویستی بێ سنوورە. وێنە:ئاری فواد

– ڕۆڵە تۆ چووزانی خۆشەویستی چییە؟ تۆ هێشتا دەرگات بە قوون نەکردۆتەوە، نازانی ژیان و ماڵ و حاڵ چییە. تائێستا من نازانم دەبێ چ جیاوازییەک هەبێت ، ئەگەر من لەگەڵ کچێکی سوێدی یان کورد گوزەران بکەم؟من پێم وایە کلیلی مانەوەی هەر کچ و کوڕێک، خۆشەویستییە. هیچ کەسێکیش ناتوانێت خۆی هەڵ خەڵەتێنێ و ئەو هەستە دروست بکات ئەگەر خۆی دروست نەبێ. خۆ من ناتوانم خۆم ناچار بکەم و هەست بەرانبەر کەسێ دروستکەم کە نیمە، یان کەسێکم خۆش بوێ کە هیچ هەستێکم بەرانبەری نەبێ، لە هەموو شت سەیرتر ئەوەیە کە دایکم خۆی لە دۆزەخێکدا ژیاوە کە پیاو ناتوانێ بیریشی لێ بکاتەوە هەر ئەو دایکەشە باسی دڵداری و بەختەوەری لە گەڵ کوردێکدا دەکا!

من ڕێزم بۆ هەستی دایکم هەیە، تەنیا لە بەر ئەوەی دەزانم دایکم بە لێکدانەوەی خۆی بەختەوەری منی دەوێ، بەڵام سەرەڕای هەموو ڕێزم، فشەم بەم چەشنە بیرکردنەوەیە دێت. ئەوە نییە ئەو هەموو کوڕ و کچە کوردەی پاش دڵداری و خۆشەویستییەکی ئەفسانەیی، دوای چەند مانگ یان ساڵێک یەکتر دەدەنە بەر شەق!

من ناڵێم کە وایە بەختەوەری یانی ژیان لە گەڵ کچێکی بیانی، تەنها دەڵێم: بەختەوەری خێزانی، شتێکی شەخسی و تاکییە بە تۆبزی ڕەنگی کوردایەتی لێ مەدەن. خۆشەویستی لێک گەیشتن وگونجاندنە. هەر بۆیەش ڕەنگ بێ دوو کەس لە ڕەگەزی جیاوازەوە باشتر لێک بگەن تا دوو کورد، یانیش بەپێچەوانەوە. ئەوەش شتێکی ڕوونە و خۆفریودانی گەرەک نییە. باشی کچی کورد لای دایکم ئەوەیە کە: قسە لە قسەی مێردەکەیدا ناکا، دەبێتە ژنی ماڵێ و خەریکی چێشت لێنان و ماڵداری خۆی دەبێت. خۆ دیارە هەموو کچی کورد ئاوا نین و ئەوانیش چاو و گوێیان کراوەتەوە. بەڵام دایکم بۆیە کچی سوێدی خۆش ناوێ چونکە ئەوان دەتوانن قسە لە قسەی مێردەکانیاندا بکەن، یان حەز لە ماچ و لەباوەشکردنی ئەوان ناکات و ئەو کارەی پێ ناحەز و شوورەیی یە، یانیش پێیوایە ، کوڕی ئەو ئەسحابەیە و هەموو کچە سوێدییەکانیش جادووگەرن.دەمەوێ بڵێم ساڵانی لاوێتیی ماوەی کورتە و قەدر و نرخی ئەو هەستە پاکانەتان بزانن، تەنانەت ئەگەر دواترهەستتان کرد بەهەڵەشدا چوون، دیسانیش هەردەبێت ئەو هەست و نەست و خولیایە ڕێزی بگیردرێ و پەشیمان بوونەوەشی هەرگیزناوێ، هەموو دایکان و باوکانی ئێمەش کاتی خۆی هەڵەی لەمانە گەورەتریشیان کردووە، کە وایە ئەوەش جێگای نیگەرانی نییە. ئیتر بۆ دەبێ من شیرینی هەنگوین و تامی میوەکان لە زمان و بە گوێرەی تاقیکردنەوەی دایکم و باوکم تام بکەم؟من ماریام خۆش دەوێ و تەنها کاتێک واز لەیەکتر دێنین کە هەردووکمان بە پێی تاقیکردنەوەی خۆمان درێژەدانی ئەم پێوەندییە بە بێ سوود بزانین! من ئەوم بۆ خۆم خۆش دەوێ نەک بۆ دایکم یان کەسێکی تر، کە وایە من گرفتێکم نییە و ئەوە دایکم یان باوکمە کە گیروگرفتیان هەیە وخۆشیان دەبێ چارەسەری بکەن.

”دایکم بۆیە کچە سوێدیەکانی خۆشناوێت چونکە ئەوان دەتوانن قسەلەقسەی مێردەکانیاندا بکەن، یان پێی وایە کوڕی ئەو ئەسحابەیەو ئەوانیش هەموو جادوو گەرن“

نووسینی: سامان سەلیم

سەیران ڕۆژانە حەوت کیلۆمەتر مەلە دەکات و فریای خوێندنیش دەکەوێت.

بەناوی کوردستان "جیهـــــان

بەئەرکی سەرشانی خۆشم دەزانم ڕێگاپیشاندەرو هەندەریان بم لەم بوارەدا، ئیدی هەر بۆیەش زیاتر ڕێنومایان دەکەم بەمەشق کردن لەبواری ئاوژەنیدا ولەناومالْدا نایەڵم قورسای ماڵیان بکەوێتەسەرشان."

*بۆ وەرزشکارێک بەتایبەتی لەتەمەنێکی واناسکدا زۆر پێویستەخواردنی ڕێک و پێکو بەسوود بخوات.

لەم مەبەستەشدا دایکی سەیران خەمخوارێکی دڵسۆز بووە!

-"بێشک، من لەسەر بەرنامەو پرۆگرامی تایبەتی خۆیان و بەگوێرەی پێویستی وەرزشەکە خواردنیان بۆلێدەنێم"

* سەیران بەو هیوایەوە دەژی کەلەپاشەڕۆژدا وەک کچە کوردێک ببێتە پاڵەوانی مەلەی جیهان، بۆ وەدیهێنانی ئەم مەبەستەش تەنها ڕێگا، مەشقی بەردەوامە.

-بەڵێ من پێم خۆشە ببمە قارەمانی جیهان، هەربۆیە هەموو ڕۆژێک دوای قوتابخانە نزیکەی حەوت کیلۆمەتر مەلە دەکەم.

*ئەدی ئەگەر پێت بگووترێ تۆ کچیت و مافی مەلە کردنت نییە، چ دەکەی؟

– نازانم ... زۆری پێ تێکدەچم، بەڵام پێموانیە کەس شتێکی ئاوا بڵێ و دەزانم باوکم هەر دەم ڕێگام پێ دەدا.

*سەیران دژی خواستی ئەو دایک و باوکانەیە کە تەگەرە دەخەنە بەردەم خواست و ئارەزووی منداڵەکانیان، بەتایبەت لە بواری وەرزشدا، چیان پێ دەڵێی؟

– «نازانم چ بڵێم ...کارێکی زۆر "Dum"ە،(بێ عەقڵ) منداڵەکان کەیفی خۆیانە چیان پێ خۆش بێ، پێویستە بۆیان هەبێ ئەو کارە ئەنجام بدەن. بەڕاستی پێم وایە تەگەرە خستنە بەر ڕێگای وەرزش کردنی منداڵەکان کارێکی ماقوڵ نییە، سپۆرت شتێکی بە سوودە بۆ لەش.»

* ئەم ئاوژەنە بۆتە هاندەرێک لە نێوان منداڵانی کوردی ناوچەکەی خۆیان و تائێستا توانیوێتی هەشت منداڵی کوردی دیکە بێنێتە نێو جیهانی ئاوژەنییەوە.

سەیران پاش وەرگرتنی میدالیای زێڕی «Sumsim» ئێستا خەریکی خۆئامادە کردنە بۆ پاڵەوانێتی وڵاتانی باکووری ئەورووپا «Nordisk Mästerskap». ئێمەش پربەدڵ هیوای سەرکەوتنی گەورەتری بۆ دەخوازین و بە هیوای دیداری نموونەی تری وەک سەیرانین.

دیـــــــــــدار.

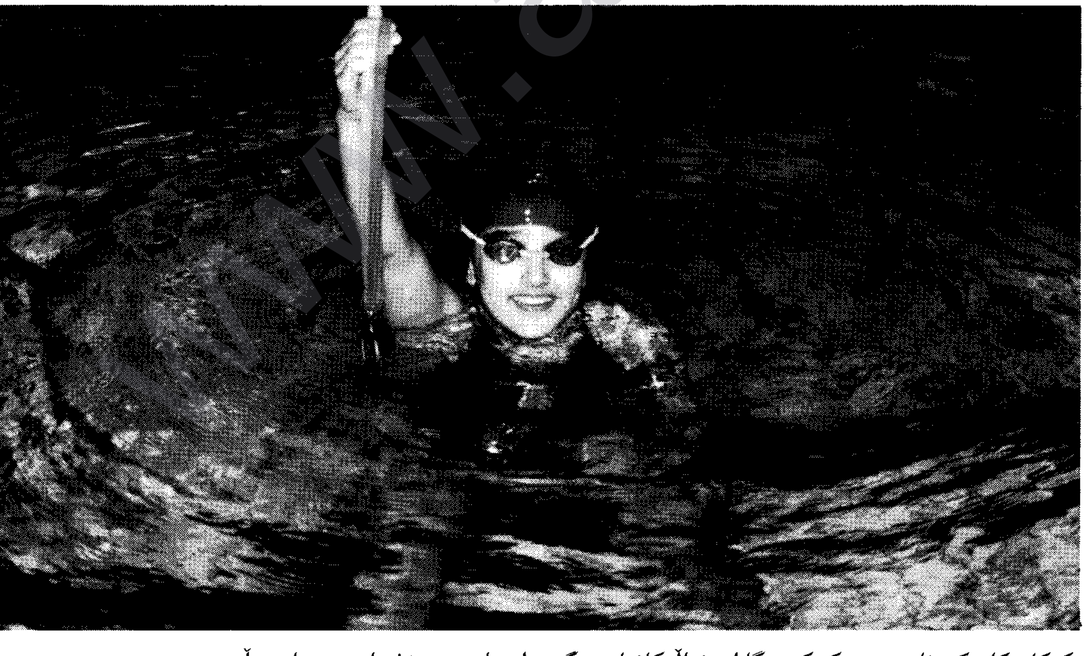

باوکەکان کارێکی نابەجێ دەکە کە ڕێگا لەمنداڵەکانیان دەگرن، لەبواری وەرزشدا. سەیران دەڵێ.

www.arsivakurdi.org

ناو: سەیران زەمانی
تەمەن وشوێنی لەدایک بوون: ١٣ ساڵ، سنە
خوێندن: پێنجی سەرەتایی
کاتی ئازاد: مەلە کردن
گۆرانیبێژ: ناسری ڕەزازی و شوان پەروەر
دواجار کە گریایت: ٢٨/١١-٩٣ کاتێ تەنیا دوو مەدالیام وەرگرت.
ئاوات: ببمە قارەمانی مەلەی جیهان
پیشەی دواڕۆژ: پارێزەر
زمان: کوردی، سوێدی، ئینگلیزی
خۆشترین بیرەوەری ژیان: ئەو کاتەی بوو مە قارەمانی سوێد.

مەلەو کۆشش پێناسەی ژیانی "سەیران زەمانی"یە.

وێنەکان: ئاری فواد

"من دەمەوێ ببمە قارەمانی

*هەردوێنێ بوو دوور لە چاوی کوردستان لە وڵاتی نامۆیی و لە پایتەختی مەلە و بەفردا، ئێمەش شۆخێکی دوانزە ساڵانەمان بە ناوی "سەیران زەمانی" هات و زەمانێکی نوێتری لە جیهانی مەلەدا خوڵقاند و بە هیوایەکی گەش و بە تاسەیەکی بە شەوقەوە مەدالیایەکی دیکەی زێڕینی وەدەست هێنا و دەست لە ملانی بوو. سەیران زەمانی تەمەنی تەنها دوانزە ساڵ بوو کە بوو بە خاوەنی مەدالیای زێڕینی پاڵەوانێتی مەلەی پەروانەی ساڵی ١٩٩٢ لە سەرانسەری وڵاتی سوێدا. ئێستا ئەم شۆخە بەهرە ڕەنگینە خاوەنی ١٤٢ مەدالیای جۆراوجۆرە، ئەوەی شایەنی باسە دوا مەدالیای بەخشییە حوکومەتی هەرێمی کوردستان کە نرخەکەی ٨٫٥٠٠ کرۆنی سوێدی بوو.

*ئەم کچە مەلەوانە خوێن شیرنە تاکە کیژی کورد و بگرە بێگانەشە لە وڵاتی سوێدا توانیویەتی پلەی یەکەم لە بواری ئاوژەنیدا بەدەست بێنێ.

هەڵبەتە جێگەی خۆیەتی ئاماژەیش بۆ ئەرک و کۆششی خێزانەکەی بکرێت لەم بوارەدا، بە تایبەتی سەحەرخانمی خوشکی کە ئێستا فێرکەری یانەیەکی مەلەیە لە ستۆکهۆڵم. دیارە باوکیشی هەردەم پشتگیری کردووە و بەو پەڕی لەخۆبردووییەوە هانی داوە:

-«من پێم وایە باشترین ڕێگا بۆ ئەوەی منداڵان لە کاری نابەجێ و خراپ بە دوور بن، گرتنە بەری ڕێگەی وەرزشە، هەم بۆ بەرەو پێش بردن و پەروەردە کردنی لەشیان و هەمیش بۆ دوور کەوتنەوەیان لە بێکاری و سووڕانەوەی بێ بەرنامە.»

*ئەی بۆ ئاماژە بۆ کار و پشتگیری دایکی نەکەین:

-«من وەک دایکێ بە پێویستی دەزانم منداڵەکانم وەرزش بکەن.

www.arshiakurdi.org

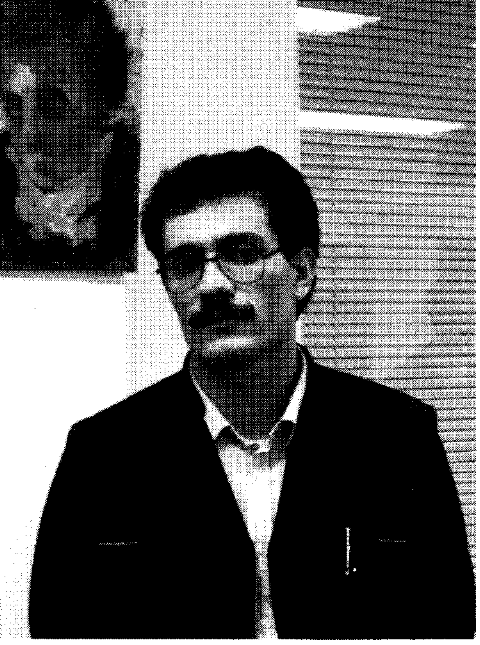

بەدەسماڵی سەرچۆپی شینی میللەت دەگێڕێ

لە رۆژی ١١ تا ١٢/١-٩٤ یەکێتی لاوان لە شاری ستۆکهۆڵمدا پێشانگایەکی بۆ هونەرمەندی دەست رەنگین کاک «رێبین حەیدەری» کردەوە. پێشانگاکە رەنگدانەوەیەک بوو لە دەربڕینی نەتەوەکەمان و بە زمانێکی زۆر چڕی هونەری دەدوا. ئاستی هونەری تابلۆکان لە لوتکەی بەرزی هونەری دەدا و بۆ ساتێکی کەم سەفەرێکی دڵتەزێنی کوردستانی بە میوانی پێشانگاکە دەکرد.

تابلۆکان هیندەی تر شیرین و رەنگین تر دەبوون کاتێ کاک رێبین خۆی شی دەکردنەوە و پەنجەی بۆ بۆ ئەو وردەکارییانە درێژ دەکرد کە هەموو بینەرێک نەیدەبینی.

هەندێک لە تابلۆکان هاوار و دەنگی دەهۆڵیان لێ دەهات و سەرچۆپیان دەکێشا بۆ دەربڕینی زامەکانی گەلەکەمان. «هەڵپەڕکێ دوا سنوری خۆشی و شادییە لە کۆمەڵگای کوردەواریدا. هەر لەو رێیەوە دەمەوێ شین و خەمی چەوساوەکانی نەتەوەکەم دەربڕم.»

هونەرمەند رێبین حەیدەری خەڵکی شاری "بۆکان"، شاری بووکی رازاوەی موکریانە و لە ساڵی ١٩٦٨ بە دیداری ژیان گەیشتووە. ئێمەش هیوای سەرفرازی و سەرکەوتنی بۆ دەخوازین، دیـــــــــدار.

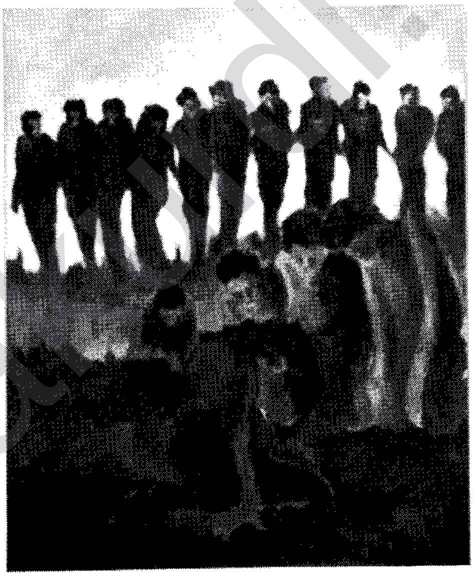

تەنها ساڵ ونیوێکە لە سوێدە، فریای دوو پیشانگاکەوتوە. *وێنە: ئاکۆ*

پاشماوەی: وەرن بۆ ئەوروپا، لێرە هەڵڕژاوە$!

زانکۆیەک کە لەوە پێش ڕێبواری بووی. لەوە هەر مەپرسە کە چۆن دەتوانیت هاوڕێیەک پەیدا بکەیت ئەگەر شارەزایی زمان و کولتوور و چۆنییەتی بیرکردنەوەی ئەوانت نەبێ. لە لایەکی دیکە ئێستا بێکاری تەنگی بە خەڵکی خۆیان هەڵچنیوە، چ دەگا بە ئێمەی پەنابەر. هەر ئەوەش ئێمرۆ بارێکی سەختی خۆڵقاندووە و بۆتە سەرچاوەیەکی گرفتە کۆمەڵایەتییەکان و زیادبوونی دزی و تاوانەکانی دیکە لە کۆمەڵگادا.

جا بەم هەلومەرجە خۆت بیری لێبکەوە و بزانە ئێرە ئەو بەهەشتە خەیاڵییەیە کە ملی ڕێگای بۆ بگری و کۆچی بە کۆمەڵی بۆ بکەی؟ بۆ ئەوەی لە جەوهەر و ناوەڕۆکی باسەکە دانەبڕین پرسیارێک لێرە مل قوت دەکاتەوە: ئەی تۆ بۆ لە ئەوروپای؟ لەوەرامیشدا دەڵێم:

من هاتم، ئەوە ناگەیەنێ تۆیش بێیت، من هاتم مانای ئەوە نییەکە ئێستا من لێرە ئاسودەم، کە لێرەش ژیام ئەوە ناگەیەنێت دەمم داخەم و هیچ نەڵێم، باوەڕیش ناکەم زیانی تۆم بوێت. پاشان ئەو سەردەمەی کە من پەرەوازە بووم، بە ویستی دوژمن بوو نەک ئارەزووی خۆم. ئەو سەردەمە سەردەمی ڕاونانی بە زۆر و بەژەهرڕشاندنەوەی شاخ و دەشت بوو. سەردەمی خەساندنی بیری ئازادی و قەڵەمی مەرد بوو. سەردەمی گەرمەی شەڕی براکوژی، ئازار و هاواری بێ هیوایی هێزە سیاسییەکان بوو. ژیان دوو ڕوویی بوو، ڕاستیش ڕاکردن. پاش چەند ساڵێکیش لێرە ژیان بەسەر بردن، پیاو لە هەر دوو جەژنەکە دەبێت، من نامۆم چ لێرە و چ لە وڵاتیش. ئینجا تۆ بۆ وەک منت لێبێت؟

ئێستا من جیاوازیم لەگەڵ تۆدا ئەوەیە کە من قۆناغە سەرەتاییەکانی ژیانم لێرە بڕیوە و خۆگونجاندن و تێکەڵاوبوون بۆ من هاسانترە لە تۆ. بەڵام هەر کاتێ هەستم کرد شتێ فێربووم و ویژدانم ڕێگەم پێ بدات بۆ دروستکردن و بیناکردنەوەی وڵاتەکەم، بێ شک دەگەڕێمەوە.

ئەی تۆ کێوە دەچی؟

www.arsivakurdi.org

ئەوروپا زیندانێکی ئازادە بۆ من و تۆ.. وێنە: ئاری فواد

وەرن بۆ ئەوروپا، لێرە هەڵڕژاوە$!

نووسینی: ساکۆ.ب

ئەوروپا خۆشی و ڕابواردن، شادی و شایی، گەشت و گوزار، "گەڵای سەوز"ی هەڵڕژاو، دوا مۆدێلی ئۆتۆمۆبیلی بریقەدار، نوێترین مۆدێلی قژی دیکی بڕاو و پانتۆڵی چەرمی بریسکەدار، حەوزی مەلە و کچی ڕووتی بەرهەتاو، "کەپووچینۆ و کافتریای بە ئاسمانەوە هەڵواسراو، بیرە و باڕ، دیسکۆ و کچی مەست، سەمای جاکسۆنی وقەوانی "برەیەک" دانس، ! ئەمانە پێناسەیەکی بەپەلە و مشتێ لە خەروار و قەترەیەک لە زەریای ژیانی ئەوروپا بوون.

ئێستاش بەردەوام پێناسەکە هەر لەو چوارچێوە سنوردار و تەسکەدا بەند و قەتیس ماوە. بگرە هێندەی تریش لەبەر دڵان شیرنتر و لەبەر چاوان ڕەنگینتر بووە. لە جیهانی سێیەمدا، نموونەشمان کوردستان، بەتایبەتی "باشووری کوردستان"، تاکە پەنجەرەیەکمان بۆ ڕوانین و ناسین و تێگەیشتن لە ژیانی ئەوروپا شکببردایە، تەنها ئەو فیلمە بازاڕی و تجاریانە بوون کە لە شاشە هەڵخەڵەتاوەکانی تەلەفزیۆن و سەرپەردە ڕووزەردەکانی سینەماکاندا بۆ فریودانی خەڵکی پێشان دەدران. یان بە گەڕانەوەی هەندێ لەوانەی بە ڕێکەوت دەهاتن بۆ بەناو ئەوروپای ڕۆژهەڵاتی(جاران) و ئێستای وێرانە خاک. بۆ ماوەی هەفتەیەک یان دووان، لە شوێنە باڵا کلاسەکاندا ڕایاندەبوارد و ئەوروپایان لێکردبووینە بەهەشت. ئیتر دوای بینینی هەر فیلمێکیش پیاو بەزەیی بە خۆیدا دەهاتەوە و ئاواتی دەخواست خۆی بگەیەنێتە ئەو بەهەشتی سەرزەمینە.

لەم پانزە ساڵەی دواییشدا هەزاران کورد ئاوارەی وڵاتانی ئەوروپایی و ئەمەریکایی بوون و ئێستاش ئەوا لەم بەهەشتە خەیاڵییەدا دەژین. جێگەی خۆیەتی ئاماژەیش بۆ هەندێک لەوانە بکەین کە بوونەتە مایەی فریودانی هەزاران لاو و ژن و مێرد و خێزانی کورد. (بە تایبەت لە باشووری کوردستان) بە هاندانێک کە دوورە لە واقیعی ژیانی ئەوروپا و تەنها حەزی خۆ هەڵکێشانی هەرزەکارانە و دوو ڕوویی و درۆی گەورەی پێوە دیارە.

بەڵێ ئەوروپا بەهەشتە! بۆ ئەو کەسانەی پەروەردەی فیکری و فیزیکی ئەم بەهەشتەن، نەک بۆ من و تۆیەکی نەگبەت کە بە ڕێکەوت هاتووینەتە ئەم بەهەشتە و تاسەر ئێسقان نامۆیە پێما،ن. بۆ من و تۆ ئەوروپا زیندانێکی گەورە و ئازادە! دیارە ناکرێ نەگووترێ ئەوروپا چاوگەیەکی گەورەی پێشکەوتن و شارستانییەتی مۆدێرنە لەم جیهانە بەرینەدا، مرۆڤی کارامە و پڕ وزە دەتوانێت پێش بکەوێت و خۆی پەروەردە بکات و سوود لە مەبەستەکانی ژیان وەرگرێ و بە دیداری ئامانجەکانی شاد بێت. قسە. لەوە دایە چۆن و بە چ نیازێک دەتەوێ لە ئەوروپادا بژی. لێرە ئازادی تا سنورێکی نادیار باسکی لێ هەڵماڵیوە و هاوتەریبی ژیانی خەڵکیە. بەڵام بە قەدەر باڵای ئەو پێشکەوتنە تەکنۆلۆژیا خەیاڵییە، هێندەش بە پێچەوانەوە دیاردەی ڕەگەز و نەژادپەرستی و جیاوازی ڕەنگی قژ و پێست دواکەوتووە.

ئەگەرچی ئەوان بۆ بنبڕکردن و نەهێشتنی ئەم کێشە کۆمەڵایەتییانە لە هەوڵ دان، بەڵام وادیارە چارەسەری ئەم نەخۆشیانە هێندە ئاسان نین و بگرە لەم دواییانەدا خەریکە پەل و پۆدارتریش دەبن. تا ئێستا زۆر کەس پێیان وایە هەر بە گەیشتنە ئەوروپا، گرفت و تەنگوچەڵەمە شەخسییەکانیان چارەسەر دەبێ. کەچی هەر پاش چەند ساڵێک گرفتەکان سەر هەڵدەدەنەوە و ژیانی ئەو مرۆڤە دەکێڵن. ئەمجارەیان نە مێرد نازی ژن هەڵدەگرێ و، نە کچ باوک دەناسێ و نە خوشک کێش بۆ برا دادەنێ. کورد و کرمانجی تا ڕادەیەک لێرە خێزان شیرازەی لەبەر یەک هەڵدەوەشێ. هەرچەند لێرە بارێکی ڕەخساو هەیە بۆ کەسێ بیەوێ، دەتوانێ کەڵکێکی زۆری لێوەرگرێ، بەڵام گرفتە سەرەتاییەکان بۆ کوردێکی تازە گەیشتوو هێندە زۆرن بەجۆرێک ژیانی لێ تێک دەئالۆزکێنێت "وەکو کلافەیەک دەزوو" بۆ نموونە لە بواری خوێندندا جگە لە زمان فێربوون، دەبێت لە دواناوەندییەوە دەست پێبکەیتەوە و هەنگاوی تازە بهاوێژیتەوە بۆ

www.arsivakurdi.org

دواڕۆژی یەکێتیی لاوان لەدەستی ئێوەدایە!

یەکێتی لاوانی کورد ـ سوێد بەرەو کۆنگرەی حەوتەمی خۆی دەڕوا و بۆیەش پێویستە جارێکی دیکە چاوێ بەسەر بارودۆخی ئەم ڕێکخراوە و دواڕۆژیدا بخشێنین. دیارە ئێمە لە ژمارەی ڕابردوودا کورتە باسێکمان سەبارەت بە گرفت و کەموکوڕییەکانی یەکێتیی لاوان هەبوو، کە پێویست ناکا دووبارە ئەو بابەتە دووپات کەینەوە. بەڵام بۆ ئەوەی نوێنەرانی کۆنگرە زانیارییەکی باشتریان سەبارەت بە ڕیشەکانی ئەو کەموکوڕیانە هەبێ تا بتوانین لە داهاتووی کار و چالاکییەکانیاندا خۆ لەم گرفتانە بپارێزن، ئێمە پەنجە بۆ چەند گرفتێک ڕادەکێشین.

یەکێتیی لاوان هەر وەک لە ناوەکەیەوە دیارە، ڕێکخراوێکە کە ئەرکی ڕێکخستنی کۆمەڵە و بەشەکانی لاوانی لە سوێد بەئەستۆوەیە. واتە یەکێتیی لاوان ناوەندی ڕێکخستنی ئەو کۆمەڵانەیە و هەوڵ دەدا تا لە گەڵ ئەو شارانەی بەشی لاوانی تێدایە پێوەندییەکی تۆکمە ببەستێ. لەو شوێنانەش کە نەکراوە بەشی لاوان پێک بێ، هەوڵی پێکهێنانی ئەو ڕێکخراوانە بدا. لە لایەکی دیکەوە، دەبێ ئاڵقەیەکی پێوەندی بێ لە نێوان لاوانی کورد و ڕێکخاوە میری و دیموکاتییەکانی دیکە سوێدی و بیانی کە سوێد یانیش لە دەرەوەی سوێد چالاکیان هەیە. بە واتەیەکی تر، یەکێتیی لاوان هەم ناوەندێکە بۆ ئۆرگانیزە کردنی ئەو ڕێکخراوانە وهەمیش پردێکی پێوەندییە لە نێوان لاوانی کورد لە لایەک و لە نێوان ئەوان و لاوانی بیانی و دامودەزگاکانی میری لە لایەکی دیکەوە.

بۆ ڕاپەڕاندن و بەجێگەیاندنی ئەوکارانەش وزە و توانایەک پێویستە کە جیا لە کات، پێویستی بە کادێری لێهاتوو و کارزانیش هەیە. گەورەترین کەموکوڕی ئێمە نەبوونی ئەو کادرانە بوون. ئەو کەسانەی کە بە دڵسۆزیشەوە شانیان وەبەر کارەکان داوە، بەداخەوە خۆیان زۆر جاران بە هەڵە لە ئەرک و کارەکانی یەکێتیی لاوان تێدەگەن. خاڵێکی گرینگی دیکە کە ئەوساڵ بووە هۆی تێکچوونی بارودۆخی یەکێتیی، مەسەلەی لە یەکتر تێگەیشتن و نەسازانی ئەو کەسانەی بە یەکەوە و لە چوارچێوەی ئەو ڕێکخراوەدا کار دەکەن. ئەگەر بمەوێ بە ئاشکرا بڵێم: هەندێ بۆچوونی شەخسی خۆیان پێ لە بەرژەوەندی یەکێتیی لاوان گرینگترە. بۆیەش هەموو جارێک پاش چەند مانگێک، لە دە دوانزە کەسی کۆمیتەکان، تەنها سێ چوار کەس دەمێننەوە و ئەوانی تر واز لە کار دێنن.

بەتایبەتی مەسەلەیەک کە هەموو ساڵێ زەق بۆتەوە ئەوەیە کە زۆر کەس پێیان وایە ئەوە ئەرکی یەکێتیی لاوانە کە ببێتە ڕێکخەری جەژن و شەواهەنگ و ...، لە حاڵێکدا ئەگەر یەکێتیی لاوان توانا نیوەچڵەکەی بۆ ئەم چالاکییانە تەرخان بکات، ناتوانێ لە بوارەکانی دیکەدا (کە ئەرکە سەرەکییەکانیشی ئەوانن)، چالاک بێ. تەنانەت خۆ ماندووکردنی بەم کارانە دەبێتە هۆی سستی و پاسیف بوونی بەشەکانی لاوان ولە کۆتاییشدا یەکێتیی لاوان لە بری ئەوەی ناوەندی ڕێکخستن بێ، دەبێتە قاوەخانە و هۆڵی یاری و ئاخافتنی لاوان.

مان و درێژەی چالاکییەکانی یەکێتی لاوان پێوەندییەکی گرینگی بە بەڕێوەبەرایەتی ئەو یەکێتییەوە هەیە، بۆیەش هە لە ئێستاوە پێویستە هەموو بەشەکانی لاوان بیر لەم گرفتانە بکەنەوە و هەوڵ بدەن بە بەشداری چالاکانە و جیدی خۆیانەوە، کەسانێکی شیاو بۆ کۆمیتەی کارگێڕی ئەمساڵ هەڵبژێرن.

بۆ هەموو ئێمەی لاوانی کوردی پەنابەر، بوونی ڕێکخراوێکی لاوان، دەتوانێ سەرچاوەی گەلێ گۆڕانکاری و خزمەت بێ. لەم کۆمەڵگایەی ئێمە تێیدا دەژین بێکاری، نەبوونی پێوەندی پێویست لە گەڵ یەکتری، کێشەی پاراستنی پێناسەی نەتەوایەتیمان، پاراستن و فێربوونی کولتوور و داب و نەریتی کوردی، خستنە بەرچاوی گرفتەکانی ئەو کۆمەڵگایە بۆ بەر دەم کاوانی کورد، ئاگادارکردنەوە و سازکردنی پردێک بۆ پێوەندی لە نێوان لاوانی کوردی ئێرە و لاوانی کوردی وڵات و .... مانی یەکێتیی لاوان گەلێ پێویستە. سەرکەوتن و پێشکەوتنی ئەو ڕێکخراوەش، سەکەوتنی ئێوەی لاوی کوردە. لەم ڕەوتەشدا ئێوەن کە ڕۆڵی سەرەکی دەبینن.

شاهۆ خزری

بەرپرسی یەکێتیی لاوانی کورد ـ سوێد

پێشکەوتن ملکەچی هێزی لاوانە

لاوان توێژێکی چالاکی کۆمەڵگا پێک دێنن و ڕۆڵێکی سەرەکیان لە گۆڕانکارییەکاندا هەیە. هەر دەسەڵاتێکیش لە پێناوی مسۆگەر کردنی ئێستا و داهاتووی خۆیدا، بە ناچاری گرنگییەکی تایبەتی بەم توێژە دەدات و لە وزە و توانست و هێزیان کەڵک وەردەگرێ.

چەند هۆکارێک لە وانە پەرەسەندنی زانست و تەکنەلۆژیا، وای کردووە خەڵکی بە گشتی مەیلی بەشداربوونیان لە دەستنیشانکردنی ڕەوتی گەشەکردنی کۆمەڵدا کەمتر بێتەوە. یەکێک لە گرفتە هاوبەشەکانی وڵاتانی ئەورووپایی (لەوانە سوێد) ئەوەیە کە لاوان بە گوێرەی پێویست شان نادەنە بەر چالاکییە کۆمەڵایەتییەکان. ئەم دیاردەیە بەر لە هەموو شتێ ئەوە دەگەیەنێ کە لاوان چاوپۆشی لە وەدەست هێنانی مافی خۆیان و لە دیاریکردنی پاشەڕۆژیاندا دەکەن. لێرە لە سوێد، سیاسەتمەدار، کۆمەڵناس و پسپۆڕانی دیکە، ئەم خەم ساردی و گوێ پێنەدانەی لاوانیان بە گەرمی گرتووە و لە ڕێی مێدیاشەوە، ناوە ناوە، ئاخافتن و نووسین و مشتومڕی لەسەر پێشکەش دەکەن. لاوانی کوردیش کە لێرە دەژین دووچاری هەمان نیگەرانی بوون. وێڕای هەبوونی هەلومەرج و دەرفەتی بەشداریکردنیان، کەچی بەداخەوە، کۆشش و بوونیان لە ڕێکخراوە کۆمەڵایەتییە دێموکراسییەکاندا، لاوازە. ئەمەش وای کردووە کاریگەرێتی فانتازیا، ئادیبا، ئارەزوو و دیدیان، بگرە تەواوی بیرکردنەوەیان کەمتر لە پرۆسەی گۆڕان و گەشەکردنی کۆمەڵدا، ڕەنگ بداتەوە و جیهان بینینیان کەمتر هەست پێبکرێ.

هۆیەکی ئەم سستییەی لاوان لەوانەیە بگەڕێتەوە بۆ تێگەیشتنی ناتەواویان لە مەبەست و ئامانجی کاری کۆمەڵایەتی. لەوانەشە بارودۆخی تایبەتی قوتابخانە، بەشنەکردنی کات و خەریکبوون بە چالاکی دیکەوە، چەند هۆیەکی دیکەی ئەم سستییە بن. لە هەر بارێکدا ئێمەی لاو، پێویستە و دەتوانین ئەم هەڵکەوتانەی لێرە بۆمان ڕەخساوە، هەم بۆ خۆمان و هەمیش بۆ بەرژەوەندی نەتەوەکەمان ، بقۆزینەوە و ناوی کوردیشی پێ بەرز بکەینەوە.

کاری کۆمەڵایەتی دەشێ شێوە و بواری جۆراوجۆر بگرێتە خۆی، جگە لەوە پرۆسەی کاری دێموکراسییانەی بە کۆمەڵ، دەبێتە مایەی بارهاتنی گەلێ لاوی هۆشیار و شارەزا.

ئێمە کە لێرە لە وڵاتێکی بیانی دەژین، نابێ ئەوە لە بیر بکەین ، کە چارەنووس، ویست و داخوازییەکانمان باشتر لە لایەن خۆمانەوە هەست پێ دەکرێت تا لەلایەن لاوانی سوێدییەوە. بۆیە پێویستە لە بوارە جیاوازەکانی کۆمەڵدا، بەشداری کاری دێموکراسییانە بکەین و بیروبۆچوونی خۆمان بدۆزینەوە و پەنجەرەیەکیش لە سەر بیروڕای خەڵکی دیکە بکەینەوە، پێویستە، گەلێکیش پێویستە لە ڕێکخراوە دیموکراتییە کۆمەڵایەتییەکاندا، زیاتر چالاک بین.

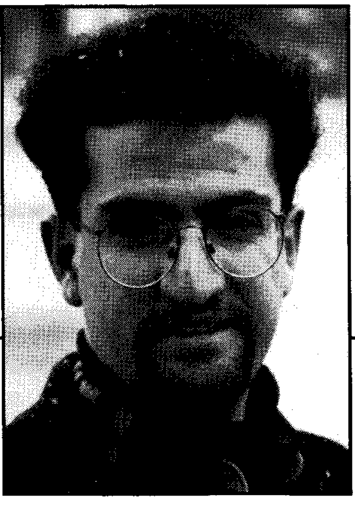

سەرنووسەر

www.arsivakurdi.org

دیدار

ژمارە ٩ی فیبرواریی "ڕێبەندانی" ١٩٩٤

یەکێتی لاوانی کورد ـ سوێد

Ansvarigutgivare:
Shaho Khizri
Chefredaktör:
Ako Nejmeddin

خاوەن ئیمتیاز: شاهۆ خزری

سەرنووسەر: ئاکۆ نەجمەدین

دەستەی نووسەران:

کوێستان ئامێدی - هەڵۆ بێکەس - نەشمیل ئارام - ئالان میلانی- مژدە - ئاتیا باتتی- دانا توانا - مەحمود مەرگەوەری - چۆمان هەردی - مەحەمەد حاجی - مام باپیر.

فۆتۆگراف: ئاری فواد

"دیدار" شوێنێکە بۆ ڕەنگدانەوە و بلاو کردنەوەی بیرو رای لاوان. ئەم گۆڤارە لە لایەن یەکێتی لاوانەوە شەش ژمارەی لەساڵدا لێدەردەچێ.

دیدار مافی پێداچوونەوەو گۆرانکاری زمانەوانی بەخۆی دەدات.

نرخی ئابوونەی ساڵانە بەمجۆرەیە:

بۆ لاوان	١٢٠ کرۆن
بۆ گەوران	١٨٠ کرون
بۆ دام و دەزگای دەوڵەتی	٢٠٠ کرۆن
بۆ وڵاتانی تر	٢٠٠ کرۆن
دانەی	٢٥ کرۆن

DIDAR
Box:490 82
100 28 Stockholm
SWEDEN
Tel: 08- 652 85 85
Fax: 08- 650 21 20
Postgiro: 644 78 00 - 1

ISSN. 1102 - 9005

لەم ژمارەیەدا

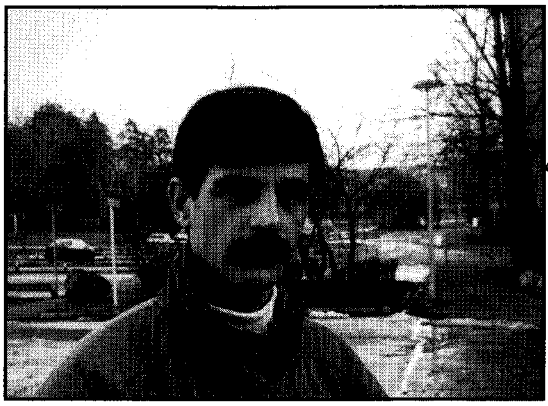

ئەردەشـــیر، یاری سەنتور و زەبەردەست، ی ژەنینـــــــــی:

" مۆسیقای کوردی هێندە دەوڵەمەندە کە پێویست ناکات، گۆرانیبێژەکان مۆسیقای میللەتانی تربهێنن و بیکەن بە کوردی".

لاپەڕە ٣٩

سەیران زەمانی جارێکی تر سەری بەرز کردینەوە لەهەندەران!. ئەم شۆخە بەهرە ڕەنگینە خاوەنی ١٤٢ مادالیای جۆراو جۆرەو تەنها وەک پاڵەوانی مەلەی سەرانسەری وڵاتی سوێد ڕازی نییە!

"من دەمەوێ بە ناوی کوردستان ببمە قارەمانی جیهان".

لاپەڕە ٥٧

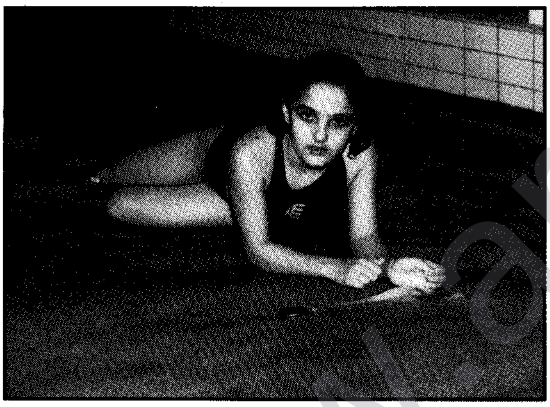

سێکس باسێکی گرینگ، بەڵام بفە!.

لاوان بۆ بەزاندنی ئەم سنورە هەر لەهەوڵی بەردەوامی خۆیاندان. ئەمجارەیان کێژێک دەرگای باسەکە ئاواڵا دەکاتەوە:

"ئەرکی ئێمەیە کە باس لەم گرفتەبکەین ، تا لاوانیش باسی ئەم شتانە بەمافی خۆیان بزانن و بەسغڵەت نەڕوانن داب ونەریت و کولتووری کوردەواری".

لاپەڕە ٤٥

لەژمارەی داهاتوودا

پێکەوتن لەگەڵ گۆرانیبێژی دەنگ زوڵاڵ: **دەلال**.

* ڕیپۆرتاژێکی فراوان: "باوکان داماوی دەستی گرفتی منداڵەکانیانن".
* دیاردەیەکی نوێی تری لاوان: سەدان لاوی کورد، سوێد بەجێدەهێڵن و وڵاتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا دەکەنە هەوارگەی نوێ. " خۆیان باسی لێدەکەن".

وێنەی بەرگی ٤: تێ رامان، ئەدیەل مەنسور فۆتۆ: ئاری فواد

www.arshivkurd.org

سەیران زەمانی پاڵەوانی مەلەی سوێد
1994

وێنە: ئاری فواد

www.arsivakurdi.org

دیدار

ژمارە ٩ی فێبرواریی "ڕێبەندانی" ١٩٩٤